

DEMOKRACIJA

ENOSTRANSKE HRVAŠKE AKCIJE

Slovensko zunanje ministrstvo je v posebnem dokumentu v desetih točkah povzelo dosedanje reševanje odprtih vprašanj s Hrvaško in tako prikazalo vse enostranske poteze naše sosede.

INTERVJU

Mag. Andrijana S. Kosem

Načrt privatizacije Telekom je jasen

KOLUMNA

Dr. Janez Jerovšek o
sindikalni
demagogiji

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

NAGRADNA IGRA

Z Demokracijo do novega telefona

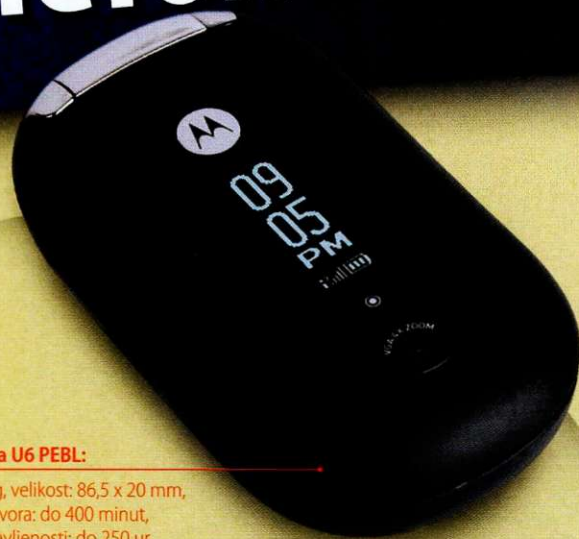
Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹ vsak mesec podarja 5 aparatov GSM Motorola U6 PEBL.

Vsi dosedANJI naročniki² tednika Demokracija pa sodelujete v žrebanju za 5 dodatnih aparatov GSM. Nagradna igra traja do 31. marca 2007.

Rezultati žrebanj bodo objavljeni na spletni strani www.demokracija.si (na spletni strani so objavljena tudi pravila nagradne igre).

1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006.

2. Naročniki do 1. 9. 2006.

Motorola U6 PEBL:

teža: 110g, velikost: 86,5 x 20 mm,
čas pogovora: do 400 minut,
čas pripravljenosti: do 250 ur,
5MB vgrajenega spomina,
koledar, GPRS, WAP

MMS¹

MP3

VGA

tednik
DEMOKRACIJA

☐ Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- ☐ mesečno* ☐ 4 x letno (9 % popusta) ☐ 2 x letno (10 % popusta) ☐ 1 x letno (20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec:

☐ NE

☐ DA

ID za DDV _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

Podpisani/a se zavežujem, da bom naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj eno leto od datuma naročila.

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša 2,50 € (599,10 SIT). Obvestilo potrošnikom: Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT. Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana

Strah pred nadzorom

Metod Berlec

Pretekli teden je časnik Dnevnik začel „prodajati“ domnevno veliko zgodbo, ki naj bi jo bili odkrili. Poanta je bila, naj bi bila pod plaščem tajnosti in z vprašljivo pravno podlago posebna vladna skupina vstopila v prostore Slovenske obveščevalno-varnostne agencije (SOVA), ki jo zadnjega pol leta vodi Matjaž Šinkovec, in pridobila podatke iz najbolj tajnih registrov. Ogroženi naj bi bili sezname njenih tajnih sodelavcev in podobno. Skratka, bili naj bi priče slovenskemu Watergateu. Zadevo so še podkrepili z intervjujem z nekdanjim direktorjem Sove Iztokom Podbregarjem (zdaj je svetovalec predsednika republike), ki je namigoval, da je vladna delovna skupina za oceno dela Sove pregledovala tajno bazo sodelavske mreže agencije. S tem naj bi bila storjena škoda mreži agencije in nacionalni varnosti. In skoraj tako kot v časih vladavine LDS so poskočili tudi drugi mediji in zadevo zgrabili kot prvovrstno novico. No, praktično takoj se je pokazalo, da gre za veliko zavajanje. Kot je sporočil predsednik omenjene delovne skupine, pravosodni minister Lovro Šturm, skupina pri svojem delu ni nikoli vpogledala v omenjeno bazo, ampak je v skladu s pooblastili in nalogami preverjala druge navedbe iz letnih poročil in programov agencije. „Delovna skupina preverja poslovanje agencije, še posebej v delu, kjer ima agencija v skladu z zakonom o slovenski obveščevalno-varnostni agenciji predpisane izjeme od splošnih zakonov, ki določajo poslovanje državnih organov.“ Pri tem je Šturm dodal, da je Sova v skladu z zakonom samostojna služba vlade. „Nerazumne so v javnosti izražene teze, da vlada RS kot odgovorna za delovanje agencije nima pravice kontrole delovanja, v primeru nepravilnosti pa bi nosila politično odgovornost.“ Na isti nesmisel je opozoril tudi predsednik vlade Janez Janša. Kot pravi, si ne predstavlja vlade, ki ima v skladu z ustavo in zakonom o vladi odgovornost za vladne službe, hkrati pa teh služb ne bi smela nadzorovati. „To je popolnoma skregano z zdravo logiko.“ Po Janševem prepričanju se

v ozadju teh velikih zgodb v nekaterih medijih ne skriva skrb za imena sodelavcev te službe, ampak jih „skrbi poraba tajnega fonda v tej službi“.

Morda je bila napaka vlade samo v tem, da o ustanovitvi posebne delovne skupine ni uradno obvestila slovenske javnosti, čeprav je verjetno na mestu prvotno ravnanje vlade, saj se „spravljanje v red“ take, za državo pomembne agencije ne obeša ravno na veliki zvon. Kakor koli že, vlada je 1. februarja na 107. seji sprejela sklep o imenovanju delovne skupine za oceno Sove ter gradivo in sklep označila s stopnjo tajnosti. Po sklepu vlade je delovna skupina pristojna za oceno ustreznosti zakonskih podlag za delo Sove, preverjanje zakonitosti njenega dela, pregled njenega materialnega in finančnega poslovanja, preverjanje zakonitosti in smotrnosti ravnanja z arhivskim gradivom ter oblikovanje predlogov organizacijskih in drugih sprememb za izboljšanje dela agencije. Za predsednika skupine je bil imenovan minister Lovro Šturm, njeni člani pa so ministri Milan Zver, Janez Podobnik, Karl Erjavec, državni sekretar Vinko Gorenak, nekdanji ustavni sodnik Tone Jerovšek, vodja sektorja za popravilo krivic in narodno spravo Milko Mikola, uslužbenca v kabinetu predsednika vlade Peter Ješovnik in Aleksander Lavrih ter predstavnik Sove Branko Cvelbar. Ljudje torej, ki jih zelo zanima pravna država in zakonitost, saj sta dva kot nekdanja ustavna sodnika postavljala temelje slovenske države.

Očitno je nekatere zmotilo, da želi vlada končno urediti problematiko nekdanjih udbovskih dosjejev oziroma Službe državne varnosti, ki so nastali pred 17. majem 1990. Številne še vedno hrani Sova, čeprav bi jih morala po zakonu že zdavnaj izročiti Arhivu Republike Slovenije. Ker ni njihove natančne evidence, je z njimi še danes mogoče manipulirati. Precej teh dosjejev pa je izginilo oziroma je bilo uničenih pred nastopom Demosove vlade. Kot kažejo nekateri indici, so jih uničevali še do nedavnega. Nekateri se očitno bojijo, da bi se odkrile še druge morebitne nepravilnosti pri delovanju agencije.

„Očitno se stare sile bojijo kakršne koli kontrole, ker je niso vajene, kar je s stališča razumevanja demokratičnih procesov, njihove legitimnosti in legalnosti prav zastrašujoče,“ meni Tone Jerovšek, nekdanji ustavni sodnik in član komisije ...

UVODNE STRANI

- 9 Je Pahorju res uspel dober ulov?
 10 **Pogledi:** Okostnjaki v osrednji banki
 11 **Kolumna:** Sindikalna demagogija

POLITIKA

- 12 Razgaljena hrvaška politika
 15 Med kulturo in politiko
 18 Zgodovina za Evropejce

SLOVENIJA

- 20 Rekordna rast BDP
 22 O kulturni dediščini
 25 Vrnitev odpisanih?
 26 Razvoj na krilih turizma
 28 Pokrajinske dileme

TUJINA

- 29 Na pragu Skandinavije
 30 Od Rima do Berlina
 32 **Globus:** Visok jubilej
 33 **Tuji tisk:** Najlepši kraji

INTERVJU

- 34 Mag. Andrijana Starina Kosem

NEKOČ IN DANES

- 38 Gasparijeva slovenska pravljica
 40 Mojster samospeva

KULTURA

- 46 Slovenija se predstavi
 47 Čaša nesmrtnosti

OGLEDALO

- 49 **Film:** Odštekan Robinsonovi
 50 **Avtomobilizem:** Ford focus karavan
 52 **Zdravje:** Civilizacijska težava: zaprtje
 54 **Šport:** V Planici blestel Malysz
 56 **Črna kronika:** Čudno maščevanje
 59 **Rumeno:** In viktorja dobi ...
 60 **TV Kuloar:** Ekshibicionisti
 62 **Kronika časa:** Rumfordska juha
 66 Zanikal politično ozadje

34 Intervju: mag. Andrijana S. Kosem

V gospodarstvu je vedno treba krmariti med različnimi mogočimi odločitvami in zdi se mi prav, da se pokrijejo tiste, ki so najpomembnejše. Telekom Slovenije za svoj razvoj potrebuje strateškega partnerja, ki bo vanj prinesel znanje in kapital.

12 Razgaljena hrvaška politika

Slovensko zunanje ministrstvo je v posebnem dokumentu nedavno v desetih točkah povzelo dosedanje reševanje odprtih vprašanj s Hrvaško in tako prikazalo vse enostranske poteze naše sosesde. Dokument je bil na Hrvaškem deležen posmeha, čeprav je v resnici razgalil dejanja njihove zunanje politike.

15 Med kulturo in politiko

22. in 23. marca je potekal simpozij, posvečen spominu dr. Jožeta Pučnika z naslovom Kultura in politika. Organiziral ga je Inštitut dr. Jožeta Pučnika, ki je bil ustanovljen lani v počastitev 75. obletnice rojstva očeta slovenske demokracije.

18 Rekordna rast BDP

Bruto domači proizvod se je lani povečal kar za 5,2 odstotka. V Sloveniji so bila leta 2006 razmeroma ugodna gospodarska gibanja. Vlada jih je izkoristila za nadaljnje krčenje javnofinančnih odhodkov.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
 Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
 Tel.: 01/ 2300 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
 01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
 Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: Esad Babačić, dr. Metod Benedik, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošte, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 2,50 EUR / 599,10 SIT

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor

Poštnina plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: Bor Slana

Vonj po domu

Družina Zlatih hlebcev ima novega člana: Zlati hlebec s semeni!

Kot vsi Zlati hlebci je tudi novi Zlati hlebec s semeni plod dolgoletnih izkušenj naših pekovskih mojstrov, ki so tradicionalni peki dodali pravo bogastvo narave. Zlati hlebec s semeni ima izredno rahlo in okusno sredico polno semen, ki kar vabi k užitkom.

Naj vam tekne.

Grajske pekarne. Vonj po domu.

Zlati hlebec s semeni se peče v vseh pekarnah Skupine Žito:
v Dolenjskih pekarnah, Kruh pecivu Maribor, Žitu Gorenjka, Pekarni Vrhnika in Žitu.

4 ever

Aleksander Škorc

„Tako, prisegli ste, a to še ne pomeni, da imate iste pravice kot mi. Konec koncev ste samo prebežniki in kot takšni ste brezpravna raja. Nekakšni moderni izbrisani. Člani stranke seveda ne morete nikoli postati, ste pa lahko častni člani našega podmladka, Borut, zaveži jim rute in natakni čepice ... Tako. Borut! Mar ne vidiš, da je Rop čisto moder v obraz, zrahljaj mu vendar ruto, potrebujemo ga vsaj do volitev ... Breda, Breda! Ne ščipaj gospe Beblerjeve, saj sem ti vendar obljubil, da boš še naprej najbolj ženstvena članica stranke. Avrelio, za božjo voljo, ne brčaj Pavlihe! Kot rečeno in dogovorjeno, ostajaš še naprej prvi ženskar med socialdemokrati. No, no, Borut, nič se ne kujaj! Res da si lep in teoretično brezhiben, a v praksi daleč zao-stajaš za Avreliom ... Odlepите vendar obliž z ust gospoda Cvikla, mar ne vidite, da ima zamašen nos? Se nam bo še zadušil. Kar mirno odlepите, menda smo mu ja vbili v glavo, da sme govoriti samo na ukaz. Uh! Sami križi in težave. A če hočem še kdaj priti na oblast in biti minister za človekove pravice, moram pač nekoliko potrpeti.“ Tako je sebi in drugim govoril in vzdihoval Potrč, nato pa dal znak za vsesplošno veselje in prebežniki so se smeli delati, da se imajo strašansko fino.

Medtem je osamljeni Jelko podelil preostalim članom LDS častne doktorate. „Da se ne bomo več prepirali, kdo je pomembnejši,“ je komentiral svojo potezo. Anderlič je bil navdušen, mati Cerarjeva in Školč tudi, le Keber je bil videti nekoliko nezadovoljen. Tudi Jelko, ki zaradi miru v stranki doktorata ni sprejel, ni bil videti prav srečen. „Bodo že videli, izdajalci,“ se je tolažil, „končali bodo še slabše kot jaz.“

V društvu pa je prišlo do prvega zapleta. Sporekli so se glede položaja blagajnika. Potem je sledil zaplet okoli predsednika nastajajoče stranke, še posebno pa se je zapletalo okoli sodelovanja v partnerstvu, saj so tam od njih pričakovali konkretne predloge. „Kako čudna pričakovanja ima ta vlada,“ je menil Lahovnik, z zanimanjem opazoval drago straniščno metlico v roki in mozgal, ali ima omenjeni rekvizit dovolj dodane vrednosti, da bi lahko postal zaščitni znak nove stranke.

Obvestilo: Maša zadušnica za preminulo LDS bo v petek ... Kako? Aha! Dragi bralci, pravkar smo dobili sporočilo škofovske konference, da omenjene maše ne bo, ker pogrebci z edinim preživelim članom Kacinom na čelu v gospodovi hiši ne nameravajo sneti pokrival.

„Titovke“ in „triglavke“ 4 ever!

H-umor

„Vrnite mi moje glasove.“

(To bi moral na naslovnici Mladine dejati predsednik LDS Jelko Kacin, ki je po številnih odhodih iz poslanske skupine ostal skoraj brez javnomnenjske podpore. No, pri Mladini so v skladu s svojo ideološko zaslepljenostjo na naslovnico dali predsednika SDS Janeza Janšo, ki pa je, kot kažejo javnomnenjske ankete, podporo obdržal. Se bo urednik Mladine Grega Repovž zaradi tako prozorne manipulacije samoprijavil pri Društvu novinarjev Slovenije, ki ga vodi?)

„Do volitev je še daleč, koalicije pa se v vsakem primeru sklepajo po volitvah.“

(Samostojni poslanec Matej Lahovnik si z morebitnimi koalicijami ne beli glave, raje da vse štiri od sebe.)

„Slovenija ima z obveščevalnimi službami slabe izkušnje, zaradi česar je občutljivost javnosti za politizacijo in vpletanje v delo teh služb upravičena.“

(Predsednik parlamentarne komisije za nadzor nad obveščevalnimi in varnostnimi službami Davorin Terčon je pojasnil posledice delovanja Udbe in afere Depala vas.)

„Da, z Markom greva na medene tedne.“

(Poslanec SD Aurelio Juri je glede odnosa do Hrvaške očitno dosegel spravo s svojim novim strankarskim in poslanskim kolegom Markom Pavliho, zato se je z veseljem odpravil z njim na službeno potovanje v Tunizijo. Hrvaška pride na vrsto kasneje.)

„Vse komisije, ki so se ukvarjale s tem, so v bistvu imele zelo težak dostop do podatkov.“

(Poslanec LDS in nekdanji predsednik parlamentarne komisije za raziskovanje trgovine z orožjem Rudi Moge je razložil, zakaj tokrat ni navdušen nad idejo obrambnega ministrstva, da bi se ustanovila podobna komisija.)

„NSi se ni odzvala, kar je normalno, ker je koalicijska stranka, SDS tudi ne, kar je tudi normalno, ker ščitijo svojega ministra, LDS, skupina nepovezanih poslancev in SD pa kljub dogovoru o skupnem sodelovanju ne želijo sodelovati, ker vse čakajo revizijo.“

(Poslanec SNS Sašo Peče je razočaran umaknil podpise za ugotovitev nepravilnosti pri nakupu oklepnikov. Očitno v državnem zboru ne zaupa nikomur več razen sebi.)

„Nismo torej nobena skrajna levica, smo leva sredina, smo socialno-liberalna demokracija in naš program se ni v ničemer spremenil.“

(Podpredsednik LDS Dušan Keber je razkril, da bi se morala LDS pravzaprav že od nekdaj imenovati SLDS – Socialno-liberalna demokracija Slovenije. Očitno ni daleč od resnice to, kar pravi Mićo Mrkaić, ko trdi, da je Keber trockist in maoist.)

„Slovensko volilno telo je sicer dokaj moralno. Nagraduje tistega, ki ne vleče potez in je zato moralno čisto.“

(Podpredsednik SD Igor Lukšič je prepričan, da je pravi recept za volilni uspeh nič delati.)

»V življenju nasploh sem kar pogosto naredil stvar, ko je bila velika verjetnost, da jih fašem.«

(Nekdanji smučarski skakalec, danes pa doktor geografije Franci Petek je vse življenje veliko tvegala. Pa ne samo pri skokih.)

Odziv SDS na poročilo

Na poročilo State Departmenta o človekovih pravicah za leto 2006, ki se je med drugim dotaknilo Slovenije, se je odzvala poslanska skupina SDS. Tako je v njenem imenu poslanec Branko Grims na tiskovni konferenci v sredo, 21. marca, presodil, da je poročilo generalno gledano zelo ugodno. Kot je dejal, poročilo kaže napredek na področju svobode medijev, čeprav še vedno prihaja do nekaterih primerov samocenzure. Kot primer le-te je navedel molk medijev o izredno dobrem stanju na gospodarskem področju. »Glede na dejstvo, da imamo najvišjo gospodarsko rast od osamosvojitve dalje, da smo v evroobmočje vstopili brez inflacije, je nerazumljivo, da takšni dosežki niso predstavljeni javnosti,« je dejal Grims in dodal, da ne smemo prezreti napisanega, da so bili neodvisni mediji aktivni in so predstavljali različne poglede brez bistvenih omejitev. Poročilo State Departmenta po njegovo tudi kaže, da je uveljavitev novega zakona o medijih in zakona o RTV Slovenija očitno pridobitev za svobodo medijev, kar pa je bilo v poročanju o omenjenem poročilu očitno prezrto. Enako velja tudi za znižanje RTV-naročnine.

Že dan pred tiskovno konferenco SDS je imela svojo tiskovno konferenco Liberalna akademija. Presodila je, da se medijska svo-

Poslanec SDS Branko Grims

boda v Sloveniji čedalje bolj omejuje in krči. Po mnenju dr. Darka Štrajna naj bi bili mediji v državi pod posrednim vplivom vlade, povečujejo se tudi politični in ekonomski pritiski, še zlasti tam, kjer ima država lastniški delež. Dr. Boris Vezjak pa je problematiziral dejstvo, da so nekateri mediji očitno prezrli poročilo State Departmenta ali pa so o njem poročali zelo skopo. Po njegovem mnenju vlada ni izpolnila predvolilnih obljub o pluralizaciji in uravnoteženju medijev. G. B.

Modrosti tedna

»SD se mora zavedati, da sprejema v svoje vrste ljudi, ki so nekoč precej uspešno stranko že učinkovito uničili.«

(Sociolog dr. Matej Makarovič)

»Združena Evropa bo lahko obstala samo tako dolgo, dokler bo ostajala zvesta moralni zahtevi po spoštovanju sleherne človeške osebe in slehernega človeškega življenja, se pravi moralnim vrednotam, ki so odločilno botrovale začetkom njenega združevanja.«

(Celjski škof dr. Anton Stres)

Zmagovalci 16. SOF

V petek zvečer se je v Portorožu s slovesno podelitvijo nagrad končal Slovenski oglaševalski festival. Po mnenju občinstva je bil v preteklem letu najboljši TV-oglas agencije Luna TBWA in naročnika Si.mobil za reklamo Naš svet je napet. Veliko nagrado na področju TV-oglasov je prejela agencija Futura DDB za oglas Maratonec (naročnik Peugeot). Med tiskanimi oglasi in plakati je žirijo najbolj prepričala Smrekica agencije Original, katerega naročnik je bil Jeruzalem Ormož. Posebno priznanje žirije dobre vile za najduhovitejši oglas, ki so ga na letošnjem festivalu podelili prvi, je dobila serija radijskih oglasov Infond volitve, ki je nastal v produkciji Radia City.

Velika nagrada za spletno oglaševanje je pripadla agenciji Arih za oglasa Betmen in Superzoki, katerega naročnik je bil Zoran Janković. Mobitelov Itak agencije Publicis Groupe/Publicis je dobitnik velike nagrade za celotno oglaševalsko akcijo.

V posebni tekmovalni skupini OFF SOF je nagrada za najboljšo fotografijo v oglaševanju pripadla agenciji Pristop za oglas Štopar, nagrada za najboljšo ilustracijo pa agenciji Mayer McCann za oglas Joški. Futuristični marketing in Si.Mobil sta prejemnika nagrade za najboljšo avtorsko glasbo v oglaševanju v reklami Stop the world. Nagrado za najboljši neobjavljeni oglas, in sicer Royalty 1, 2 in 3, je prejela agencija Kraft & Werk. Janez Trontelj in Blaž Ritmanič iz agencije Forinitas sta prejemnika nagrade mladi kreativci. Letošnji oglaševalski festival, ki je v Portorožu potekal med 21. in 23. marcem, je obiskalo več kot 900 udeležencev, prijavljenih pa je bilo rekordno število del, več kot 580. Slovenska oglaševalska zbornica je nagrado za oglaševalsko osebnost leta podelila Juriju Korencu. M. M.

Naziv agencije leta je pripadel agenciji Futura DDB.

Tržnica razdvaja

Več kot desetletje tlečo zamisel o graditvi garažne hiše pod ljubljansko tržnico je oživil sedanji župan mestne občine Ljubljana (MOL) Zoran Janković. Z novo garažo naj bi sprostili promet na območjih, ki so sedaj zasedena z avtomobili. Župan zagotavlja, da bodo tržnico v celoti znova odprli v roku enega leta. Poleg tega naj bi dela potekala najprej na eni, nato pa na drugi polovici območja tržnice, dodaten prostor za stojnice pa naj bi v tem času zagotovili ob cesti pri arkadah.

Županovemu načrtu ostro nasprotujejo člani civilne iniciative »Tržnice ne damo«, zato so v ponedeljek popoldne, medtem ko so mestni svetniki izglasovali predlog proračuna, ki vključuje postavko za graditev garažne hiše, pred Magistratom glasno protestirali zaradi posega, ki bi se po njihovo zaradi del arheologov utegnil zavleči v nedogled. 243 članov iniciative je tudi prepričanih, da bi gradnja nedopustno posegla v Plečnikovo arhitekturno dediščino. Kot skrajno sredstvo člani iniciative zdaj napovedujejo občinski referendum o omenjenem gradbenem posegu. M. V.

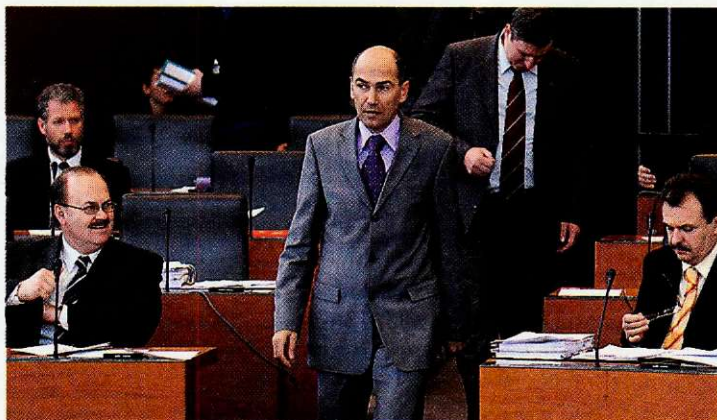
Protest civilne iniciative

Nadzor Sove buri duhove

Ponedeljkov začetek redne marčevske seje DZ je bil po ustaljenem običaju v znamenju poslanskih vprašanj premierju Janezu Janši in članom ministrske ekipe. Najbolj pričakovana je bila debata o vladnem nadzoru Sove.

Možnost poslanskega vprašanja so prvič imeli člani skupine nepovezanih poslancev. V njihovem imenu je Davorin Terčon od premierja terjal pojasnilo v zvezi s tajnostjo vladnega sklepa o ustanovitvi posebne delovne skupine za nadzor Obveščevalno-varnostne agencije (SOVA), ki je vladni organ. Janša je v odgovoru navedel, da so se v vladi odločili za tajnost zato, da ne bi politizirali vprašanj, ki jih preiskuje delovna skupina. Razen tega, da je zanikal namigovanja v časopisju, pa predsednik vlade ni mogel navesti, katera so ta vprašanja. Terčon je bil nad odgovorom vidno razočaran.

Mitjo Slavinca (LDS) je zanimala usoda vojaške mobilne bolnišnice Role 2, za katero se je po Slavinčevih besedah izkazalo, da je prevelika za potrebe

Davorin Terčon je o Janševih odgovorih zahteval splošno razpravo v DZ.

vojske. Janša je zagotovil, da je obrambno ministrstvo že oblikovalo delovno skupino, ki bo ocenila stanje in pripravila predloge nadaljnjih ukrepov.

Prvak SNS Zmago Jelinčič je želel izvedeti, ali bo vlada »vztrajala pri parcialnem potiskanju Hrvaške v evroatlantske povezave« ali bo podprla skupni vstop vseh držav Zahodnega Balkana. Jelinčič je ob tem napovedal vložitev predloga svoje poslanske skupine za resolucijo o meji s Hrvaško. Predsednik je poudaril evropsko prakso, po

kateri se ocenjuje pripravljenost in napredek vsake države posebej. Pri tem je Janša opozoril na več sklopov odprtih vprašanj v zvezi s postopkom hrvaškega članstva ter na zaostrene pogoje za nadaljnjo širitev EU.

Franca Žnidaršiča (DeSUS) je kot edinega koalicijskega poslanca zanimala potrebnost v javnosti napovedane drastične pokojninske reforme. Premier je razblinil Žnidaršičeve dvome, rekoč, da reforma spričo ugodne javnofinancijske slike ni potrebna in da je vlada ne načrtuje.

Že na začetku seje pa je dogajanje razburkal Aleš Gulič (LDS), ko je zahteval, naj seje ne vodi Marko Pavliha (SD, prej LDS). Slednjemu je funkcija podpredsednika DZ sicer že prenehala, uradno pa bo razrešen z ugotovljenim sklepom DZ. M. V.

Predsednikovo "soliranje"

Poslanec SDS Miro Petek in premier Janez Janša sta se kritično odzvala na potovanje predsednika države Janeza Drnovška v New York in njegovo zavračanje pogovorov s slovenskimi novinarji. Petek je tako na vlado pred slabim tednom naslovil poslansko vprašanje glede namena in programa Drnovškovega obiska v ZDA. Poslanec največje vladne stranke je izrazil upanje na čimprejšnji odgovor tudi v zvezi z Drnovškovim obiskom v zvezni državi Massachusetts leta 1999. Premier Janez Janša je na tiskovni konferenci minuli petek pojasnil, da Drnovškov obisk ni bil usklajen z vlado in da vlada ni dobila nobene prošnje za razširitev programa obiskov. "V Sloveniji obstajajo jasna pravila igre glede zastopanja navzven. Še posebej v času pred predsedovanjem

Evropski uniji mora Slovenija paziti na svoje politične korake," je bil premier kritičen do predsednikovih "solističnih potez". Kot je znano, se je Drnovšek v okviru obiska v ZDA na sedežu Združenih narodov sešel z generalnim sekretarjem ZN Ban Ki Munom, po pogovoru pa novinarjem ni hotel dajati izjav. Iz njegovega urada so sporočili, da sta se pogovarjala o iranskem jedrskem vprašanju, statusu Kosova in krizi v Darfurju. P. A.

Predsednik Janez Drnovšek v OZN

Zahteva na zahtevo

Vladni poslanci zahtevajo preiskavo.

Poslanci štirih koalicijskih strank (SDS, NSi, SLS in DeSUS) so pretekli teden postavili zahtevo za odreditev parlamentarne preiskave za ugotovitev politične odgovornosti sodelujočih pri nekaterih nakupih opreme za Slovensko vojsko in vladnega letala med letoma 1994 in 2007. S tem so vladne stranke odgovorile na

zahtevo opozicijskih poslancev po odreditvi preiskave v zvezi z nakupom finskih oklepnikov patria. Kot je opozoril predsednik državnega zbora France Cukjati, se morajo s preiskavo, ki jo predlaga koalicija, strinjati tudi predlagatelji prve vlozene zahteve, v nasprotnem primeru pa mora koalicija svoj predlog popraviti tako, da se ne bo nanašal na isti objekt preiskave. Poslanec LDS Rudolf Moge se je na predlog odzval z besedami, da je to politična zahteva, saj denimo niso predlagali tudi razjasnitve okoliščin orožarskih poslov tik po osamosvojitvi Slovenije.

Minister za obrambo in predsednik DeSUS Karl Erjavec je pojasnil, da od leta 1994 velja zakon o temeljnih razvojnih programih, zato je za to obdobje najlažje ugotoviti, zakaj kakšna nabava ni bila ustrezna. Na marčevski seji bo državni zbor odredil parlamentarno preiskavo o nakupu finskih oklepnikov. To bo 16. preiskava DZ v samostojni Sloveniji. P. A.

Res Pahorjev veliki ulov?

Metod Berlec, foto: Gregor Pohleven

Povečanje poslanske skupine SD Socialni demokrati so preteklo sredo v ljubljanskem Grand Hotelu Union v svoje poslanske vrste slavnostno sprejeli nekdanjega predsednika vlade in LDS Anton Ropa, nekdanjega prometnega ministra Marka Pavliho, nekdanjega ministra za evropske zadeve Milana M. Cvikla in poslanko Darjo Lavtižar Bebler. Omenjeni naj za zdaj še ne bi stopili v stranko, čeprav naj bi se bili že pred tem s predsednikom SD Borutom Pahorjem dogovorili za volilne okraje, v katerih naj bi kandidirali na prihodnjih volitvah kot kandidati te stranke. Po novem tako poslanska skupina SD šteje štirinajst poslancev. Pahor je ob tem optimistično poudaril, da SD računa na velik uspeh na prihodnjih volitvah v državni zbor. Zato je po njegovo treba pripraviti stvaren alternativni program za vodenje države v prihodnjem parlamentarnem mandatu. SD naj bi si želela pospešiti modernizacijo države, tako da se bo socialna stabilnost ohranila oz. okrepila. »To, da se nam pridružujejo kolegi in kolegice, ki imajo morda nekoliko liberalnejše poglede na vrsto gospodarskih, socialnih in drugih vprašanj, je zame samo velik privilegij,« je pojasnjeval Pahor. »Če bi videli predvsem razlike med nami, se tega političnega projekta ne bi lotili.« Seveda se ob tem postavlja vprašanje, ali na te stvari tudi drugi člani stranke gledajo tako kot Pahor. V podmladku stranke so na primer do prihoda novih poslancev zelo skeptični. Prav tako se postavlja vprašanje, kako naj bi modernizirali državo, če pa se zdi, da bi nekateri še naprej radi živeli tako kot v časih socializma. Samo spomnimo se nedavnega protesta levičarskih sindikalistov proti domnevni privatizaciji javnega šolstva in zdravstva, ki naj bi ga izvajala sedanja vlada.

Različno o velikem prestopu Anton Rop, še do začetka prejšnjega tedna vodja poslanske skupine LDS, je na slovesnosti izpostavljal stvari, ki jih pri njem v odnosu do SD v preteklosti ni bilo opaziti. S Pahorjem naj bi bila večino časa zaveznika, »vedno sva našla veliko stičnih točk in pogledov in vedno sem se veselil najinega sodelovanja.« Seveda je ob tem pozabil povedati, da sta si še leta 2005 javno dopisovala in se prepirala, kdo je imel v preteklosti večji vpliv na medije in predvsem nacionalno televizijo. No, delno je Rop le priznal tudi razlike med SD in štirimi poslanci LDS, ki so prestopili v poslansko skupino SD. Če sta se Pavliha in Beblerjeva ob tej priložnosti predvsem veselila sodelovanja v novi poslanski skupini, je Cvikl pokazal, da bo nadaljeval svojo nestrpno protivladno politiko. »Obstaja velika verjetnost, da bo Janez Janša leta 2008 premagan na državnoborskih volitvah,« je vehementno razlagal, a hkrati dejal, da sta za to potrebna dva pogoja. Potrebna je močna ekipa in jasen program, ki bo vzpostavil pravično družbo. »Poslanski skupini SD se pridružujem zato, ker je želja SD premagati in spremeniti sedanjo politiko, ki Slovenijo pelje na zelo nizko raven spoštovanja vrste pravic.« Zadovoljstvo ob prihodu novih članov v poslansko skupino je pokazal tudi vodja poslanske skupine SD Miran Potrč, ki pričakuje, da bo delova-

Kaj bo prinesel prestop Ropa, Cvikla, Pavlihe in Beblerjeve v poslansko skupino SD?

Anton Rop in Borut Pahor sta si še leta 2005 javno dopisovala in se prepirala, kdo je imel v preteklosti večji vpliv na medije.

nje razširjene poslanske skupine temeljilo na komunikaciji in ne soliranju. Na prestop se je odzval tudi predsednik vlade Janez Janša. Izrazil je zadovoljstvo, da se nekateri »agresivni in destruktivni« kritiki Partnerstva za razvoj priključujejo SD, a hkrati opozoril, da bo sodelovanje, če bo njihova drža »destruktivna« kot doslej, oteženo. V NSi so označili prestop kot veliko volilno prevaro volivcev LDS. Že pred tem je odhode iz poslanske skupine LDS obžaloval njen predsednik Jelko Kacin, ki kljub vsemu upa, da bodo skupaj s SD in z drugimi, ki so izstopili iz LDS, oblikovali alternativo sedanji vladni koaliciji.

Spopad med SDS in SD? Kot kažejo zadnje javnomnenjske ankete, sta se SDS in SD utrdili na vrhu. Po naši anketi je SDS še vedno na vrhu, po anketi, ki jo je naredil Tošev Politbarometer, pa sta stranki precej izenačeni. Po anketi agencije Ninamedia, ki je znana pa številnih zgrešenih anketah, pa naj bi bila SD že močno v prednosti pred SDS. Ob tem postaja čedalje verjetnejše, da bosta SDS in SD glavni tekmi na prihodnjih parlamentarnih volitvah. Seveda pa je veliko odvisno tudi od tega, kdo bo kandidiral na predsedniških volitvah in kaj bo nastalo iz Društva Zares. **D**

Okostnjaki v banki

Vida Kocjan

Guvernerju Mitji Gaspariju se 31. marca izteče mandat. Ker v drugo ni bil potrjen, se zdaj poslavlja.

Banka Slovenije kot osrednja bančna ustanova v državi pa ostaja brez guvernerja. Časa za imenovanje novega je bilo dovolj, vendar bo imela Slovenija od 1. aprila dalje vršilca dolžnosti guvernerja. Banko bo namreč vodil preverjeni partijski človek Andrej Rant, ki ga je Gaspari pred nekaj dnevi imenoval za svojega namestnika. Situacija je paradoksalna, glavni povzročitelj tega pa je predsednik države. Janez Drnovšek se v zadnjih tednih spet raje ukvarja z Darfurjem in Iranom, zaradi česar je zadnji teden prebil v ZDA. Kaj natančno je tam delal, slovenska javnost niti ne ve, saj se je pred tednom dni v palači OZN prav nič predsedniško skrival pred slovenskimi novinarji. Po poročanju Delove dopisnice iz ZDA je s svojim spremstvom dobesedno bežal pred njimi, zaradi česar so bili začudeni tudi visoki predstavniki OZN. Kaj je počel od četrтка do torka, ko naj bi se bil udeležil sestanka mednarodne organizacije Humanitad, javnosti ni znano, prav tako obisk v ZDA ni bil usklajen z vlado. Kje in kako je bival v ZDA ter koliko davkoplačevalskega denarja je porabil, bo moral Drnovšek še pojasniti, a to je že druga zgodba. Ostanimo pri tem, da nimamo guvernerja, Gaspari pa je tudi ob odhodu ostal zvest svoji pregovorni aroganci in politični zavezanosti. Na poslovilni tiskovni konferenci si namreč ni mogel kaj, da ne bi spet omenjal davka na dodano vrednost (DDV) in možnosti, da ga bo vlada morda drugo leto morala povečati. Še ob slovesu je torej poskušal prilivati olja na ogenj tistemu, kar opozicijski poslanci (in Gasparjevi politični kolegi) kot lajna ponavljajo že najmanj leto dni, protiargumenti vlade pa jih niti ne zanimajo, saj želijo v državi delati le zmedo in vznemirjati ljudi. Že pred časom se je izkazalo, da so svoje trditve opirali na analize, ki so jih naredili v Banki Slovenije in so anonimno pristale tudi na klopeh nekaterih evropskih finančnikov. Čeprav je Gaspari govoril, da gre za neuradne in neverodostojne analize, niti ob svojem odhodu ni razkril, kdo iz Banke Slovenije je podatke posredoval v tujino. Na koncu je posredno potrdil, da je tudi sam ves čas sodeloval pri tem. In da bo krog sklenjen, bo človek z zastrto politično preteklostjo dokončal tisto, česar Gaspariju do konca mandata ni uspelo narediti. Okostnjakov v omarah (pa tudi pisarnah) je namreč precej. Se je Drnovšek tudi zato skril v ZDA?

Brez vrnitve

Denis Vengust

Priprave na prodajo državnih deležev v najpomembnejših slovenskih podjetjih so v polnem teku.

Vendar utemeljenega razloga za hitenje ni. Najpomembnejši razlog naj bi bila pravočasna izpolnitev predvolilnih obljub o umiku države iz gospodarstva. Vendar gre za strateške odločitve, pri katerih je poglobljen premislek pomembnejši od natančnega urnika.

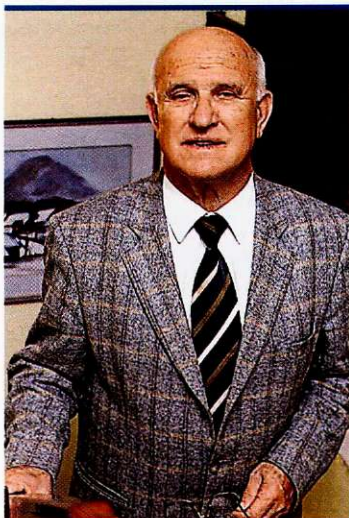
Prepričan sem, da bo načrtovana večinska prodaja podjetij tujim lastnikom v primerih, kot je Telekom Slovenije, dolgoročno škodljiva za državo. Povzročila bo izgubo številnih kakovostnih delovnih mest, izpad prihodka številnih dobaviteljev in ne nazadnje tudi zmanjšanje davčnih prihodkov države.

Za multinacionalke, ki imajo v lasti veliko število sorodnih podjetij v različnih državah, je nesmiselno, da bi imele vse poslovne funkcije (nabavo, prodajo, finance ...), organizirane v celoti in vsaki državi posebej. Zato jih imajo v precejšnji meri organizirane kar na glavnem sedežu družbe ali po regionalnih centrih. Posledično je utemeljeno pričakovati, da se bodo številna kakovostna delovna mesta v Sloveniji zapirala in selila v tujino (četudi je morda delovna sila cenejša v Sloveniji). To ne pomeni le povečanja brezposelnosti, temveč tudi pomembno zmanjšanje davčnih prihodkov države. Nadalje je pričakovati, da bodo posel izgubili tudi številni domači dobavitelji izdelkov in storitev. Z vidika multinacionalke je namreč stroškovno veliko racionalneje, da tudi nabave v Sloveniji priključi nabavam pri obstoječih tujih dobaviteljih in si tako pri njih izgovori še dodatne popuste. Izgube posla pri dobaviteljih bodo povzročile še večje izgube delovnih mest in še večje zmanjšanje davčnih prihodkov kot odpuščanje v samih prevzetih podjetjih.

V velikem delu dosedanjih tujih prevzemov uspešnih slovenskih podjetij je prišlo do odpuščanja in odpravljanja oddelkov, marsikje z leti celo do zaprtja. Primeri so očitni in jih je preveliko, da bi našli vse: Tobačna, Tovarna sladkorja Ormož, Bramac, Elektronika Velenje, Cementarna Trbovlje, Siteco, Vesna, Henkel Slovenija ...

V razmerah, ko smo za večino industrijskih proizvodenj že predragi, si ne moremo privoščiti še izgube velikega števila visoko kakovostnih delovnih mest v storitvah, ki bi za sabo potegnile še povečanje primanjkljaja javnih financ. Za povrh je glede na izkušnje iz regije pričakovati tudi, da bodo tuji lastniki močno navili cene posameznih storitev in si z denarjem slovenskih potrošnikov zelo kmalu povrnilo kupnine. Poleg tega je vprašanje, kakšne kupnine bo sposobna iztržiti država. Kupnina za nedavno prodano Slovensko industrijo jekla se namreč zdi zelo nizka.

Treba je resnično premisliti, kaj želimo. Gre za odločitve, pri katerih ni možnosti vrnitve.

Sindikalna demagogija

Dr. Janez Jerovšek

Svobodni sindikati so si podredili vse druge sindikate, ki so ob svojem nastanku obetali samostojnost in neodvisnost, sedaj pa se skupaj gredo sindikalno demagogijo. Nastopajo proti konkurenčnemu konceptu našega gospodarstva, nasprotujejo amerikanizaciji naše družbe, kar pomeni, da so proti tržnemu gospodarstvu in vsemu, kar je s tem povezano. Govorijo o tem, da je večina prebivalstva na robu preživetja in podobno.

V resnici gre vodstvu za to, da bi z organizacijo demonstracij povečali svojo moč in s tem dvignili svojo ceno v pogajanjih. Poglejmo, kakšne življenjske možnosti ima slovensko prebivalstvo. Treba je vedeti, da Slovenija določen del dohodka ustvarja v sivi ekonomiji. V tem pogledu je Slovenija nenavadno uspešna država.

Iz javnomnenjskih anket, ki so reprezentativne, lahko ugotovimo, da ima v Sloveniji 75 odstotkov prebivalcev lastno stanovanje ali hišo in kar 37 odstotkov poleg tega še druge nepremičnine. To pomeni, da lastniške stanovanjske razmere v Sloveniji kažejo izredno življenjsko prednost. V Nemčiji 70 odstotkov prebivalcev plačuje najemnino, ki znaša blizu 1.000 evrov mesečno, v Sloveniji pa je približno tolikšen odstotek ne plačuje. Ta prednost navadno ni upoštevana, ker se primerjajo samo plače, ki pa so v Nemčiji znatno višje. Če torej upoštevamo lastniško razmerje, potem so življenjske možnosti Slovenije v primerjavi z Nemčijo dokaj izenačene. Podatki nam kažejo, da ima 55,3 odstotka prebivalcev v Sloveniji lastno hišo. Od tega jih ima 28 odstotkov osnovnošolsko, 58,6 odstotka srednješolsko in 7,4 odstotka univerzitetno izobrazbo. Iz tega lahko sklepamo, da lastništvo ni močno socialno determinirano, saj lastniki hiš, ki imajo samo osnovnošolsko izobrazbo, socialnost statusno ne morejo biti visoko. Tudi korelacijska analiza med izobrazbo ter lastništvom hiš in stanovanj ni pokazala izrazite oziroma močne zveze. (Saša Rakar magistrska naloga)

Omenimo naj, da v Sloveniji primanjkuje stanovanj, hkrati pa je praznih okoli 200.000 stanovanj, kar kaže na velik neizkoriščen kapital, ki si ga amerikanizirane družbe ne morejo privoščiti.

Tudi avtomobil je zelo pomemben kazalnik življenjskih možnosti. Tudi v tem pogledu dosegamo najrazvitejše države, Nizozemsko pa celo presegamo. 47,3 odstotka gospodinjstev ima po en avtomobil, 29,8 odstotka po dva, 10 odstotkov po tri ali več, 9,7 odstotka gospodinjstev pa nima avtomobila. Tudi v tem primeru je povezava med socialnim statusom in lastništvom avtomobilov šibka, kar pomeni, da si avto lahko privoščijo vsi ne glede na svoj socialni položaj. Zvezo bi

verjetno našli le med tipom avtomobila in socialnim položajem. Tudi površen pogled na avtopark na naših cestah kaže, da med nami in Avstrijo ali Nemčijo ni pomembnih razlik. Hiše so pa v Sloveniji lepše in bogatejše kot na Norveškem.

Tudi če pogledamo druge dobrine, ki kažejo socialni položaj slovenskega prebivalstva, ne bomo našli revščine. Raziskava kaže, da je povprečna stopnja zadovoljstva z življenjem kot celoto visoka, saj na lestvici od 1 do 10 doseže povprečno vrednost 7,2, kar je ugodno v primerjavi z drugimi evropskimi državami. Toda to, kar velja za celotno prebivalstvo, ne velja nujno za posamezne skupine. Zato se postavlja vprašanje, kje je revščina, kje so ljudje, ki živijo na robu preživetja, in kolikšno je njihovo število. Sindikati govorijo, kot bi bilo prizadeto celotno prebivalstvo. Statistični podatki kažejo, da okoli 10 odstotkov prebivalcev živi na pragu revščine. Približno toliko jih je tudi v drugih razvitih državah. Kateremu sloju ali razredu pripadajo? Ali je to delavski razred? In kaj je sploh z delavskim razredom, ki je bil v socializmu tako opevan? Ko se je socializem leta 1990 podrl, ni več stranke ali sindikata, ki bi še uporabljal ta pojem. Ali je delavski razred izginil tudi iz realnega življenja? Socialni demokrati, ki so izvirno delavska stranka, ga ne omenjajo, ne omenja ga ljudska stranka, ki je tudi izvirno stranka nemočnih, ne omenjajo ga niti sindikati. V javnomnenjski anketi so prebivalce vprašali, kateremu razredu ali sloju pripadajo. Imeli so možnost, da se opredelijo za spodnji sloj, za delavski razred, za srednji, višji srednji ali za zgornji sloj. Zanimivo je, da se jih je 31,6 odstotka opredelilo za delavski razred. To

Sindikati so postali sindikati srednjega sloja.

pomeni, da so politične in sindikalne elite pojem delavskega razreda sicer izbrisale iz svojega pojmovnega aparata, ni pa jim ga uspelo izbrisati iz realnega življenja. Zanje je nepomemben, ker izumira, njegovi glasovi na volitvah so razpršeni in zato

o izdih ne odločajo. To je realnost političnih strank, ki so izvirno delavske, in realnost sindikatov, ki so postali sindikati srednjega sloja. Njegove interese pa zastopajo z demagogijo, primerno za nižje sloje. Vladi hočejo podtakniti politiko, s katero hoče le-ta slovenskemu prebivalstvu nekaj vzeti, in to na vseh področjih – od zdravstva, davkov do šolstva. ■

Mejni prehod Sečovelje je Hrvaška postavila pod pretvezo začasnosti.

Razgaljena hrvaška politika

Aleš Kocjan, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Slovensko zunanje ministrstvo je v posebnem dokumentu nedavno v desetih točkah povzelo dosedanje reševanje odprtih vprašanj s Hrvaško in tako prikazalo vse enostranske poteze naše sosede.

Dokument je bil na Hrvaškem deležen posmeha, čeprav je v resnici razgalil dejanja njihove zunanje politike. Če bi kdo od hrvaških politikov ali novinarjev dokument zares prebral, razloga za posmehovanje ne bi imel. V dokumentu je slovensko zunanje ministrstvo na kratko, a precej natančno analiziralo dosedanje odnose s Hrvaško, pri tem pa z argumenti razgalilo njihovo politiko enostranskih dejanj, ki smo jim bili priče v zadnjih 15 letih. V začetku se je naše zunanje ministrstvo najprej dotaknilo zadnjih slovensko-hrvaških odnosov in odnosov hrvaških politikov in medijev, ko gre za prikazovanje slovenske zunanje politike. »Nekateri hrvaški politiki in novinarji v zadnjem času neutemeljeno in neresnično prikazujejo slovensko-hrvaške

odnose, pri čemer grobo in nestrpno, predvsem pa neupravičeno napadajo predstavnike slovenske države. Takšno ravnanje slovensko-hrvaških odnosov ne izboljšuje, ampak jih, nasprotno, zaostre in poslabšuje. V MZZ nasprotujemo takšni politiki in predlagamo, da hrvaška vlada, po možnosti pa tudi mediji spodbudijo drugačno, pozitivno ravnanje. To ne pomeni, da bi se kdor koli odpovedal kritičnosti, izogibati pa bi se morali nere-

snicam in spodbujanju nestrpnosti,« so zapisali na zunanjem ministrstvu. V nadaljevanju so hrvaško javnost in njene politike spomnili, da je bila Slovenija ves čas hrvaška zaveznica, čeprav se prikazuje drugače. »Predvsem ni mogoče prezreti dejstva, da je bila Slovenija hrvaška zaveznica v času jugoslovanske krize; predvsem pa je intenzivno podpirala približevanje Republike Hrvaške evro-atlantskim integracijam. To smo večkrat in prepričljivo dokazali z javnimi nastopi in s podporo v ustanovah Sveta EU jeseni 2005. Slovenija pomaga Hrvaški pri oblikovanju evropske zakonodaje in pri mnogih drugih prak-

tičnih nalogah v zvezi z Evropsko unijo. V Sloveniji imamo Hrvaško za prijateljsko državo.« In v čem na ministrstvu vidijo nestrpnost in neresnice, ki jih hrvaškim medijem in politikom očitajo na začetku? »Ni res, kot pravijo nekateri hrvaški komentatorji in celo predstavniki hrvaških oblasti, da sta se državi brez uspeha pogajali o državni meji 15 let, in celo, da ni prišlo do sporazuma, ki naj bi ga bila Hrvaška ves čas po osamosvojitvi ponujala, Slovenija pa odklanjala. Dejstvo je, da so slovenska (Drnovškova), hrvaška (Račanova) vlada in njuni pogajalci po desetih letih pogajanj leta 2001 sprejeli in potrdili sporazum o državni meji, ki ga je hrvaški predsednik Račan pospremil z besedami: 'Jaz trdno stojim za tem sporazumom.' Nekaj dni po tej izjavi je prišlo do preobrata.

Sporazum Drnovšek-Račan zaradi enostranskega odstopa Hrvaške nikoli ni žaživel.

MZZ je v desetih točkah razgalilo hrvaško zunanjo politiko.

Hrvaška je izjavila, da sporazuma 'ne more sprejeti', in predlagala arbitražo o meji na morju. Nato je prišlo do zastoja, ki je trajal do nove slovenske vlade leta 2004. Leta 2005 sta se vladi sestali na Brionih, kjer sta podpisali izjavo o izogibanju incidentom in o izhodišču za določitev državne meje. To izhodišče je po prepričanju obeh strani 25. junij 1991,« so zapisali. Nasploh je po prepričanju našega zunanjega ministrstva verodostojnost ena najresnejših težav v slovensko-hrvaških odnosih: »Republika Slovenija je po juniju 1991 doživela celo vrsto enostranskih korakov in ukrepov hrvaške strani, ki je hotela 'popraviti' stanje na terenu. V MZZ smo (leta 2006) pripravili Belo knjigo in seznam hrvaških enostranskih korakov po letu 1991, zoper katere smo sicer protestirali z velikim številom diplomatskih not.«

Enostranska hrvaška dejanja

Ministrstvo je v 7. točki omenjenega dokumenta navedlo seznam 20 enostranskih dejanj, ki jih je v nasprotju z dogovori in stanjem na dan 25. 6. 1991 v zadnjih letih v odnosih s Slovenijo izvedla Hrvaška, a po navedbah zunanjega ministrstva to še zdaleč niso vsa. Najbolje je, da jih navedemo tako, kot jih je zapisalo ministrstvo. 1. »Hrvaška je leta 1992 na zemljišču v lasti občine Piran, v kraju Sečovlje – na ploščadi, ki jo je junija 1991, pred osamosvojitvijo, uredila slovenska stran – zgradila 'mejni prehod Plovanija'.« 2. »Hrvaška je 18. 11. 1993 sprejela stališča Republike Hrvaške o meji

med državama. V njih je utemeljila potek meje v Piranskem zalivu (uporaba sredinske črte) in na kopnem po Kanalu sv. Odorika, s čimer je enostransko določila svoje pojmovanje izhodiščne točke za določitev meje na morju.« 3. »Hrvaška si je leta 1993 z nezakonito nastavitvijo zemljiške knjige prisvojila del k. o. Sečovlje (113 ha, ki ležijo na južnem bregu Dragonje). Na osnovi nezakonite nastavitve zemljiške knjige Hrvaška vpisuje spremembe lastništva posameznih zemljiških parcel.« 4. »Hrvaška po letu 1993 na uradnih zemljevidih prikazuje sredinsko črto v Piranskem zalivu (ki se nadaljuje proti 'osimski' meji, tj. nekdanji meji med Italijo in Jugoslavijo) kot državno mejo med RS in RH.« 5. »Hrvaška je leta 1997 sprejela odlok o ribolovnih conah, ki v Severnem Jadranu posega na območje, kjer meja na morju med državama ni določena.« 6. »Hrvaška je leta 1997 vnesla slovenske zaselke na levem bregu Dragonje v zakon o območjih županij, mest in občin v Republiki Hrvaški (Narodne Novine, 10/97). V zaselkih so bile podeljene hišne številke. Prejšnji

Mejni prehod na Hotizi je Hrvaška samovoljno potisnila na slovensko ozemlje.

zakon (Narodne Novine, 90/92) slovenskih zaselkov ni vseboval.« 7. »Hrvaška policija je leta 1997 preprečila obnovo nasipov na levem bregu Mure, ki jih je v preteklih desetletjih zgradila in jih na dan 25. 6. 1991 tudi samostojno vzdrževala slovenska stran.« 8. »Hrvaška je februarja leta 1998 v južnem delu Piranskega zaliva nezakonito postavila školjčišča, ki jih je kasneje večkrat širila (1999, 2000, 2003, 2004).« 9. »S podeljevanjem koncesij leta 2001, 2002 in 2007 je Hrvaška posegla na območje morja, morskega dna in podmorja nekdanje SFRJ, ki še ni sporazumno razmejeno.« 10. »Hrvaška je leta 2004 nezakonito in samovoljno preimenovala Piranski zaliv, ki je zgodovinsko ime zaliva, v Savudrijsko valo (op. prvič v noti MZZ RH št. 4247/04 z dne 3.8.2004).« 11. »Hrvaški organi protipravno izdajajo odločbe, ki se nanašajo na območje na levem bregu Dragonje (primer: odločbe o rušenju objektov lastnika A. Škofa, pomlad 2005).« 12. »Hrvaška se je leta 2005, ne da bi o tem obvestila Slovenijo, pogajala z Italijo o razmejitvi epikontinentalnega pasu, ki sta ga s

sporazumom iz leta 1968 razdelili Italija in SFRJ, čeprav je bilo Sloveniji priznано nasledstvo omenjenega dogovora iz leta 1968.« 13. »Hrvaški sabor je 3. 10. 2003 sprejel sklep o razširitvi jurisdikcije RH v Jadranskem morju, ki je začel veljati na dan sprejetja. S sklepom je določeno, da se pravni režim v zaščitni ekološko-ribolovni coni (ZERC) začne uporabljati 12 mesecev po njegovi vzpostavitvi.« 14. »Hrvaški sabor je dne 15. 12. 2006 sprejel Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o razširitvi jurisdikcije Republike Hrvaške v Jadranskem morju, s katerim naj bi se ZERC za države članice EU začela izvajati najkasneje do 1. 1. 2008.« 15. »Dne 2. 5. 2005 je luška kapitanija iz Osijeka zaradi domnevne tehnične pomanjkljivosti izdala odločbo o prepovedi opravljanja dejavnosti broda v lasti KS Hotiza na Muri. Slovenski brod je bil protipravno zaplenjen in zamenjan za hrvaški brod. Brod KS Hotiza je skladno s stanjem na dan 25. 6. 1991 obratoval na osnovi veljavne pogodbe in v skladu s slovenskimi predpisi.« 16. »Leta 2006 je Hrvaška nezakonito postavila betonske cvetlične bloke na levem bregu Dragonje in tako onemogočila gibanje slovenskemu državljanu Jošku Jorasi.« 17. »Hrvaška je leta 2006 kljub drugačnemu dogovoru med predsednikoma vlad enostransko zgradila most čez reko Muro. Otvoritev mostu je bila 4. julija 2006. V sklopu izgradnje mostu je Republika Hrvaška zgradila še povezovalno cesto do maloobmejnega prehoda Hotiza-Sv. Martin na Muri, vse brez ▶

Hrvaško sprenevedanje

Nekdanji Hrvaški premier Nikica Valentič je v pismu tedanjemu slovenskemu premierju Janezu Drnovšku 18. maja 1994 zagotovil, da je hrvaški mejni prehod Sečovlje oziroma Plovanija, kot so ga poimenovali Hrvati, začasna kontrolna točka, ki jo je mogoče umakniti v petih dneh. Danes Hrvaška o tem ne želi niti slišati.

Zunanja ministrica Kolinda Grabar Kitarović nima protiaargumentov.

Hrvaška ne spoštuje niti sklepov Badinterjeve komisije.

► soglasja, sodelovanja ali celo obveščanja Republike Slovenije. Ravnanje Republike Hrvaške je v nasprotju z določbami Pogodbe med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o urejanju vodnogospodarskih razmerij.« 18. »Hrvaška je avgusta leta 2006 enostransko pričela z gradnjo ceste proti zaselku Mirišče. Z enostranskimi infrastrukturnimi posegi na levem bregu Mure pa nadaljuje tudi v letu 2007 (širitev ceste proti naselju Kot in izgradnja lesenega mostu).« 19. »Hrvaška dovoljuje lov v prepo-vedanem delu Krajinskega parka Sečovelje in na tem območju postavlja označbe hrvaških lovskih družin.« 20. »Hrvaška vrši nezakonito prodajo parcel na levem bregu Dragonje.«

V nadaljevanju je slovensko zunanje ministrstvo še zapisalo, da je Slovenija pri reševanju odnosov s Hrvaško pripravljena bodisi na pogajanja, posredovanje

tretjega ali na arbitražo (in da, kot so ji to očitali nekateri hrvaški politiki, pri reševanju odprtih vprašanj ne zavlačuje), vendar se boji, da Hrvaška tako kot некоč tudi tokrat ne bo spoštovala dogovora, zato potrebuje jamstva. »Zakaj? Ker se je Slovenija že некоč (leta 1998) sporazumela s Hrvaško, da se obe državi v zvezi z deviznimi vlogami pri LB podvržeta arbitraži Mednarodnega denarnega sklada; nakar se je Hrvaška kljub dogovoru arbitraži izmaknila,« je zapisalo ministrstvo. Na koncu je ministrstvo še zavrnilo očitke, da ima Slovenija do Hrvaške neupravičene zahteve in da je pohlepna (takšne neutemeljene in negativne izjave po mnenju ministrstva samo poslabšujejo odnose, v slovenski javnosti pa se »ustvarja slabo razpoloženje, ki utegne – brez volje vlade ali celo proti njeni volji – prerasti v nevarno protihrvaško miselnost, ki bi lahko povzročila neprimer-

ne pobude«), Hrvaško pa je pozvalo k zavzemanju za izboljšanje razpoloženja med državama.

Pomenljiv posmeh Hrvaški mediji in politiki so se na dokument odzvali s posmehom, pri čemer se je zdelo, da gre le za poskus preusmeriti pozornost z bistva problema – da Hrvaška na zapisanih deset točk nima protiaargumentov – drugam. Tako so se hrvaški komentatorji večinoma ustavili pri prvi točki dokumenta in jo označili kot smešen poskus političnih pritiskov na hrvaške medije. Jutarnji list je denimo zapisal, da poziv slovenskega zunanjega ministrstva iz prve točke, naj mediji stanje prikazujejo bolj objektivno, »spominja na neke druge čase, ko se je vedelo, kdo določa, kaj je objektivno«. Podobno je menil predsednik zunanjepolitičnega odbora hrvaškega sabora in poslanec HDZ Gordan Jandroković, ki je takšen poziv zunanjega ministrstva označil kot »zelo čuden«. Hrvaški jutarnji list se je sicer dotaknil tudi nekaterih drugih točk, vendar pa dlje kot do ocene, da deset točk predstavlja Ruplov labodji spev in dimno bombo, ni prišel.

Popolna odsotnost argumentiranega razpravljanja o odnosih med državama, ko bi pričakovali, da bodo Hrvati odgovorili z navedbami enostranskih potez Slovenije, kaže na to, da Hrvatom zmanjkuje argumentov pri dokazovanju, katera izmed držav je v preteklosti v midsoseds-kih odnosih vlekla enostranske poteze in katera si ni prizadevala za sporazumno in miroljubno reševanje odprtih vprašanj. Po precej ostrem odzivu sodeč Hrvate argumenti, ki jih v zvezi z odnosi med državama niza slovensko zunanje ministrstvo, celo precej živcirajo, saj jih na neki način nemočne potiskajo v kot, iz katerega bi se lahko izvili le s protiaargumenti, teh pa, kot kaže, nimajo. Tudi zato bi morala slovenska diplomacija omenjenih deset točk potegniti na dan, vedno ko se razpravlja o odprtih vprašanjih, in vedno ko se hrvaška diplomacija v tujini hvali, kako si je v zadnjih 15 letih nadvse prizadevala za rešitev teh vprašanj, vendar vsa njena prizadevanja (po možnosti seveda po krivdi Slovenije) niso pripeljala nikamor. Naj se pač ve, kdo je tu grdi raček. **D**

Hrvaška odprla svoj nepremičninski trg

Ena od stvari, s katerimi se kaže pravi obraz hrvaške zunanje politike, je vprašanje nakupa nepremičnin. Tako je hrvaško zunanje ministrstvo trdilo, da Slovencem ni omogočilo nakupa nepremičnin na Hrvaškem zato, ker naj bi še čakalo na obrazložitev nekaterih členov note, s katero

je Slovenija hrvaško lani obvestila, da Hrvatje lahko kupujejo nepremičnine v Sloveniji. No, težava se je, potem ko se je to vprašanje odprlo v evropskih ustanovah, čudežno rešila, saj je Hrvaška že nekaj dni pozneje Slovenijo obvestila, da je slovenskim državljanom pripravljena omogočiti nakup nepremičnin na Hrvaškem. Seveda bo zdaj treba videti, kako bo Hrvaška ta sporazum uresničevala.

Zmaga Slovenije

Člani zunanjepolitičnega odbora evropskega parlamenta so na glasovanju o poročilu odbora o napredku Hrvaške na poti v EU v tork popoldne zavrnil predlog poročevalca Hannesa Swobode, da bi v poročilo zapisali določilo, da bi Slovenija in Hrvaška, če se jima ne bi uspelo dogovoriti glede spornih vprašanj, sprejeli arbitražo. Zavrnitev predloga, ki bi po mnenju slovenskih evropskih poslancev prejudicirala način, po katerem naj državi rešujeta odprta vprašanja, pomeni enega večjih uspehov Slovenije v zadnjem času.

Med kulturo in politiko

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven

V veliki dvorani Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) je 22. in 23. marca potekal simpozij, posvečen spominu dr. Jožeta Pučnika z naslovom Kultura in politika. Govorili so številni Pučnikovi sopotniki.

Simpozij je organiziral Inštitut dr. Jožeta Pučnika (IJP), ki je bil ustanovljen lani, omenjeni simpozij pa je bil neke vrste osrednja prireditev ob 75. obletnici rojstva očeta slovenske demokracije dr. Jožeta Pučnika. Po besedah direktorice IJP Nataše Šuštar naj bi IJP odslej vsako leto v marcu organiziral podobna srečanja, konec aprila pa naj bi izšel zbornik, ki bo vseboval prispevke s simpozija. Simpozija so se udeležili mnogi slovenski intelektualci, manjkal pa ni niti politični vrh. Odprl ga je predsednik vlade Janez Janša, pridružila sta se mu še predsednik državnega zbora France Cukjati in minister za kulturo Vasko Simoniti, medtem ko sta bila minister za šolstvo in šport Milan Zver ter minister za

zunanje zadeve Dimitrij Rupel med predavatelji na simpoziju.

Pučnik – kulturnik in politik V uvodnem pozdravu je predsednik sveta IJP dr. Miha Brejc najprej orisal okoliščine, ki so vplivale na ustanovitev IJP in njegovo poslanstvo. Temeljno vodilo inštituta je, da ni obremenjen s preteklostjo, ampak je odprt v prihodnost, čeprav se ne odpoveduje preteklosti. Po njegovih besedah naj bi IJP podpiral vrednote Evrope, v njegovo delovanje pa naj bi se vključevali predvsem mladi. Navzoče je pozdravil tudi predsednik SAZU dr. Boštjan Žekš in izrazil veselje, da ta ustanova gosti simpozij v spomin dr. Jožeta Pučnika in da na njem sodelujejo tudi člani SAZU. Priznal je tudi, da je najprej razmišljal o tem,

ali ne bi bilo smotrnejše organizirati mednarodnega simpozija na to temo, vendar je prevladalo spoznanje, da je besedno zvezo »kultura in politika« težko prevesti, kar bi lahko pripeljalo do različnih predstav o tem, kaj je kultura in kaj politika. Razmerje med politiko in kulturo pa je za Slovenijo pomembno, ker je v zgodovini Slovencev kultura pogosto nadomeščala politiko. Zato bi bilo napačno, če bi po ustanovitvi samostojne države kulturo potisnili v kot.

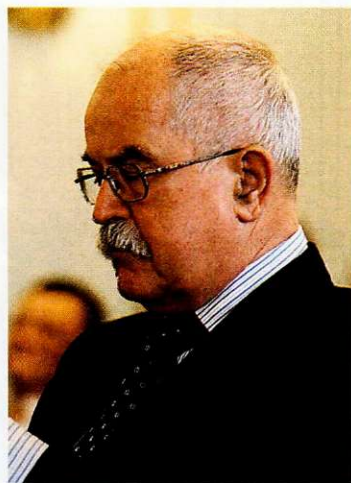
Predsednik vlade Janez Janša je v svojem uvodnem nagovoru izrazil obžalovanje, da dr. Pučnik ne more biti navzoč na simpoziju, saj sta kultura in politika močno zaznamovali njegovo pot, poleg tega so bili v zadnjem času narejeni premiki, ki jih dr. Pučnik ni

dočakal. Dr. Pučnik je namreč s svojo odločnostjo pripomogel k nastanku slovenske države in pokazal, da se splača vztrajati tudi takrat, ko vsi drugi nasprotujejo. Njegova moralna drža je marsikoga motila, zato je tudi osamosvojitve kasneje dobila grenak priokus, saj mu mnogi niso priznali vloge, ki jo je pri tem imel. Kljub krivicam, ki so se mu zgodile, je ostal optimist, je še dejal Janša in citiral pisatelja Draga Jančarja, ki je že leta 1990 zapisal, da je Pučniku šlo predvsem za »stvar«. Pri tem je Janša omenil, da bi, če bi stvari tekle normalno, o Jožetu Pučniku danes v učbenikih brali toliko, kot berejo Čehi o Vaclavu Havlu.

Sožitje in konflikti Uvodna beseda med predavatelji – prvi dan ►

Dr. Miha Brejc, predsednik sveta IJP

Dr. Boštjan Žekš, predsednik SAZU

Dr. Jože Pučnik, politik in kulturnik

Predsednik DZ France Cukjati

► je bil moderator Gorazd Pučnik, sin dr. Jožeta Pučnika – je pripadla nekdanjemu predsedniku SAZU, literarnemu zgodovinarju dr. Francetu Berniku, ki je govoril o kulturi in politiki na splošno. Po njegovo se odnos med kulturo in politiko giblje med dvema točkama, in sicer med odbojnostjo in sodelovanjem. Na političnem področju je odločilno, da je odnos totalitarne države do kulture drugačen kot odnos demokratične oblasti, čeprav tudi v demokratičnih državah obstajajo konflikti med politiko in kulturo. Demokratična država mora priznati avtonomijo kulturi in zavzeti nevtrarno stališče do različnih smeri v njej, vloga razsodnika pa je prepuščena stroki. V zgodovini slovenskega naroda je bilo kulturno ustvarjanje pogosto idejno angažirano, saj je kultura morala imeti cilje zunaj sebe, da se je lahko upirala različnim raznarodovalnim

in ideološkim pritiskom. V nadaljevanju je filozof dr. Dean Komel govoril o Pučnikovem razumevanju odnosa med družbo in kulturo v slovenskem in evropskem kontekstu. Med drugim je omenil, da je v Pučnikovem kontekstu družba del kulture in ne obratno. Omenil je različne Pučnikove poglede na kulturo, pri čemer je Pučnik izrazil tudi potrebo po kulturni prenovi Slovenije, kot se je izrazil leta 1999 v zborniku »Sproščena Slovenija – obračun za prihodnost«.

Kulturniki – konkurenca oblasti

Zanimiv je bil nastop dveh ministrov, in sicer Milana Zvera in Dimitrija Rupla. Zver, ki je leta 2004 uredil zbornik »Pučnikova družbena in politična misel«, je na kratko orisal razvoj Pučnikove misli. Tako je Pučnik v svojem članku »Kultura, družba in tehnologija«, ki ga je objavil v osem-

desetih letih, izrazil tezo, da je za prehod v demokracijo dovolj, če se spremenijo družbene strukture. V devetdesetih letih pa je svojo tezo pod vplivom izkušenj spremenil in izrazil prepričanje, da je potrebna tudi kulturna prenova. Po Zverovem mnenju se je demokratična politična kultura med Slovenci izrazila v primeren trenutku, in sicer konec osemdesetih let, pri tem pa je imela odločilno vlogo tudi preračunljivost. Politična diferenciacija na Slovenskem je bila močno povezana s kulturno, pri čemer se nismo bistveno razlikovali od drugih evropskih narodov. Dimitrij Rupel je v svojem nastopu

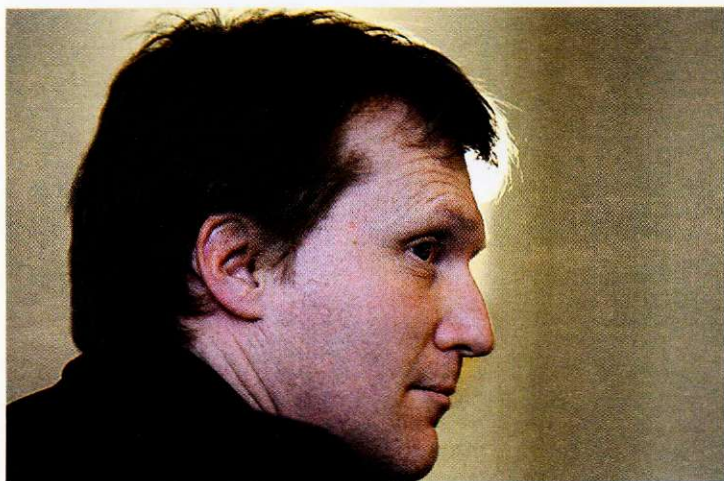
orisal predvsem svoje sodelovanje z Novo revijo in njen konflikt s partijsko oblastjo. Ker so se komunisti bali kulturnikov, so jih imeli za politične tekmece in temu primerno ravnali z njimi. V petdesetih letih prejšnjega stoletja so po Ruplovih besedah kulturniki odrekli poslušnost partijski oblasti in začeli ustvarjati po svoje. Po Titovi smrti, ko se je začel razkroj totalitarne države, se je začel krepiti boj za demokracijo, dr. Jože Pučnik pa je začel sodelovati z Novo revijo, ki je postala nekakšna »kulturniška stranka«. Ob koncu je Rupel dodal, da je bil Pučnik drugačen od prilagodljivih kariernih politikov, saj je bil predvsem vztrajen.

Inštitut dr. Jožeta Pučnika

Ustanovljen je bil leta 2006 kot zavod z namenom združevanja akademikov, znanstvenikov, kulturnikov, politikov in strokovnjakov z različnih področij s ciljem dvigovanja politične kulture v Sloveniji. Kot je zapisano na spletnih straneh inštituta (www.ijpucnik.si), želi s svojo dejavnostjo IJP spodbujati in podpirati svobodno menjava mnenj do ključnih vprašanj v sodobni družbi, ki so pomembna za razvoj demokratične misli. Zato si inštitut prizadeva za uveljavljanje visokih standardov evropske politične kulture v Sloveniji, za demokratično in odprto družbo, za družbo slovenskih in evropskih vrednot, za toleranco in sporazumevanje v javnem življenju, za pospeševanje pluralne politične, kulturne in znanstvene ustvarjalnosti, za stabilizacijo Evrope s širitvijo Evropske unije in podporo demokratičnim silam na poti vanjo, za povezovanje tistih političnih, kulturnih in znanstvenih skupin in posameznikov v Evropi in svetu, ki jih družijo načela demokratične, odprte in solidarne družbe. Te cilje želi IJP doseči z izobraževanjem, organizacijo javnih razprav, s spodbujanjem znanstvene in kulturne ustvarjalnosti, z mednarodnimi povezavami in izmenjavami itd. Predsednik sveta zavoda IJP je dr. Miha Brejc, člani pa so Drago Jančar, Gorazd Pučnik, Tone Kuntner, dr. Milan Zver, Aleksander Zorn in dr. Matej Makarovič. Predsednik upravnega odbora je Igor Marinšek, člani pa so Matej Avbelj, Vera Ban, Robert Strah in dr. Žiga Turk. Direktorica IJP je Nataša Suštar, pomočnica pa Mateja Jančar.

Predsednik vlade Janez Janša je opozoril na zamolčevanje Pučnikove vloge.

Gorazd Pučnik, sin dr. Jožeta Pučnika, je bil moderator simpozija.

Dimitrij Rupel: »Pučnik je bil drugačen od prilagodljivih kariernih politikov.«

Ruplovo temo je dodatno razvil Aleksander Zorn, ki je orisal vlogo različnih literarnih revij, predvsem v obdobju po drugi svetovni vojni, pri čemer je omenil Revijo 57 ter Perspektive, pri katerih je sodeloval Pučnik, preden so ga zaprli. Komunisti so se namreč zavedali moči literature in kulture. Po Zornovem prepričanju Nova revija (namenjena mišljenju in pesništvu) ni nasedla poskusom oblasti, da bi naredila razkol znotraj nje.

V nadaljevanju je akademik dr. Janko Kos govoril o političnem angažiranju Ivana Cankarja, ki se je prvotno spogledoval z anarhistično smerjo socializma, nato pa je neuspešno kandidiral za poslanca na listi tedanje socialdemokratske stranke. Proti koncu svojega življenja se je znova približal Janezu E. Kreku in postal kristjan. Dr. Joža Mahnič je opisal življenje in delo Boža Voduška, ki si je prizadeval za federacijo in avtono-

mijo, poudarjal pa je tudi pomen etike in vzgoje. Zgodovinar dr. Janko Prunk je orisal kulturni boj na Slovenskem v tridesetih letih prejšnjega stoletja, ki je bil zaznamovan z notranjimi razkoli v katoliškem in liberalnem taboru. Pri slednjem je bilo žgoče vprašanje odnosa do jugoslovanskega unitarizma, ki je vzbujal upor zlasti pri dr. Josipu Vidmarju. Akademik Zorko Simčič je opisal kulturno in politično življenje slovenske emigracije v Argentini, dr. France Pibernik pa usodo pesniške zbirke Franceta Balantiča v času komunističnega režima, ko so že natisnjeno zbirko na koncu odpeljali v reciklažo v papirnico Vevče.

Vprašljiv kulturni boj Uvodno predavanje drugega dne simpozija (z moderatorjem Aleksandrom Zornom) je imel dr. Igor Grdina, ki je med drugim dejal, da se politika in kultura ne smeta izključevati. Hkrati je izpostavil Pučnikovo tezo, da je pojem kultura bolj temeljen kot družba, kar je za sociologa zelo drzna trditev. Akademik dr. Kajetan Gantar je v svojem nastopu orisal komunistično preganjanje klasične gimnazije in na trenutke celo komične izgovore komunističnih oblastnikov, ko so iskali ugovore proti klasični gimnaziji. Alenka Puhar je govorila o povojnem nasilju, zaznamovanem z množičnimi odvzemi prostosti, Niko Grafenauer pa se je navezal na Ruplov prispevek dan prej in

orisal pot Nove revije, predvsem 57. številko, ob koncu pa še Pučnikov križev pot (v Demokraciji smo ga objavili v nekoliko spremenjeni obliki v nedavnem intervjuju z Nikom Grafenauerjem).

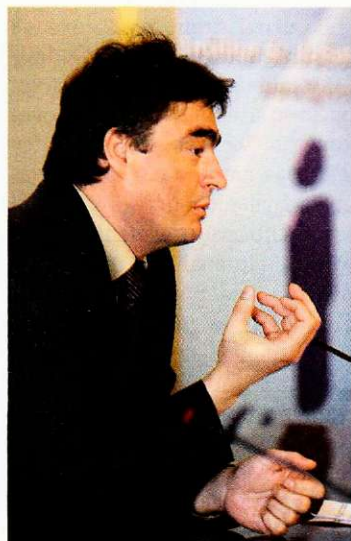
zaprti laicizem ter izključevanje Cerkve iz javnega življenja (predvsem vzgoja in izobraževanje), po drugi strani pa je bil kritičen do nekaterih pojavov v Cerkvi, ki sprožajo politizacijo in zlorabo

Dr. Dimitrij Rupel: »Ker so se komunisti bali kulturnikov, so jih imeli za politične tekmece in temu primerno ravnali z njimi.«

Na kulturni boj se je znova navezal dr. Ervin Dolenc, ki je orisal kulturnobojniško ozračje vse od prve diferenciacije v 19. stoletju do danes in pri tem opozoril, da je postal kulturni boj nezdrav takrat, ko se je dialog spremenil v monolog in izključevanje.

V zadnjem sklopu predavanj na simpoziju je najprej nastopil dr. Branko Senegačnik z razmišljanjem o horizontih v religiozni in areligiozni kulturi. Pri tem je opozoril na nekatere problematične interpretacije mita o Antigoni. Dr. Ivan Štuhec je izpostavil mesto Cerkve v družbi in kulturi, pri čemer je na eni strani kritično ovrednotil smeri, ki vodijo v

Cerkve kot volilnega streliva. Dr. Matej Makarovič je govoril o politični kulturi v medijih, v katerih se je po političnih spremembah leta 1990 dejansko spremenilo zelo malo. Pomembno se mu zdi, da se ključni medijski subjekti sicer ne odpovedo svoji nazorski usmeritvi, vendar morajo zavzeti distanco do nje, hkrati pa morajo spoštovati demokratično politično kulturo z vsemi vrednotami. Simpozij je s svojim predavanjem sklenil umetnostni zgodovinar dr. Milček Komelj, ki je orisal zgodovinski prerez politično angažirane likovne umetnosti, ki smo ji priče še danes, pri tem pa posvaril pred banaliziranjem umetnosti. **■**

Minister za šolstvo in šport Milan Zver je poudaril preračunljivost Slovencev.

Forum za dialog med vero in kulturo

Podoben posvet, kot ga je organiziral IJP, in sicer forum za dialog med vero in kulturo, je bil organiziran 16. in 17. marca v Lovranu pod okriljem Medškofijskega odbora za kulturo pri Slovenski škofovski konferenci. Letošnji forum je nosil naslov »Vera, kultura, politika – izključevanje, mimobežnost, sobivanje?«. Kot razpravljavci so nastopili Peter Kolšek, dr. Branko Senegačnik in Peter Kovačič Peršin.

Zgodovina za Evropejce

Mitja Volčanšek, foto: Bor Slana

Uveljavljanje evropske ideje znotraj posameznih držav Evropske unije in kot novi pogledi na državljansko vzgojo so velik izziv za prihodnost. Zato so srečanja strokovnjakov, kjer ti soočajo mnenja in nove zamisli, izredno dobrodošla.

Temu je bila namenjena tudi mednarodna konferenca, ki je potekala na Bledu med 20. in 24. marcem v organizaciji Evropske zveze učiteljev zgodovine Euroclio, Društva učiteljev zgodovine Slovenije, Ministrstva RS za šolstvo in šport ter Zavoda RS za šolstvo.

Dileme o človekovih pravicah

Nova gledanja na nacionalno identiteto v čedalje bolj multikulturni, globalizirani družbi, ki se trudi najti skupne imenovalce in krepiti medsebojno sožitje, je pod naslovom Človekove pravice in pouk zgodovine preučevalo okoli 130 učiteljev zgodovine iz vseh evropskih držav ter držav nekdanje Sovjetske zveze, ZDA in Kanade.

Prav človekove pravice so bile v polpretekli zgodovini povsod po

Evropi najbolj ogrožene. Med- in povojne grozote so botrovale sprejetju listine o človekovih pravicah in ustanovitvi Združenih narodov. O tujcem manj znani plati slovenske in jugoslovanske zgodovine je govoril pravosodni minister in

nekdanji predsednik Ustavnega sodišča RS Lovro Šturm in zbranim predstavil sistematično kršenje človekovih pravic v nekdanji Jugoslaviji med letoma 1945 in 1990. Šturm je po eni strani podčrtal naprednost slovenskega civi-

lizacijskega prostora, ki je že sredi dvajsetih let prejšnjega stoletja z delom dr. Leonida Pitamica dobil zgledno teoretično podlago za spoštovanje in razumevanje pojma človekovih pravic.

Po drugi strani se je Slovenija morala soočiti s tremi osrednjimi totalitarnimi režimi 20. stoletja, ki so sistematično kršili človekove pravice. Šele osamosvojitve leta 1991 nam je tako dala podlago za življenje v državi, ki ni sistematično ignorirala teh vrednot. Minister je analiziral vgrajenost nadzora nad posameznikom in družbo, ki je bila implicitna v socialističnem režimu, tujim gostom pa podrobneje predstavil brutalnost prvega obdobja vzpostavljanja revolucionarne oblasti ter kasnejši, subtilnejši, a prav tako zastrašujoč obraz »socializma s človeškim obrazom«, ki je

Zgodovina kot vezivno tkivo

Zveza učiteljev zgodovine Euroclio je nastala leta 1993 kot odziv na pobudo Sveta Evrope, danes pa je pod njenim okriljem več kot 60 učiteljskih organizacij. Njena vloga je bila od samega začetka blažiti oziroma pravilno uokviriti pozitivno vlogo pouka zgodovine v nacionalnih državah, kjer privzgojitev domovinskih čustev zlahka zaide v pretirani patriotizem in oblikovanje nevarnih nacionalnih mitologij. V spreminjenem, globaliziranem svetu je prav pouk zgodovine tisti dejavnik, ki lahko odločilno pripomore k večjemu razumevanju med narodi ter k državljanski vzgoji za nacionalno in globalno identiteto.

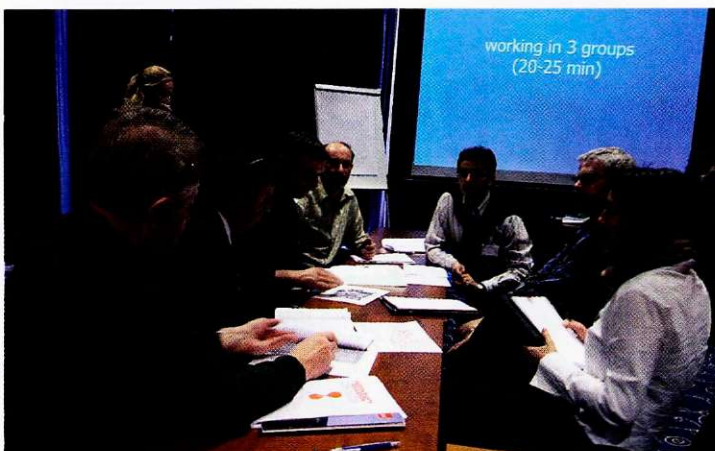
širil sovražno propagando in tajno nadzoroval svoje državljane.

Na celotedenski konferenci v blejskem hotelu Golf se je zvrstilo več uglednih predavateljev. Minister za šolstvo Milan Zver je govoril o konceptih vzgoje in človekovih pravicah v 21. stoletju, svoje izkušnje sta posredovala še dr. Igor Grdina s SAZU in nekdanji pomočnik generalnega sekretarja OZN dr. Danilo Türk z ljubljanske pravne fakultete.

Vživiljanje v zgodovino Zanimiv koncept konference je vključeval dopoldanske in popoldanske delavnice, na katerih so se udeleženci vživljali v vloge prič zgodovinskih dogodkov in njihovih izpraševalcev – učencev. Da bi občutili, kako zadeva dejansko poteka, smo obiskali eno od delavnic, ki jo je vodil hrvaški zgodovinar Denis Detling, potomec folksdojčerjev iz Slavonije. Delavnica se je osredinila na dilemo o načinu podajanja zgodb preganjanih folksdojčerjev v povojni Jugoslaviji in njihovi usodi v komunističnih taboriščih. Ob tem smo sami lahko potegnili vzporednice z odnosom revolucionarnih oblasti v Sloveniji do kočevskih Nemcev.

Vročna debata Konferenca je bila še posebej zanimiva v luči nedavne debate, ki so jo začeli v Nemčiji, da bi vse države članice EU sestavile enoten učbenik zgodovine. No, zelo zgodaj so se pojavili kritični glasovi iz novih članic, predvsem Poljske, zaradi grozljivih zgodovinskih izkušenj teh držav.

Dejansko si je težko predstavljati tako oblikovane zgodovinske učbenike, posebej zaradi vojn ter kasnejših političnih, ide-

Delavnice v okviru mednarodne konference so porodile živahne debate.

oloških in družbenih delitev, ki so tako globoko zaznamovale evropske države, zdaj združene pri skupni mizi unije.

Zanimivo pri tem je, da je že za nacionalno skupnost težko oblikovati enotno in sprejemljivo državljansko vzgojo v državah z dolgoletno demokratično tradicijo. O razpetosti med konceptom britanskosti in spreminjajočo se realnostjo angleških mest zaradi priseljevanja in posledično multikulturne identitete v vzgojnem procesu je na konferenci govorila Dina Kiwan.

Angleški pogled Ob robu konference smo imeli priložnost pogovora z upokojenim učiteljem zgodovine Chrisom Roweom, ki je na Bledu predstavil izobraževalni CD-ROM Sveta Evrope o zgodovinskih spremembah v obdobju 1848–1989. Nekdanji predstojnik zgodovinskega oddelka na kolidžu nam je ponudil zanimiva mnenja na izzive in vprašanja učiteljev ter evropske družbe, ki postavlja predse kritično zrcalo ter skuša vzgajati novo generacijo Evropejcev.

Pomembna je zavest, da onkraj tvoje lastne nacionalne zgodovine obstaja še kaj drugega.

Rowe, Liverpoolčan po rodu, je kritičen do predloga o enotnem učbeniku, saj so razlike med evropskimi narodi prevelike, da bi ga mogli vsi sprejeti za svojega. »Kar lahko naredite, je, da pridobite zavest ne o vseh, ampak o številnih alternativah,« je prepričan Rowe, ki dodaja, da mora nacionalna zgodovina ostati osrednjega pomena, vendar se je treba zavedati, da imajo tudi drugi svojo nacionalno zgodovino. Poleg tega naš sogovorec opozarja na druge identitete, ki obstajajo sočasno poleg nacionalne – politične, družbene, generacijske. T. i. večperspektivnost, za katero se zavzemajo pri podajanju zgo-

dovine, presega samo nacionalne delitve. Nemogoče bi bilo poučiti se o petdesetih različnih nacionalnih zgodovinah, pomembna pa je zavest, da onkraj tvoje lastne nacionalne zgodovine obstaja še kaj drugega. Pri pouku zgodovine bi se moral torej človek postopno »vključiti lokalno, nacionalno, regionalno in globalno«.

Rowe je prepričan, da se je pri pouku zgodovine marsikaj spremenilo. Učenec ni več pasivni predmet izobraževalnega procesa, ampak je celotna zamisel večperspektivnosti v aktivnem učenju. Ta metodološka dognanja so po njegovo, čeprav z zamudo, že prodrla tudi v države nekdanjega vzhodnega bloka.

Aktiviranje učencev Na naš ugovor, da je za poglobljen pouk zgodovine dejansko na voljo premalo šolskih ur, Rowe priznava, da za učitelje zgodovine ur ne bo nikoli dovolj. Prav zato so pomembne prioritete, ki vključujejo tudi izbrana poglavja sodobne zgodovine, predvsem pa večperspektivnostni in problemski pristop, s katerim učinkoviteje izrabiš ure, ki so na razpolago. Učitelji še vedno izgubljajo preveč časa s podajanjem golih informacij, ne da bi učenca postavil v aktivnejšo vlogo. Rowe je prepričan, da je s pravim pristopom mogoče narediti več v manj časa, ne da bi bili pri tem površni.

V pogovoru z Angležem je skoraj neizogibna tema njihov pregovorni evroskepticizem. Za našega sogovorca pa gre za pogosto napako tujcev, ki stališča povprečnih ljudi zamenjajo s stališči westminstrskih politikov in londonskih »popularnih« medijev. Razpoloženje na obrobju Anglije, na Škotskem ali na Irskem je popolnoma drugačno. Tudi mnogi učiteljski kolegi profesorja Roweja imajo po njegovih besedah »zelo evropski pogled«. Angleški evroskeptiki so nedvomno hrupnejši, a gre za »zavajajoč vtis«. Kot je nedavno rekel Jürgen Habermas, bi dodali mi, je »speča večina« dejansko proevropska. Res pa je, razlaga Rowe, da se Velika Britanija še vedno sooča z zapuščino nekdanjega britanskega imperija in Commonwealtha, ki jo še vedno zaznamuje. ■

Pravosodni minister Lovro Šturm

Učitelj zgodovine Chris Rowe

Rekordna rast BDP

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Bruto domači proizvod se je lani povečal kar za 5,2 odstotka. V Sloveniji leta 2006 so bila razmeroma ugodna gospodarska gibanja. Vlada jih je izkoristila za nadaljnje krčenje javnofinančnih odhodkov.

Iz makroekonomskih podatkov je razvidno, da se je delež javnofinančnih odhodkov še naprej zmanjševal. Ob vsem tem je država lani dosegla tudi spodbudna gibanja v mednarodnem okolju. Vzpodbudni so rezultati na področju rasti bruto domačega proizvoda (BDP), industrijske proizvodnje pa tudi na področju trga dela. Pomembno je, da je inflacija tudi po uvedbi evra ostala stabilna, k njej pa so višje cene predvsem storitev prispevale 0,24 odstotne točke.

Visoka rast BDP Po zadnjih objavljenih podatkih se je BDP v

zadnjem četrtletju 2006 realno povečal za 5,5 odstotka, v celem letu 2006 pa je bil večji za 5,2 odstotka glede na leto 2005. Temu primerna je bila tudi rast industrijske proizvodnje, ki se je v letu 2006 povečala za 7 odstotkov, od tega največ (za 8,8 odstotka) v sektorju rudarstva, v predelovalnih dejavnostih pa je bilo povečanje 7,5-odstotno.

Manj za javno porabo Zadnji objavljeni podatki za javno porabo so do februarja letos, kažejo pa, da se je ta realno povečala za 3,2 odstotka, kar je precej manj od rasti BDP. Realna rast javne pora-

be je bila tudi nižja od realne rasti plač, kar je vsekakor ugodno.

Ugodno tudi letos Ugodni makroekonomski kazalci se povečujejo tudi v letu 2007. Izvoz blaga se je povečal za 15 odstotkov, januarja letos je Slovenija izvozila za 1,4 milijarde evrov blaga, od tega večino (za 1,05 milijarde evrov) v države Evropske unije (EU). Uvozili smo za 1,5 milijarde evrov blaga, kar je za 20,9 odstotka več kot v istem mesecu leta 2006 (od tega 1,2 milijarde iz držav EU). To pa pomeni, da je bila pokritost uvoza z izvozom 93,5-odstotna.

Plače realno višje Januarja je vsak zaposleni prejel 1.250,34 evra brutoplače, kar je za 6,4 odstotka več kot pred letom dni. Netoplača zaposlenega je bila 815,68 evra, kar je za 8,5 odstotka več kot pred letom dni. V letu dni so se torej plače realno povečale za 3,6 odstotka.

Več delovnih mest Januarja letos se je za 2,7 odstotka povečalo tudi število zaposlenih oseb. Januarja jih je bilo tako pri pravnih in fizičnih osebah zaposlenih 749.459. Samozaposlenih je bilo 88.546, kar je za 6,9 odstotka več kot pred letom dni. Število brez-

Dr. Janez Šušteršič,
direktor Urada za makroekonomske
analize in razvoj:

»V slovenskem
gospodarstvu
opazamo boljše
razmere, kot smo
pričakovali.«

Zadnji objavljeni kazalniki razvoja

1. Bruto domači proizvod	povečanje
- realna rast v 4. četrtletju 2006	5,5 odstotka
- realna rast v letu 2006	5,2 odstotka
2. Industrijska proizvodnja	7,0 odstotka
3. Povprečne plače (januar 2007)	
- povprečna brutoplača	1.250,34 evrov
- povprečna netoplača	815,68 evrov
- realna rast plač	3,6 odstotka
4. Povprečna starostna pokojnina (jan. 2007)	532,84 evrov
- povečanje pokojnine	2,7 odstotka
5. Realna rast javne porabe (februar 2007)	3,2 odstotka
6. Stopnja registrirane brezposelnosti	8,7 odstotka
7. Cene življenjskih potrebščin (II/07)	2,4 odstotka
	(na letni ravni)

poselnih se je v letu dni znižalo za 16 odstotkov, kar pomeni, da je bilo konec januarja 79.969 iskalcev zaposlitve. Hkrati s tem se je povečalo tudi število prostih delovnih mest. Januarja letos jih je bilo kar 21.015, kar je za 9,5 odstotka več kot leto pred tem. Vse to pomeni, da se je stopnja registrirane brezposelnosti ustavila pri 8,7 odstotka.

Višje tudi pokojnine Ob vsem tem se je število prejemnikov pokojnin v letu dni povečalo za 1 odstotek, pokojnino pa je prejelo 541.358 oseb. Povprečna starostna pokojnina v januarju je bila 532,84 evra, kar je za 2,7 odstotka več kot januarja 2006.

Več podjetij in podjetnikov

Ob koncu leta 2006 je bilo v državi registriranih 49.534 pravnih oseb (1.087 je bilo delniških družb), kar je za 1,3 odstotka več kot pred letom dni. Poleg tega je bilo še 64.297 samostojnih pod-

jetnikov (kar je za 2,6 odstotka več kot leto pred tem), poleg tega je bilo za opravljanje samostojne dejavnosti prijavljenih še nekaj več kot 10.400 fizičnih oseb (3,2 odstotka več kot leto prej). **D**

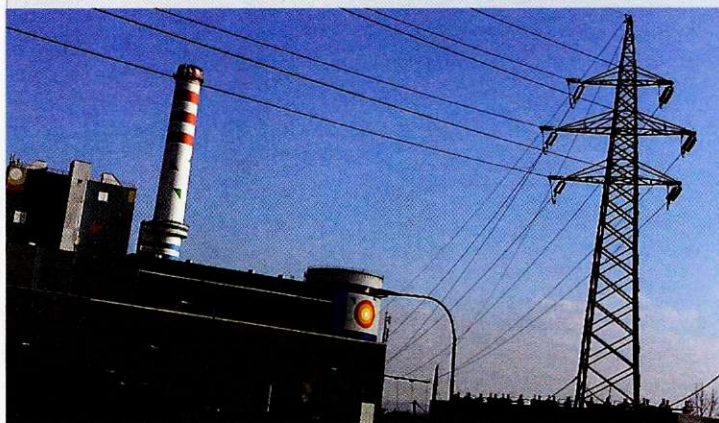
Radio VIVA
FM 102.1
99.5
stereo
RDS
M. Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Dražja elektrika

Pred enim letom so nekateri grozili, da bo elektrika dražja za 60 odstotkov, pa so se ušтели.

Povišanje je desetkrat nižje. Prvega aprila se bo podražila električna energija. Cena elektrike za gospodinjstva se bo povečala za 6,1 odstotka, kar vključuje povišanje cene električne energije (4,9 odstotka) in vpliv uvedbe trošarine. Takšno povišanje pomeni, da se bo cena električne energije povečala približno dvakrat bolj od predvidene inflacije, kar je še skladno z načrtovanim makroekonomskim okvirjem in je bilo kot tveganje upoštevano tudi v alternativnem scenariju jesenske napovedi gospodarskih gibanj. Na uradu za makroekonomske analize in razvoj ocenjujejo, da z zvišanjem cene električne energije za gospodinjstve uporabnike za 6,1 odstotka sledimo trendu gibanja cen v EU. Že znani podatki o spremembi cen med julijem 2006 in januarjem 2007 namreč kažejo, da so nekatere evropske države v zadnjega pol leta ceno električne energije za gospodinjstva močno pomaknile nav-

zgor. Tolikšno povišanje cen po njihovem prepričanju še ne pomeni situacije, v kateri bi neučinkovitost trga in organiziranost slovenskega energetskega sektorja neupravičeno prenašali v končne cene. Ob tem še poudarjajo, da liberalizacija trga z električno energijo v Sloveniji poteka s podobnim tempom kot v drugih državah EU. Največji akterji, zlasti na proizvodnem trgu, imajo še vedno prevladujoč položaj na trgu, večjo konkurenco pri dobavi odjemalcem prek distribucijskega omrežja pa lahko šele pričakujemo. Ta čas torej na področju električne energije v Sloveniji ne moremo govoriti o dobro delujočem trgu. Prav tako o dobro delujočem trgu ne moremo govoriti v okviru celotne EU. Podatki Eurostata namreč kažejo, da je razlika med najvišjo italijansko in najnižjo latvijsko ceno električne energije za gospodinjstvi odjem v EU približno 2,7-kratna, med Slovenijo in njenimi sosednjimi državami pa so prav tako zelo velike razlike v ceni. Italijanska in avstrijska cena presega slovensko za 77,3 oziroma 12,3 odstotka, medtem ko je madžarska cena nižja za 7,3 odstotka. Kljub tem razlikam med državami na uradu pričakujejo, da se bo trend zviševanja cen električne energije za gospodinjstva v celotni EU nadaljeval tudi v prihodnjih letih. Dr. Janez Šušteršič še meni, da je sedanje povišanje cen z vidika ekonomičnosti delovanja energetskega sektorja kot celote zadostno, zato pričakuje, da po liberalizaciji trga za gospodinjstve odjemalce po prvem juliju letos ne bo prišlo do dodatnega povišanja cene. »Spomnimo se, da so nekateri tržni akterji pred manj kot letom dni grozili tudi s 60-odstotnim povišanjem cene. Že takrat smo poudarjali, da za to ni razlogov. Vlada je zato s sedanjim povišanjem poskušala tudi dati signal, kaj se ji z vidika normalnega delovanja trga še zdi upravičeno,« še pravi Šušteršič. V. K.

Kakšne so razmere na področju kulturne dediščine v Sloveniji?

Na ministrstvu za kulturo delujem komaj leto in tri četrt, tako da dogajanje na tem področju poznam samo kot nekdo, ki je bil zunaj tega poklica. Na sedanjo pot sem stopil zato, da bi z veliko volje in upanja nekaj spremenil, za kar si še vedno prizadevam. Vidim pa, da so razmere na tem področju zelo zapletene. Slovenci nimamo dovolj dobrega odnosa do kulturne dediščine in imamo, če si lahko dovolim trdo besedo, eno najslabših stanj v spomeniškem varstvu v civilizirani Evropi. Poleg tega pri nas ni pravega razumevanja za stavbno dediščino. Smo namreč narod, ki je zelo vezan na literaturo in veliko manj na likovno umetnost. Čeprav ima Slovenija na tem področju, še zlasti na področju stavbarstva, kaj pokazati. Treba je reči, da si minister Vasko Simoniti zelo prizadeva, da bi se stanje spremenilo na bolje.

Kako poteka financiranje stavbne kulturne dediščine?

Glede na obstoječe stanje imamo pravzaprav na voljo zelo malo denarja za obnovo spomenikov – letos so bili deležni le milijarde in 600.000 tolarjev, toda takšne so naše zdajšnje zmožnosti. Druga možnost financiranja, kulturni tolar, je bolj ali manj vezana na politične odločitve, zato lahko s tem obnavljamo samo določene spomenike. Temu je treba dodati 50-odstotni lastni delež, kar je za marsikoga nemogoče. Po drugi strani pa tudi država nima na voljo dovolj denarja za uresničevanje tega zakona. Pojasniti je treba, da 50-odstotni delež ne velja za spomenike, katerih lastnica je država. Tu so še strukturni skladi, ki jih veselo črpamo. Specializirali smo se za nekaj objektov, ki jih bomo obnavljali, drugo pa stoji. Idealno stanje bi bilo, če bi imel

Denar za Nebotičnik je ...

Lucija Horvat, foto: Gregor Pohleven

Dr. Damijan Prelovšek je direktor Direktorata za kulturno dediščino na Ministrstvu RS za kulturo. Meni, da je pri varovanju kulturne dediščine pri nas še veliko dela in da bi se Slovenci morali pomena kulturne dediščine bolj zavedati.

človek na razpolago ves denar in bi ga potem delil po potrebah. Zavedati se je treba, da je direktorat za kulturno dediščino predvsem institucija, ki nima strokovne presoje, smo birokrati, ki nimamo pristojnosti nekdanje uprave za kulturno dediščino.

Kakšno je stanje stavbne kulturne dediščine v Sloveniji glede na njeno stanje pred 15 leti?

Na terenu se je v zadnjih letih sicer marsikaj naredilo, ostaja pa še veliko stvari, mimo katerih se naši poslanci z avtomobili vozijo vsak dan, pa nikogar ne skrbi, kakšno je stanje. Če se peljemo npr. po avtocesti proti Dolenjski, vidimo, da graščina Trebnje razpada. S tistega konca je doma Friderik Baraga in bi jo bilo treba obvezno negovati, toda graščina je v zasebni lasti. Takšnih objektov je še več. Slovenci smo čudni; praktično smo edini narod, ki je vse svoje gradove uničil in požgal. O tem obstajajo tudi različne anekdote: žužemberški grad so obnavljali v 60. letih, in ko se je mimo peljala tedaj tovarišica Lidija Šentjunc, je ostro protestirala proti obnovi. Rekla je, da so žužemberški grad morali trikrat zažigati, ker ni hotel goreti, in šele pri tretjem poskusu je pogorel. Poleg tega je sedanja zakonodaja polna lukenj. Zakon iz leta 1999 nima vseh tistih podzakonskih aktov, ki bi ga naredili učinkovitega.

Toda zdaj se pripravlja nov zakon o kulturni dediščini. Kakšen bo in kaj si obetate od njega?

Pripravlja se nov zakon, a mu še vedno manjka ena glavnih vsebin učinkovitega zakona, to pa je, da od lastnikov ne le zahteva, ampak da se jim pri obnavljanju spomenikov tudi finančno pomaga predvsem z davčnimi olajšavami. Edina olajšava, ki je bila do sedaj dosežena v pogajanjih z ministrstvom za finance, je bila dosežena pri dedovanju. Verjetno pa je treba razumeti tudi ministrstvo za finance, ki ob prizadevanju za zmanjšanje javne porabe ne more tako na hitro uveljavljati novih davčnih ugodnosti.

Koga vse bi moralo skrbeti za varovanje kulturnih spomenikov?

Osebo izhajam s stališča, da so spomeniki last vseh nas. Kul-

turnih spomenikov ne moremo deliti na tiste, s katerimi lahko upravlja lokalna skupnost. Občina sama ne more razglašati kulturnih spomenikov. In če so spomeniki vseh nas, potem mora zanje pravno skrbeti država. Spomeniki državnega pomena pa so tisti, ki so najpomembnejši za vse nas. Potem je tu še kategorija dediščine, ki je tudi v tem zakonu, vendar je to spet kategorija, ki je varovana samo v prostorskih aktih. Pri nas varujemo tudi relativno velika območja, to pomeni, da so varovana

bo gotovo veliko stvari, izbirala pa bo posebna strokovna komisija. Po drugi strani pa je tudi res, da se nekateri ljudje, ki so lastniki pomembnih kulturnih spomenikov, niti ne prijavljajo na takšne razpise, ker nimajo lastnega deleža sredstev, potrebnih za obnovo. Potreba je torej zelo velika. Stanje na področju kulturnih spomenikov ni bilo nikoli urejeno. Po razpadu Jugoslavije se namreč v spomeniškem varstvu ni nič spremenilo, obnašali smo se, kot da je vse v redu. Še zdaj se prema-

Žužemberški grad so obnavljali v 60. letih, in ko se je mimo peljala tedaj tovarišica Lidija Šentjunc, je ostro protestirala proti obnovi. Rekla je, da so ta grad morali trikrat zažigati ...

manj natančno in se zato na ta način marsikaj izgublja.

Kako da se stvari hitreje ne spreminjajo na bolje?

Poglejte, ministrstvo je birokratska ustanova, in kdor koli pride, ne more vsega hkrati obrniti na glavo. Preden sem prišel sem, sem imel zelo slabo mnenje o ministrstvu, zdaj pa vidim, da je tu veliko zelo sposobnih, korektnih in požrtvovalnih ljudi, ki pa se utapljajo v obilici uradniškega dela in postopkov.

Katerim spomenikom bi morali nujno posvetiti pozornost in jih obnoviti? Zakaj je pri nas toliko neobnovljenih spomenikov kulturne dediščine?

Takšnih je zelo veliko. Dejal sem že, da imamo razpise na dve leti. Letos, predvidoma še marca, bo zunaj razpis za nepremično kulturno dediščino. Prijavljenih

lo zavedamo, da je to naša dežela in da zdaj sami skrbimo zanjo. V Bruslju za našo deželo ne bodo poskrbeli, če ne bomo najprej sami poskrbeli zanjo.

So naši sosedi Hrvati bolje uredili področje spomeniškega varstva?

Poglejte, Hrvaška je bila v veliko slabšem položaju glede tega kot Slovenija, saj je imela vojno. Toda razmere so prav po vojaško vzeli v roke, obnova spomenikov teče zelo dobro. Poleg tega so odnosi med kulturnim ministrstvom in zavodom za spomeniško varstvo urejeni. Treba je priznati, da imajo na tem področju red, ki ga pri nas nimamo. Žal se pri nas premalo zavedamo, da so spomeniki edine materialne priče našega bivanja na tem prostoru za pretekla stoletja. In če smo se pridružili Evropski uniji, smo del svoje suverenosti oddali Bruslju, nam pa je ostala kulturna dedi-

ščina. Spomeniki nepremične kulturne dediščine so namreč del dokaznega materiala o naši identiteti in državotvornosti.

Kakšno je stanje stavbne kulturne dediščine v Ljubljani?

Težave imamo tudi zato, ker gremo pogosto iz ene skrajnosti v drugo. Največ težav je s tem v Ljubljani pri obnovi mestnega jedra. Pri nas je zdaj zasebna lastnina sveta in nikogar ni mogoče prisiliti, naj obnavlja objekt, ki ga ima v lasti, če tega ne želi.

Mesto Ljubljana ima za obnovo fasad na voljo precej denarja, saj je mestno jedro zavarovano in pod spomeniškim varstvom. Za obnovo fasad bi mesto lastnikom prispevalo od 25 do 50 odstotkov. Ljudem, ki so dobili prostore ali stanovanja po Jazbinškovem zakonu, je popolnoma vseeno, kaj se dogaja s fasadami. V obnovo, kot že rečeno, ni mogoče nikogar prisiliti. V Avstriji je na primer to drugače. Pride mestni arhitekt in določi, v kolikšnem času je treba obnoviti fasado. Če ni denarja, obnovo izvede mesto in se vpiše v zemljiško knjigo. Pri nas pa je nekaj takega ustavno prepovedano. Denar za obnovo Nebojšičnika je že dolgo na razpolago, vendar nihče noče dodati svojega deleža in projekt obnove stoji.

Kako dolgo bo po vaše še trajalo takšno stanje?

Težko je reči, a dokler bodo v središču Ljubljane še socialna stanovanja, toliko časa bo zunanost hiš takšna, kot je. Zato menim, da bi morala vsa srečanja, ki bodo potekala pri nas med predsedovanjem Evropski uniji, potekati ponoči, da udeleženci ne bodo videli, kako je videti Prešernova cesta, kako s fasad odpada omet. V Ljubljani je na žalost tako, če pogledate samo Poljansko cesto, da lahko vsakdo odpre burek in po svoji zamisli pobarva vrata, okna in svoj košček fasade. Do nedavnega smo celo podpirali grafitarje, ▶

► ki so lahko risali kjer koli in je to veljalo za del ustvarjalnosti mladine. Menim, da je le treba imeti mejo in se odločiti, ali želimo imeti evropsko mesto ali ne. Ker je Ljubljana prestolnica Slovenije, imamo do nje tudi obveznosti, saj bi morala biti kot taka urejena. Žal pa ni mogoče spraviti skozi niti enega velikega projekta. Pri nas se delajo samo prizidki.

Kateri večji spomeniki so bili v zadnjem času res dobro obnovljeni?

V Ljubljani je na žalost tako, če pogledate samo Poljansko cesto, da lahko vsakdo odpre burek in po svoji zamisli pobarva vrata, okna in svoj košček fasade.

Zares vzorno so bile obnovljene freske na stropu ladje ljubljanske stolnice. Tudi Robbov vodnjak je eden takšnih dosežkov: izvirnik, ki bo razstavljen v Narodni galeriji, je bil zamenjan s kopijo. Tu je še Špital v Gornji Radgoni, za katerega tudi lahko rečemo, da je zelo solidna stvar. Poleg tega se že precej let obnavlja križev pot v Šmarju pri Jelšah pri cerkvi sv. Roka. To so vidnejše stvari, s katerimi se lahko pohvalimo. Lahko rečem, da je restavratorski center, ki je te stvari vodil, zelo dobro usposobljen. Restavratorski center je bil v popolnem razsulu, dokler ga ni v svoje roke vzel gospod Jernej Hudolin in iz njega naredil ustanove na evropski ravni.

Kakšno pa je stanje v slovenskih muzejih?

Muzeji so zdaj zelo odvisni od tega, kako bo s pokrajinami, ki bodo ustanovljene. Ministrstvo financira kar nekaj muzejev, ki še niso bili uradno ustanovljeni. To so Muzej Ptuj, muzej v Metliki in Muzej pomorstva, ki ga je pred kratkim vendarle ustanovila občina Piran. Pri teh muzejih je šlo za zaplete med občinami, ki se niso mogle dogovoriti, kdo bo za kaj plačeval. Eden glavnih problemov je ta, da bi morali muzeje centralizirati: en muzej bi moral biti vodilni in odgovarjati za podrejene muzeje. Vodilni muzej bi moral imeti tudi ekipo, ki bi

določala smernice razvoja muzejev. Zdaj se vsak muzej razvija po svoje. Iz te stihije izvira na primer to, da ima ptujski muzej več kot trideset uslužbencev, ki so plačani iz državnega proračuna, metliški, ki je primerljiv s ptujskim, pa je le pet. Tako se zgodi, da direktorica metliškega muzeja ob nedeljah sama prodaja vstopnice. Dobro bi bilo seveda to urediti, da bi se stanje izenačilo.

Kdo pa bi to lahko uredil?

Ko bo dorečena pokrajinska zakonodaja, bo to moral storiti nekdo, ki bo imel na svoji strani tudi vodstva muzejev, stroko in zaposlene v teh muzejih. Potrebna bo vsaj delna reorganizacija. Če ima Nemčija lahko glavne pokrajinske muzeje, bi lahko podobno uredili tudi pri nas. Takšno urejanje pa je zelo zahtevno delo, ker je treba pri tem zaposlene odpuščati ali premeščati.

Kako pa je z zasebnimi muzejskimi zbirkami? Koliko jih je pri nas? So kvalitetne?

Veste, na ministrstvu nimamo pregleda nad takšnimi zbirkami. Zagotovo jih je v Sloveniji veliko, lahko jih financiramo kot projekte, drugače pa ne. Zasebne zbirke se med seboj zelo razlikujejo po obsegu in seveda najbolj po kvaliteti. Vprašanje je, ali res vse opravljajo javno službo ali pa je to le ljubiteljska zadeva.

V čem je posebnost slovenskih muzejev?

Na vsak način je Slovenija ena redkih držav, ki za muzeje daje zelo veliko. Imamo šest državnih muzejev in vrsto lokalnih, za katere mi samo plačujemo in nimamo nobenega vpliva na njihovo delovanje: sami postavljajo direktorje in upravljajo z dobljenimi sredstvi. Tako kot pri nas ni nikjer. Smo z muzeji izredno bogata država in marsikdo ima željo narediti še kakšen muzej, vendar vse v breme države ne bo šlo.

Turizem je lahko dober vir financiranja muzejev. Kako je pri nas na tem področju?

Mislim, da bi se v tej smeri dalo narediti še bistveno več, žal pa je med muzeji premalo mednarodnih povezav. Tudi v tem pogledu bi se dalo marsikaj narediti. Sicer pa se muzejska skupnost zelo trudi. Drugod po svetu s turizmom zelo veliko zaslužijo, mi pa smo v tem še togi. A da bi gojili kulturo samo zaradi turizma, se ne strinjam. Gojiti jo moramo predvsem zaradi sebe, da vemo, kdo smo, in predvsem zaradi lastne samozavesti.

Kaj je po vaše največja težava pri reševanju kulturne dediščine?

Najslabše je, ker se takšni problemi rešujejo parcialno. Če kje kaj počni, se potem malo zakrpa, ampak to ni kulturna politika. A take so ta čas naše zmožnosti. Zdaj se dela nov nacionalni kulturni program, ki bi bil bolj dolgoročen in ki ne bi imel samo praktičnih eno- ali dvoletnih nalog, ampak bi začrtal daljše obdobje, v katero smer naj bi se kultura razvijala.

Česa bi se morali glede kulturne dediščine bolj zavedati?

Predvsem bi priporočal, da bi se naši politiki kdaj odpravili na teren in pogledali, v kakšnem stanju so naši gradovi. Zavedati bi se morali, da ni treba vedno hoditi na počitnice v tujino, saj imamo tudi doma veliko bogastva. Predvsem pa moramo biti ponosni na to, kar imamo.

Ali je po vašem mnenju kulturna dediščina zadovoljivo predstavljena v slovenskih (gimnazijskih) učnih programih?

Učnih programov žal ne po-

znam dovolj. Pomembneje se mi zdi tisto, kar mladi rod prejme v domačem okolju. Velik vpliv imajo tudi vzgojitelji, ki znajo učenec vzpostaviti pravičen odnos do naše umetnostne preteklosti.

Plečnik je izjemen arhitekt. V čem je njegova veličina, ki bi se je morali Slovenci zavedati?

Plečnikova veličina je predvsem v reševanju temeljnih arhitekturnih problemov, to je v oblikovanju prostora, domiselne rabe gradiv, konstrukcije, svetlobe, arhitekturnega okrasja itd., s katerimi se je stavbna umetnost od nekdaj ukvarjala. Njegovih oblik sicer ni mogoče več ponavljati, vsekakor pa se bodo tudi prihodnje generacije še naprej lahko zgledovale po Plečnikovi ustvarjalni drznosti in sposobnosti preoblikovanja klasičnega umetnostnega sporočila. Plečnik je predvsem klasik, tako kot so bili v glasbi Mozart, Bach ali Beethoven, in bo vedno veljal za referenco v arhitekturni umetnosti.

Pred kratkim ste na ljubljansko nadškofijo vložili pobudo za začetek postopka beatifikacije arhitekta Jožeta Plečnika. Zakaj ste se odločili za pobudo oziroma zakaj bi po vaše Plečnik moral biti beatificiran?

Pobuda ni bila vložena z moje strani, kakor sem informiran, pa se s tem ukvarjajo na nadškofiji. Vsekakor je to zadeva, ki je v pristojnosti Cerkve. Kot sem seznanjen, tovrstni postopek že poteka za katalonskega arhitekta A. Gaudija, kar bo še dodatno pripomoglo k njegovi priljubljenosti znotraj katoliškega sveta.

Za začetek postopka beatifikacije cerkveno pravo zahteva t. i. sluh svetosti, ki po naukih RKC pomeni, da se v molitvah vernik po določeni osebi spontano obrača k Bogu, in pa neoporečnost kandidatovega življenja v skladu z zapovedmi in naukom katoliške Cerkve. Ali bi Plečnik lahko zadostil tema dvema pogojema?

Z merili nisem seznanjen, vendar naj bi, kolikor vem, zadostovalo, če je kandidat živel običajno življenje in bil pri tem globoko veren, kar za Plečnika vsekakor velja. ■

Vrnitev odpisanih?

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Afera Rdeči križ Slovenije (RKS) v javnosti še ni pozabljena. Na sodiščih potekajo postopki proti prejšnjemu vodstvu, akterji, ki jih lahko javnost neposredno poveže z afero, pa se pripravlja na vnovični naskok na to ustanovo.

Na skupščini RKS, ki bo v sredo, 3. aprila, naj bi se zgodilo marsikaj. Med drugim naj bi člani skupščine za generalnega sekretarja, ki bo nasledil Srečka Zajca, potrdili Novomeščana Janeza Pezlja, za predsednika pa Boruta Miklavčiča. Pezlja se spomnimo kot novinarja, nato uslužbenca v državnem zboru, zdaj pa direktorja Kulturnega doma Janeza Trdine v Novem mestu, ki je na zadnjih volitvah za župana občine Novo mesto (kandidiral je na listi LDS) pogorel. Miklavčič je direktor Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v odhajanju in ljubljene Dušana Kebra, podpredsednika LDS ter nekdanjega ministra za zdravje.

Pred skupščino RKS V aferi RKS je poniknilo precej denarja te humanitarne organizacije. Po Jeleničevem odhodu si je Ja-

nez Remškar, predsednik RKS, skupaj z generalnim sekretarjem Srečkom Zajcem zelo prizadeval za povrnitev zaupanja državljanov v to organizacijo,

o čemer pričajo tudi rezultati. Vendar se po naših podatkih akterji, ki so bili povezani z afero, pred sejo skupščine očitno znova prebujajo. Povedano

drugače, posamezniki si želijo vnovičnega neposrednega ali posrednega vpliva na RKS oziroma želijo to organizacijo spet prevzeti v svoje roke. Po naših podatkih ima RKS poleg legitimnega vodstva tudi vodstvo v senci, kjer naj bi aktivno vlogo igrala Barbara Ozimek, sekretarka OT RK Novo mesto (od tod prihaja kandidat za sekretarja), saj naj bi bila nekatere pomembne seje vodstva sklicevala sama oziroma mimo zdajšnjega vodstva RKS. Ob vsem tem ni nepomembno, da državljani te dni izpolnjujemo dohodninsko napoved za leto 2006. Po novem se namreč lahko odločimo, da del dohodnine namenimo različnim organizacijam, med drugim humanitarni organizaciji Rdeči križ. V igri je torej precej denarja, zato si posamezniki prizadevajo, da bi to organizacijo dobili pod svoj vpliv. **D**

Kdo so kandidati za organe RKS?

Janez Pezelj: član LDS, ki je prijateljaval z Mirkom Jeleničem. Pezljev sin je civilno služil vojaški rok v okviru Rdečega križa na Mirju 19 v Ljubljani, in to v času, ko je organizacijo vodil Jelenič. Na listi Janeza Pezlja za županskega kandidata Novega mesta najdemo zanimive ljudi: Milana Kučana, Zdenko Cerar, Mateja Lahovnika, Gregorja Golobiča ...

Zdenka Cerar, podpredsednica LDS: po naših podatkih obstaja zapisnik, ki je nastal v pisarni takratne državne tožilke (Cerarjeve), v katerem je zapisano, da so ob aferi Rdeči križ zaščitili Unicef, ne pa Rdečega križa. Zdajšnji sekretar Srečko Zajc je po naših podatkih na eni od skupščin RK dejal, da je obiskal državno tožilko, takoj ko je nastopil svoj mandat. Izrazil je željo, da bi se postopki pospešili, kar bi bilo v dobro RKS. Cerarjeva mu je dejala, da ni pričakovati, da bi bili postopki hitro končani, saj je toliko listinskih dokazov, da zadeva zlepa ne bo končana. Ob tem se postavlja vprašanje, ali državna tožilka s svojo avtoriteto res ni mogla pospešiti dela organov. Na omenjenem sestanku je bil tudi takratni državni tožilec Miran Železnik, v čigar omari so obtičali tudi spisi proti krivcem za afero v RKS. Zdaj je Cerarjeva predlagana za članico častnega razsodišča RKS. Seveda se sprašujemo, ali bo imela Cerarjeva dovolj časa za opravljanje te funkcije, če vemo, da je visoka funkcionarka stranke, v kateri imajo vsi funkcionarji, ki so v njej še ostali, veliko dela, da bi stranko ohranili.

Danica Simšič: kot ljubljanska županja in članica SD kljub dvema sestankoma in prošnji generalnega sekretarja Zajca ni našla toliko časa in moči, da bi preprečila, da mestna občina Ljubljana Rdečemu križu Slovenije ne bi bila izpulila 13,5 milijona tolarjev za zemljišče Mostovne v Ljubljani. Še več: MOL na sodišču zahteva še nekaj več kot 5 milijonov, in to z izgovorom, da niso mogli prevzeti nepremičnine. Ta je še danes takšna, kakršna je bila, torej se jim ni nikamor mudilo. Simšičeva zdaj kandidira v glavni odbor RK.

Miloš Pavlica, podžupan MOL v času Danice Simšič in član SD: z vsem je bil seznanjen, pa ni storil ničesar. Zanimal ga ni niti predlog poravnave, prek katere bi OZ RK Ljubljana dobil poravnalni znesek za humanitarni center. Zdaj kandidira za člana glavnega odbora.

Ivan Hvala, član OZ RK Ljubljana: pred afero RK je imel pristne stike z Zdenko Cerar, v letih 2002 in 2003 je vodil velik del politike nacionalnega društva, med drugim je odobril tudi veliko porabo sredstev prek podjetja Slork. Primer: direktor Slorka (oziroma njegovo podjetje) je prejemal 1.300.000 tolarjev mesečno za opravljanje nalog direktorja. Za vsa opravljena dela je podjetje dobilo denar posebej. Ivan Hvala ni dovolil revizije v območnem združenju Ljubljana.

Razvoj na krilih turizma

Peter Avsenik, foto: Bor Slana

Obalno-kraška regija se je v zadnjih dveh letih intenzivno razvijala in izpolnjuje vse pogoje, da postane uspešna pokrajina. Priložnosti za razvoj se ponujajo na področju združevanja njenih kulturnih in okoljskih zmogljivosti.

Se po dogovoru med Kobilarno Lipica in ministrstvu za obrambo Lipici obetajo boljši časi?

Predstavniki vlade so se minuli teden mudili na Primorskem in na Krasu. Kot je ob koncu obiska ugotovil predsednik slovenske vlade Janez Janša, je regija v zadnjem času še okrepila storitvene dejavnosti, ki sicer predstavljajo kar tri četrte njene celotnega dohodka. Pozitivni kazalniki gospodarskega razvoja se kažejo tudi v povečanju števila delujočih podjetij in upadu brezposelnosti.

Turzem je paradni konj Ko govorimo o slovenski obali, ne moremo mimo njenih srednjeveških biserov Pirana, Izole in Kopra pa tudi Portoroža z njegovo bogato turistično ponudbo. Tu so Sečoveljske soline, prvič omenjene že v 13. stoletju, pa strunjanski klif, ki je najvišja flišna stena na jadranski obali. Proti notranjosti Slovenije leži Kras, ki je pravi raj za občudovalce podzemnih lepot. Med njimi je najbolj znana Postojnska jama. Če obiščemo Kras

se navadno ustavimo tudi v Hrastovljah, kjer si lahko ogledamo poznogotske freske v cerkvi Svete Trojice, in v Lipici, kjer že od 16. stoletja domujejo lipicanci.

Obalno-kraška regija je ena od dvanajstih statističnih regij v Sloveniji in obsega sedem občin: Divača, Izolo, Komen, Koper, Piran, Sežano in Hrpelje-Kozino. Njena glavna značilnost je obmorska lega, kar omogoča razvoj turizma in logističnih dejavnosti. Razteza se na 1044 kvadratnih kilometrih,

kjer živi več kot 100 tisoč ljudi. Gre za drugo najbolj gospodarsko razvito območje v državi, takoj za Osrednjeslovesko regijo. Bruto domači proizvod je poleg slednje edinole še v Obalno-kraški regiji nad slovenskim povprečjem in je leta 2004 znašal 13.573 evrov. Tudi povprečna brutoplača je med najvišjimi v Sloveniji, saj znaša 1.236 evrov. Kot smo že omenili, se je podpovprečno nizka brezposlenost na tem območju v zadnjih dveh letih še znižala. Vendarle pa

regijo pestijo nekatere težave, med katerimi velja omeniti zlasti še vedno precej slabe prometne povezave. Razvoj regije je v gospodarskem smislu gotovo povezan s skorajšnjo gradnjo drugega tira železniške proge Koper-Divača in s hitro cesto do koprškega pristanišča. Pomembnejše gospodarske družbe na tem območju so Luka Koper, Intervropa in Istrabenz.

Povezati kulturo in okolje "Primorska je po razvitosti še vedno na drugem mestu. V dveh letih, kar smo bili nazadnje na obisku, se je regija intenzivno razvijala. Zavzema visoko mesto na razvojni lestvici slovenskih regij in izpolnjuje vse pogoje, da v najkrajšem času postane solidna, hitro razvijajoča se pokrajina z vsemi atributi," je na tiskovni konferenci ob koncu obiska v gradu Štanjel dejal premier Janez Janša. Izpostavil je zlasti dobre gospodarske kazalnike regije; število podjetij se je v minulem letu povečalo za skoraj 5 odstotkov, brezposelnost pa se je od zadnjega vladnega obiska pred slabima dvema letoma zmanjšala za 6 odstotkov. Po njegovih besedah je pomembna spodbuda za razvoj turizma, ki v regiji ustvari kar tri četrte celotnega dohodka, tudi Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih 2007–2023. Resolucija predvideva zlasti po-

Minister Jure Zupan in vodstvo Istrabenza

Minister Bručan je obiskal izolsko bolnišnico.

Po delovnem posvetu ministrske ekipe slovenske vlade v hotelu Metropol v Portorožu

vezovanje kulturnih in okoljskih zmogljivosti regije ter graditev umetnega jadranskega otoka. Premier Janša je med drugim izpostavil podatek, da je bilo do konca leta 2006 izpeljanih kar 183 projektov, večinoma na področju regionalnega razvoja ter kmetijstva in ribištva. Ob tem dodal, da je za prihodnjo finančno perspektivo Evropske unije regija evidentirala

prostorskih razmer za sedež sredozemske univerze v Portorožu. Pri tem gre po Janševih besedah za velik mednarodni projekt, ki si ga Slovenija sicer šele prizadeva pridobiti, vendarle pa bi morebiten uspeh države pri tem projektu bistveno pripomogel h gospodarskemu razvoju, ne nazadnje pa tudi h krepitvi medkulturnega dialoga in razumevanja.

oljkarji v izolskem hotelu Belvedere. Minister se je seznanil s stanjem oljkarstva v Sloveniji ter z njihovimi problemi in izzivi. Predstavniki oljkarjev so ga seznanili s problemom obdavčitve dohodka iz te dejavnosti in predlagali, da se oživi delovanje sveta za oljkarstvo v okviru ministrstva. Oljkarji so izrazili tudi željo po dolgoročni strategiji razvoja

Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih 2007–2023 je pomembna spodbuda za razvoj turizma, ki regiji prinaša tri četrtine celotnega dohodka.

za skoraj 150 milijonov evrov projektov, za katerih izvedbo pa se ni treba bati, kolikor bo resnost pri njihovi izpeljavi takšna kot v minulem obdobju.

Lepši časi za Lipico? Premier Janša se je v okviru obiska med drugim sešel s piranskim županom Tomažem Gantarjem, skupaj z ministrom za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Juretom Zupanom pa je podpisal pismo o nameri v zvezi z zagotavljanjem

Že dan pred tem se je premier z zunanjim ministrom Dimitrijem Ruplom in ministrom za kulturo Vaskom Simonitijem udeležil srečanja s predstavniki italijanske narodne skupnosti v Sloveniji. Sogovorci so se strinjali, da se je v preteklih dveh letih položaj italijanske manjšine izboljšal. Drugi dan obiska se je Janša ustavil tudi v Javnem zavodu Kobilarna Lipica in v družbi ministra za obrambo Karla Erjavca podpisal dogovor z direktorjem kobilarne Matjažem Pustom o sodelovanju zavoda in ministrstva za obrambo.

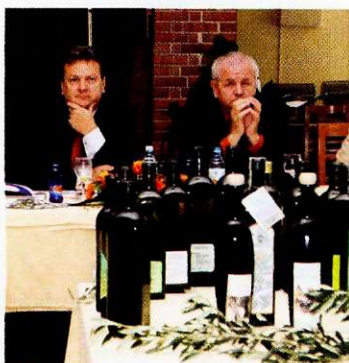
Odprt nov mejni prehod Kot navadno se je drugi dan obiska vladnih predstavnikov začel v delovnem posvetu, tokrat v portoroškem hotelu Metropol, nato pa so se ministri odpravili po svojih delovnih področjih. Naša ekipa se je med drugim udeležila sestanka novega kmetijskega ministra Iztoka Jarca z

oljkarstva, kar bi lahko prevzel prav omenjeni svet. Minister je glede zadnjih dveh predlogov izrazil podporo oljkarjem, medtem ko je področje obdavčevanja dejavnosti po njegovih besedah v pristojnosti ministrstva za finance. V okviru slednjega je že ustanovljena strokovna skupina, v kateri sodeluje tudi predstavnik kmetijskega ministrstva. Jarc je

zagotovil, da bo poskušal v zvezi s tem najti ustrezno rešitev.

V okviru tokratnega obiska se je zvrstilo kar 72 različnih dogodkov. Omenimo le nekatere. Ministri Gregor Virant (javna uprava), Andrej Bajuk (finance) in Dragutin Mate (notranje zadeve) so odprli nov mejni prehod v Dragonji, kjer slovenska policija in carina na meji s Hrvaško že izvajata nadzor v skladu s schengenskimi standardi. Minister za gospodarstvo Andrej Vizjak se je z obalnimi gospodarstveniki v Kopru pogovarjal o regionalnem razvojnem programu. Minister za zdravje Andrej Bručan je obiskal Zdravstveni dom v Luciji in Splošno bolnišnico Izola, Jure Zupan, minister za visoko šolstvo, pa se je med drugim sešel z Igorjem Bavčarjem in drugimi predstavniki vodstva podjetja Istrabenz. Žiga Turk, novi minister, pristojen za usklajevanje in spremljanje strategije razvoja Slovenije, se je na svojem prvem obisku poleg podpisa namere v Lipici srečal s predstavniki Univerze na Primorskem. Ministrica za delo, družino in socialne zadeve Marjeta Cotman se je na svojem drugem regijskem obisku sešla s predstavniki mladinskih organizacij z Obale ter z zaposlenimi na Zavodu za zaposlovanje v Kopru, zunanji minister Dimitrij Rupel pa se je pogovarjal z izolskim županom Tomislavom Klokočevnikom.

Vlada se bo morala v Obalno-Kraški regiji v prihodnjih letih spopasti še z nekaterimi izzivi, denimo s selitvijo tovarne Kemiplas. Splošna ugotovitev je bila, da sta bili minuli dve leti za že sicer zelo razvito regijo uspešni. **D**

Minister Jarc se je srečal z oljkarji.

ma-tisk, d. o. o.

p.p. 313
špelina ul. 2
2102 maribor
slovenija

telefon

+386 (02) 330 16 30

fax

+386 (02) 330 16 65

e-mail

info@ma-tisk.si

web

www.ma-tisk.si

črna na belinu u barvah

Pokrajinske dileme

Aleš Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Vladna služba za lokalno samoupravo in regionalno politiko je nedavno v strankarsko usklajevanje poslala sveženj zakonov, s katerimi naj bi v Sloveniji uzakonili pokrajine.

Občine so imele do 23. marca čas, da na predlagane zakone sporočijo svoje pripombe. Izmed zakonov, ki jih vsebuje sveženj zakonodaje o pokrajinah v Sloveniji, največ pozornosti vzbujajo predlog zakona o postopku za ustanovitev pokrajin, ki prvič določa število pokrajin (14) in imena občin, ki bi spadale vanje. Nekatere občine so s svojo umestitvijo zadovoljne, druge ji nasprotujejo. Največ dilem imajo na Primorskem, kjer si nekatere občine namesto treh pokrajin (zdajšnji predlog predvideva Goriško, Primorsko in Notranjsko pokrajino) želijo le eno, druge pa niso zadovoljne s predlagano umestitvijo. V vipavski občini tako menijo, da bi morala imeti Primorska le eno pokrajino, njeno središče pa bi moralo biti v Vipavi. Kot pravi vipavski župan Ivan Princes, je lahko le enotna Primorska dovolj močan sogovornik državi ter bližnjim hrvaškim, ita-

lijanskim in avstrijskim regijam. »Gre za poziv, naj se država obnaša racionalno, naj nas združuje in ne ločuje. Pri tem je Vipava kot geografsko središče in prometno križišče idealna in nevtralna rešitev za središče pokrajine,« pravi Princes. Pri tem poudarja, da lahko Vipava za sedež pokrajine ponudi številne primerne objekte.

V občini Ilirska Bistrica jih tri pokrajine ne motijo, moti pa jih zdajšnja umestitev njihove občine. Namesto umestitve v Notranjsko pokrajino si želijo pripadati Pri-

morski pokrajini, ki bo imela sedež v Kopru. O tej zadevi je konec preteklega leta občinski svet sprejel odločitev, da bo vladi predlagal, naj v občini razpiše referendum, na katerem naj ljudje sami povedo, v katero pokrajino si želijo.

Nekaj dilem o umestitvi njihovih občin imajo tudi v Logatcu; nekateri ne želijo biti del Osrednjeslovenske pokrajine, pač pa si želijo v Notranjsko.

Gorenjska na dva dela? Kar nekaj nasprotovanj je predlaga-

ni zakon o pokrajinah povzročil tudi med župani 18 gorenjskih občin, ki naj bi po predlogu tvorile enotno Gorenjsko pokrajino. Župani predlog načeloma podpirajo, vendar se nekateri sprašujejo, ali je ustanovitev pokrajin sploh smiselna in ali ne bi bilo z vidika pridobivanja sredstev smotrnejše, da bi namesto ene ustanovili dve pokrajini – Zgornjo ter Spodnjo Gorenjsko. Novi tržiški župan Borut Sajovic podpira ustanovitev ene pokrajine, saj meni, da zdajšnji predlog zajema 18 občin, ki že sedaj delujejo v različnih regionalnih razvojnih organih, zato se mu zdi izbira logična in smiselna. Bolj skeptičen je župan občine Cerklje na Gorenjskem Franc Čebulj, ki se sprašuje, ali so pokrajine sploh smiselne. Po njegovem mnenju namreč Gorenjska s pokrajino ne bo pridobila ničesar, kvečjemu bo izgubila. Regionalizaciji je bolj naklonjen kranjskogorski župan Jure Žerjav, vendar le, če bi pristojnosti z države prenesli na pokrajine in se s tem približali širšemu prebivalstvu, medtem ko radovljški župan Janko S. Stušek razmišlja o dveh gorenjskih pokrajinah. »Zgornja Gorenjska je kot pokrajina smiselna, kolikor bo prišlo do regionalizacije Slovenije tako, kot je prišlo do delitve Slovenije na majhne občine. V tem primeru bi namreč manjše pokrajine dobile več denarja kot večje,« pravi Stušek.

Predlog pokrajin je zmotil tudi nekatere na Koroškem. Tako župana občine Ravne na Koroškem Tomaža Rožena moti, da je sedež Koroške pokrajine predviden v Slovenj Gradcu. Po njegovo bi bile Ravne na Koroškem bolj logična, utemeljena in primerna izbira, saj naj bi bile Ravne največje mesto na Koroškem, poleg tega pa naj bi bile že zdaj tudi kulturno in gospodarsko središče pokrajine.

Glede na to, da je občin v Sloveniji veliko in da to pomeni veliko različnih interesov, je bilo pričakovati, da jih bo več nasprotovalo njihovi umestitvi v posamezne pokrajine, vendar se za zdaj zdi, da tovrstna nasprotovanja niso tako množična, da jih ne bi bilo mogoče uskladiti. To pa je dobra popotnica za nastajajoče pokrajine. **D**

SDS o pokrajinah

V največji vladni stranki so svoje poglede na pokrajinsko zakonodajo predstavili na tiskovni konferenci pretekli teden. Kot so dejali predstavniki stranke, so pokrajine dobrodošle in se bodo dolgoročno pokazale kot dobra rešitev. V pokrajine združene občine bodo namreč po njihovem mnenju lažje kandidirale za evropska sredstva, poleg tega pa se bodo tudi lažje skupaj lotile projektov, pomembnih za več občin, ki jih prej občine same niso mogle izpeljati.

Na pragu Skandinavije

Tekst in foto: Gregor Pohleven

Mesto te kljub svoji legi ne pusti hladnega, v dobršni meri po zaslugi prijaznih meščanov, ki se izjemno radi vozijo s kolesi tudi v slabem vremenu.

Amalienborg, zimsko domovanje danske kraljeve družine

Predel Nyhavn, bogat z restavracijami in zanimiv za turiste

Copenhagen oz. København, kot mu pravijo prebivalci ustavne monarhije Danske, je ena izmed najsevernejših prestolnic Evrope. Dejstvo, da ne leži v notranjosti celinskega dela Danske – na polotoku Jutland, temveč na obali otoka Sjeland, kjer je veter pogost pojav, pripomore k precej svežim temperaturam tudi v marcu, to je času, ko sem z Adrio Airways obiskal deželo Vikingov.

Muzeji in parki V Københavnu in njegovi okolici so številne zanimivosti, ki se jih obiskovalcu splača ogledati. Moja prva »postaja« je bil ogled simbola mesta, kipa male morske deklice, lika iz istoimenskega dela izpod peresa H. C. Andersena. Če se na ogled kipa iz mestnega središča odpravite peš, se vam na sprehajališču ob obali ponuja pogled na moderno operno hišo, najmlajšo v Evropi, odprto leta 2005. Če se potem obrnete za 180 stopinj stran od kulturnega hrama, se vam pogled ustavi na Amalienborgu, palači, kjer pozimi prebiva kraljeva družina. Znotraj le-te je trg, ki je dostopen tudi turistom. Nedaleč stran je še ena zelo vpadljiva stavba, Frederiks kirke, cerkev z zelo kratko ladjo, a izjemno veliko ku-

polo, na katero se je mogoče povzpeti in od tam občudovati mesto. Mesto si je mogoče ogledati tudi z vrha Rundetaarna, stolpa, na katerem je eden najstarejših observatorijev na stari celini. Njegova posebnost je, da na vrh ne vodijo stopnice, temveč okoli središča sedeminkrat zavita steza. Od drugih 'nepremičnin' naj omenim še številne muzeje, predvsem Nationalmuseet, v katerem poleg obširne predstavbe danske zgodovine lahko vidimo številne predmete ljudstev z vsega sveta. Zanimivi so tudi Danska nacionalna galerija, Muzej industrijskega oblikovanja in številni drugi, a bi, da bi si jih dodobra ogledal, potreboval več kot tri dni, kolikor sem jih imel na voljo. Ne smem poza-

biti na številne parke, od katerih sta najbolj znana Tivoli, ki je poln zabavišnih atrakcij (a pozimi žal zaprt), in Rosenborg, kraljevi park, priljubljeno shajališče prebivalcev danske prestolnice.

Vikingško izročilo Priporočam še obisk Roskilde, do katerega vas v slabe pol ure pripelje vlak, kjer je na obali fjorda, ki nosi isto ime kot mesto, Muzej vikingške ladje. V njem je na ogled 5 restavriranih plovil, dvignjenih z dna ledeniškega zaliva. V okviru muzeja je še razstava o življenju in osvajalskih pohodih Vikingov.

Za konec še o cenah in prevozu: Danska je med prvimi 20 državami po prihodku na prebivalca, zato so tudi cene bivanja, živin in vseh vrst izdelkov temu primerno visoke, kar se lepo vidi, če se sprehajaš po glavni nakupovalni ulici Strøget. Ljudje se lahko po mestu in okolici vozijo z avtobusi, lokalnim vlakom (S-tog) in novo podzemno železnico. **D**

ADRIA
www.adria-airways.com

Od Rima do Berlina

Mitja Volčanšek, foto: Evropska unija

V nedeljo je Evropska unija praznovala svojo petdesetletnico. 25. marca 1957 je s podpisom rimskega sporazuma nastala Evropska gospodarska skupnost s šestimi ustanovnimi članicami. Unija jih danes šteje 27, sooča pa se s številnimi izzivi.

Gospodarska skupnost Francije, Nemčije, Italije in držav Beneluksa, ki je pred petimi desetletji zaživel v Rimu, je nasledila Evropsko skupnost za premog in jeklo. Vendar tako kot pri predhodnici njen glavni cilj ni bil gospodarski, ampak je prepleteno meddržavno sodelovanje na tem področju postavila za temelj trajnejšemu razvoju nove Evrope. Ta nova podoba celine naj bi po zamislih pobudnikov preseгла delitve, ki so povzročile izbruh dveh svetovnih vojn, ter na podlagi skupnih vrednot oblikovala

resno protiutež velesilama ZDA in Sovjetski zvezi.

Polstoletna bilanca Petdeset let je več kot dovolj dolga doba za države članice, da naredijo bilanco doseženega. Berlinska izjava (njeno besedilo navajamo v posebnem okviru), podpisana v nedeljo, delno tehta rezultate, postavlja pa si tudi časovni okvir za prihodnje cilje.

Je Berlin postavil nov temelj za ustavno pogodbo?

Z gotovostjo lahko zatrdimo, da se je *pax europeana* ali evropski mir uresničil hitreje in dokončneje, kot so si očetje moderne Evrope predstavljali. Tudi uveljavitev demokratičnih načel v nekdanjih diktaturah Grčiji, Španiji in Portugalski ter vključitev držav nekdanjega socialističnega bloka z veliko širitvijo leta 2004 predstavljata nedvomne uspehe. Vendar bi Schumann, Adenauer in De Gasperi po drugi strani verjetno postrani gledali na evropsko

združevanje, ki vse bolj temelji na gospodarski koristi prostega pretoka blaga in ljudi, ni pa sposobno priznati svojih krščanskih korenin ali se zediniti glede prihodnje ustavne pogodbe.

Gospodarska velesila, ki združuje skoraj pol milijarde ljudi, prav tako s težavo nastopa z enotnim glasom v zunanji politiki, pred EU pa so še izzivi globalizacije in z njo povezani socialni problemi, grozeča okoljska katastrofa, vprašanje nadaljnje širitve EU na Zahodni Balkan in Turčijo ter staranje evropskega prebivalstva.

Simbol enotnosti Berlin, ki je cela štiri desetletja ponazarjal delitev na Vzhod in Zahod ter usodno razklanost same Evrope, po letu 1989 pa je znova vzcvetel kot simbol združene Nemčije, je bil nadvse primeren kraj za praznovanje.

Velikemu slavlju v nemški prestolnici, ki je v tem polletju tudi

Leta 1957 se je v Rimu »rodila« Evropa.

evropska prestolnica, pa se niso vsi enoznačno pridružili. Tako se je oglašil papež Benedikt XVI., ki je Evropo opozoril, da s tem ko pozablja svoje krščanske korenine in ideale, postavlja pod vprašaj tudi lastno identiteto.

V iskanju ustave Zadnji tedni pred obletnico so potekali v mrzličnem dogovarjanju o skupni izjavi, ki bi predstavljala temelj za nadaljnje pogovore o oblikovanju evropske ustavne pogodbe. Prvotni predlog je, kot je znano, propadel zaradi negativnega izida referendumov v Franciji in na Nizozemskem.

Berlinska izjava kljub poročnim mukam, ki so jo spremljale, ne predstavlja posebej zavezujočega dokumenta, vendar je vsaj začetek. Kljub temu

Slovenski premier Janez Janša

Nemška kanclerka Angela Merkel

so evropski voditelji večinoma optimistični, čeprav ostajajo na realnih tleh. Tako je predsednik evropskega parlamenta Hans-Gert Pöttering posebej poudaril potrebo po sprejetju ustavne pogodbe do naslednjih volitev v evropski parlament leta 2009. Pri tem je podčrtal povečano vlogo lokalnih skupnosti v novem konceptu Evrope.

Predsednik komisije José Manuel Barroso je sledil stremljenjem bruselskih ustanov po njihovem približevanju evropskim državljanom in dejal, da si Evrope ne smemo predstavljati kot tujo silo. Prav tako bi morali državljani in lokalni politiki po njegovo gojiti »etiko evropske odgovornosti«, namesto da za vse krivijo Bruselj.

Nekdanji predsednik evropske komisije in italijanski premier Romano Prodi je EU slikovito opisal kot zdravilo za bolezn stare celine.

Da besede niso dovolj za dosego dogovora, je potrdila nemška kanclerka Angela Merkel, ko je nakazala možnost sklica medvladne konference v letošnjem letu z namenom oblikovanja nove ustavne pogodbe.

Slovesnosti v Berlinu se je poleg drugih predsednikov vlad udeležil tudi slovenski premier Janez Janša. Pozdravil je berlinsko izjavo, saj bo po njegovo ugodno vplivala na nadaljnje iskanje kompromisa glede evropske ustave. Brez slednje je do nadaljnjega povsem ustavljena širitvena politika unije, ki je za Slovenijo še posebej pomembna, je prepričan Janša. Premier je izpostavil tudi izjemno spretnost, s katero je bilo v izjavo mogoče umestiti »nov skupni temelj« in časovno zavezujoč rok za postavitev tega temelja. **D**

Ustava do leta 2009

V nadaljevanju objavljamo celotno besedilo berlinske deklaracije, ki je programski dokument za prihodnost unije. V nedeljo so ga v imenu voditeljev 27 članic podpisali predsednik evropskega parlamenta Hans-Gert Pöttering, predsednik evropske komisije José Manuel Barroso in predsedujoča EU, nemška kanclerka Angela Merkel.

I.

V Evropski uniji uresničujemo svoje skupne ideale: za nas je človek najpomembnejši. Njegovo dostojanstvo je nedotakljivo. Njegove pravice so neodtujljive. Ženske in moški so enakopravni.

Prizadevamo si za mir in svobodo, demokracijo in pravno državo, medsebojno spoštovanje in odgovornost, blaginjo in varnost, strpnost in sodelovanje, pravico in solidarnost.

V Evropski uniji skupaj živimo in delujemo na edinstven način. To se odraža v demokratičnem sožitju držav članic in evropskih institucij. Evropska unija temelji na enakopravnosti in solidarnem sožitju držav članic. Tako lahko zagotavljamo pravično ravnovesje interesov držav članic.

V Evropski uniji ohranjamo samostojnost držav članic in njihove raznolike tradicije. Odprte meje ter živahna jezikovna, kulturna in verska raznolikost nas bogatijo. Veliko ciljev ne moremo doseči sami, temveč le skupaj. Evropska unija, države članice ter njene regije in občine si naloge delijo.

II.

Pred nami so veliki izzivi, ki presegajo nacionalne meje. Evropska unija je naš odgovor nanje.

Le skupaj bomo lahko tudi v prihodnje obdržali evropski socialni ideal v prid vseh državljanek in državljanov Evropske unije. Ta evropski model združuje gospodarski uspeh in socialno odgovornost. Skupni trg in evro nas krepi. Z njima lahko v skladu s svojimi vrednotami oblikujemo vse večjo prepletenost svetovnega gospodarstva in čedalje močnejšo konkurenco na mednarodnih trgih. Bogastvo Evrope je v znanju in sposobnostih njenih ljudi; to je ključ do rasti, zaposlitve in socialne kohezije.

Skupaj se bomo bojevali proti terorizmu, organiziranemu kriminalu in nezakonitemu priseljevanju.

Pri tem si bomo za svoboščine in državljanske pravice prizadevali tudi v boju proti tistim, ki jim nasprotujejo. Rasizem in ksenofobija nikoli več ne smeta dobiti priložnosti.

Zavzemamo se za mirno reševanje sporov po svetu in za to, da ljudje ne bi postali žrtve vojn, terorizma ali nasilja. Evropska unija želi spodbujati svobodo in razvoj v svetu. Ustaviti želimo revščino, lakoto in bolezni. Pri tem želimo še naprej imeti vodilno vlogo.

Na področju energetske politike in varovanja podnebja želimo skupaj utirati pot in dati svoj prispevek, da bi preprečili nevarnosti podnebnih sprememb svetovnih razsežnosti.

III.

Evropska unija bo tudi v prihodnje temeljila na odprtosti in volji svojih članic, da skupaj okrepijo notranji razvoj unije. Še naprej bo spodbujala demokracijo, stabilnost in blaginjo zunaj svojih meja.

Z evropskim združevanjem so sanje prejšnjih generacij postale resničnost. Naša zgodovina nas opozarja na to, da moramo to srečo ohraniti za prihodnje generacije. Zato moramo vedno znova obnavljati politično podobo Evrope in jo ohraniti v koraku s časom. Danes, 50 let po podpisu rimske pogodbe, smo tako združeni v cilju, da Evropski uniji še pred prihodnjimi volitvami v evropski parlament leta 2009 zagotovimo nov skupni temelj.

Vemo namreč, da je Evropa naša skupna prihodnost.

Največje letalo

Največje letalo na svetu, Airbusov A 380, je z letališča v Frankfurtu poletelo na newyorško letališče JFK. S testnimi leti sta želela Airbus in Lufthansa preizkusiti letalo v praksi, v vsakdanjih razmerah. Letalo je dolgo 73 metrov, za polet do New Yorka je potrebovalo osem ur, na njem pa so bili štirje piloti, štirje člani posadke Airbusa, 23 članov posadke Lufthanse in 519 potnikov, večinoma gostov. Po uvodnem poletu sta Airbus in Lufthansa organizirala še polet v Chicago, potem pa se je letalo vrnilo v Frankfurt in nato nadaljevalo pot v Hongkong, nato pa še v Washington. Niz poletov so sklenili z vrnitvijo v München.

Visok jubilej Nekdanji nemški zunanji minister Hans-Dietrich Genscher je praznoval 80. rojstni dan. Slavja, ki je potekalo v cirkuškem šotoru pred glavno železniško postajo v Berlinu, se je udeležilo več kot tisoč gostov. Genscher je kar 23 let deloval kot minister, od tega 18 let kot zunanji

minister. S tem si je prislužil naslov najdlje delujočega zunanjega ministra v zahodnem svetu. Rodil se je leta 1927 v mestu Halle, v nekdanji Vzhodni Nemčiji, in bil v mladosti član Hitlerjeve mladine ter kasneje nacistične stranke, proti koncu druge svetovne vojne pa je služil v kopenskih podpornih enotah Hitlerjevih zračnih sil. Kot vojni ujetnik je študiral pravo, leta 1952 pobegnil v tedanjo Zahodno Nemčijo in tam začel pravo tudi prakticirati. V Bundestag je bil prvič izvoljen leta 1965 in ostal član vse do upokojitve leta 1998.

Obletnica mostu V Sydneyju so praznovali 75. obletnico odprtja znanega sydneyjskega pristaniškega mostu (Sydney Harbour Bridge), ki je poleg tamkajšnje

opere ena najpomembnejših znamenitosti največjega avstralskega mesta. Ob obletnici so na mostu potekale številne slovesnosti, med drugim so odkrili novo spominsko ploščo 16 delavcem, ki so se med graditvijo smrtno ponesrečili. Čez 503 metre dolg most, ki je bil ob obletnici zaprt za ves promet, se je sprehodilo okoli 200.000 obiskovalcev. Most iz jekla in železa je s svojim znamenitim lokom pred več kot 70 leti veljal za enega največjih gradbenih dosežkov. Na

mostu, ki je zraven operne hiše in kraljevega botaničnega vrta, je osem pasov, železniška tira ter kolesarske in pešpoti.

Poslovni park Kitajska družba Tianli Group bo na otoku Mauritius v Indijskem oceanu ustvarila 500 milijonov dolarjev vreden poslovni park, ki bo v državi neposredno ustvaril 5.000 delovnih mest. Razvoj parka bo predvidoma trajal pet let, pod njegovim okriljem pa bo zbranih 40 kitajskih družb.

TUJI TISK

Teh New Scientist

Podzemeljski

Odkrili so dokaze o obstoju dinosavrov, ki so se lahko zakopali pod zemljo in živeli tam podobno, kot živijo zdaj krti. Znanstveniki menijo, da to dejstvo izpodbija teorijo o tem, da je dinosavre uničil trk velikega

asteroida ob Zemljo. V Montani so našli izkopanine, ki naj bi bile stare 95 milijonov let. To je prvi dokaz, da so si nekateri dinosavri kopali luknje in rove ter tam skrbeli za svoje mladiče. Našli so namreč ostanke enega odraslega in dveh mladih dinosavrov vrste *Oryctodromeus Cubicularis*. Bili so v dvometerski luknji. Bitja, ki so merila več kot 1,8 metra, so bila podobna kuščarjem, imela so lopatast gobec, močne okončine, premikala pa so se po dveh nogah. Zmožnost kopanja lukenj in rogov jim je pomagala živeti v ekstremnih razmerah, v puščavah, polarnih predelih in v gorah. Plast zemlje bi jih torej morala zavarovati pred asteroidom tako kot druga živa bitja.

The Times

Pozabljene ličinke

Ličinke žuželk čistijo rane do 18-krat hitreje kot običajne metode zdravljenja, lahko se borijo z MRSA in lahko prihranijo na milijone državnega denarja. Toda dovolj je, da jih človek samo pogleda, in že se mu naježi

koža. Ni pa izključeno, da jih v britanskih bolnišnicah ne bodo dajali na rane, ki se dolgo gnijo in se ne zacelijo. Poslanka laburistov Madeleine Moon je namreč pozvala, naj raziščejo možnosti uporabe ličink pri zdravljenju. Po njeno so ličinke učinkovite, vendar po krivici pozabljen način zdravljenja. Terapija z njimi bi morda lahko dolžino zdravljenja skrajšala z 89 dni na pet, ceno pa bi z 2200 funtov znižala na 300 funtov na pacienta. Ličinke so koristne predvsem zato, ker odstranjujejo samo razpadajoče tkivo. Lani se je takemu zdravljenju poskusno uspešno podvrlo 30 tisoč britanskih pacientov.

Za projekt, ki bo imel ogromen socialno-ekonomski vpliv, bo Tianshi od države najel 210 hektarjev veliko ozemlje v industrijski coni na severu prestolnice Port Louis. Graditi naj bi ga začeli še letos, v parku pa bodo zbrana kitajska podjetja iz različnih sektorjev. Kitajski poslovni park je dobra novica za Mauritius, katerega gospodarstvo so prizadele nižje cene sladkorja in vplivi globalizacije na svetovni tekstilni trg.

Urjenje teroristov Blizu Novog Pazarja na jugu Srbije so odkrili kamp in votlino, v kateri so se urili pripadniki teroristične

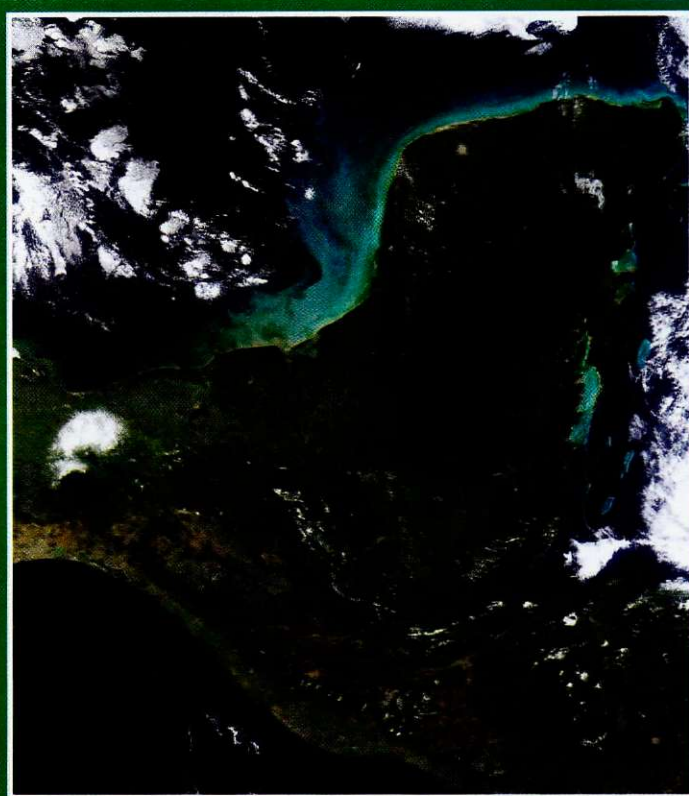
skupine Vehabija. Policija je aretirala štiri osumljence in zasegla različno orožje ter drugo vojaško opremo. Kamp in votlina, kjer naj bi urili vehabije, kakor imenujejo pripadnike radikalnih muslimanov, je policija odkrila v kraju Žabar na planini Ninaja, kakršnih 30 kilometrov zahodno od Novog Pazarja. Policijska akcija naj bi trajala več dni in se še nadaljuje,

ker iščejo še druge pripadnike te teroristične skupine. Policija je v kampu in votlini našla veliko količino plastičnega razstreliva z urnim mehanizmom, streliva različnega kalibra za puške, zaščitnih mask, pribora za čiščenje orožja in različne uniforme ter druga vojaška oblačila, sanitetni material in propagandno gradivo za teroristično delovanje.

Putin v Atenah Grški zdravstveni inšpektorji so v ugledni restavraciji v Atenah zasegli skoraj 100 kilogramov pokvarjenega mesa, in to le nekaj ur pred napovedano večerjo ruskega predsednika Vladimirja Putina z grškim in bolgarskim premierjem, Kostasom Karamanlisom in Sergejem Staniševom. Lastnikom elitne restavracije Dioniz zaradi kršitve zdravstvenih predpisov grozi 50.000 evrov kazni. Na srečo

je hrano za večerjo priskrbel urad grškega premierja in ne restavracija, zato so Putin, Karamanlis in Stanišev lahko neobremenjeno obedovali v restavraciji. Za glavno jed so imeli ribe.

Največja podvodna jama

Britanec Steve Bogaerts in Nemec Robbie Schmittner sta odkrila podzemne prehode na polotoku Jukatan, ki predstavljajo največji sistem podvodnih jam na svetu. Potapljača sta odkrila potopljen podvodni prehod, ki povezuje dva že odkrita jamska sistema, in s tem potrdila, kako povezan je podzemni vodni svet mehiškega polotoka. Povezana jamska sistema sta dolga okoli 152 kilometrov. Največji do sedaj odkriti potopljeni jamski sistem, ki je prav tako na Jukatanu, je bil okoli šest kilometrov krajši.

VIR: STA

TUJI TISK

Newsweek

Najlepši kraji

Približuje se čas potovanja in odkrivanja najlepših, a skritih kotičkov Evrope. Najočarljivejše poljsko mesto je Lublin. Je nekoliko odmaknjen od turistične Varšave in Krakova ter ima cel kup prijetnih restavracij. Ponaša se z veliča-

stno stolnico in čarobnim starim mestom. Prelep razgled na mesto ponuja lublinski grad. Otok Komino pri Malti je bil nekoč pristanišče piratov in tihotapcev, zdaj pa je čudovit kraj za potapljanje. Na njem je naravni park, kjer je mogoče opazovati ptice. V srcu Neaplja boste našli najboljšo literarno kavarno Intra Moenia, kjer si je mogoče izposoditi klasiko in se prepustiti branju v čudovitem interjerju. 35 kilometrov od Københavna stoji muzej sodobne umetnosti Luiziana, ki se ga drži sloves, da se tja spleta peljati samo zaradi njega. Če imate radi severnjaške vasice ob morju, je švedska vasica Torekov prava za vas. Riga ima samo sebe za prestolnico nove umetnosti in že kratek sprehod po mestu to potrjuje.

Daily Telegraph

Rešiti svet

Razvrščamo plastiko, zbiramo star papir in pomivamo kovinske konzerve zato, da bi jih lahko znova uporabili. Ali ima to kakšen smisel? Mnogi smo zaskrbljeni zaradi okolja in tu je nekaj nasvetov, kako ga varo-

vati. Najprej nehaite piti vodo iz steklenic v krajih, kjer je voda iz vodovoda pitna in zdrava. Za prevoz ustekleničene vode se porabi veliko goriva in plastike za steklenice. Ne uporabljajte plastičnih vrečk, kadar greste v trgovino, raje vzemite papirnate ali takšne za večkratno uporabo. Pazite, da ne točite vode brez potrebe, in uporabljajte žarnice, ki varčujejo z električno energijo. Zmanjšajte temperaturo na termostatu za ogrevanje za eno stopinjo in zmanjšali boste škodljive izpuste v zrak za 240 kilogramov letno. Kupujete sadje in zelenjavo, ki zraste v domači državi, sveža bosta dlje pa še gorivo za dolgo pot iz eksotičnih krajev boste prihranili.

Mag. Andrijana Starina Košec

Načrt privatizacije Telekoma je jasen

Denis Vengust, foto: Gregor Pohleven

Mag. Andrijana Starina Kosem, državna sekretarka na ministrstvu za gospodarstvo, je svojo celotno poklicno pot do prevzema funkcije državne sekretarke opravila v gospodarstvu. Specializirala se je za menedžment, racionalizacijo in reševanje podjetij v težavah. Kariero je začela v Vidmu Krško, kjer se je morala že takoj soočiti z ogromnimi težavami, ki so nastale po razpadu jugoslovanskega trga. Tudi kasneje je prevzemala vodenje podjetij, ki so se znašla v težavah. Tako je vodila Ipoz Trbovlje in Rog Ljubljana, kasneje pa ustanovila svoje podjetje. Skupaj s partnerji je nato privatizirala in sanirala sarajevsko podjetje Unis Lasta, ki je bil drugi največji izdelovalec koles v nekdanji Jugoslaviji.

Kako ste preživeli prevzem evra in kakšni so vaši občutki ob tako hitrem tempu Slovenije na področju mednarodnih integracij? Mednarodno priznanje, OZN, Evropska unija, Nato, sedaj še evro. Vse skupaj v pičlih 15 letih ...

Seveda so občutki dobri in pozitivni. Menim, da je bila Slovenija z vidika gospodarstva po razpadu jugoslovanskega trga v zelo težki situaciji, saj je morala prestrukturirati celotno gospodarstvo in ga postaviti na nove temelje. Slovenija je v tem obdobju naredila ogromno. Vse to, kar je bilo doseženo v petnajstih letih, kaže, iz kakšnega testa smo Slovenci – da smo res pridni, zagnani in usmerjeni k ciljem –, zato smo tudi tako uspešni.

Katere so ta čas glavne prioritete ministrstva za gospodarstvo in v katere projekte ste sami najbolj vpeti?

Ko si vpet v izredno napet vsakdanji tempo, je težko govoriti o prioritetah, saj je čisto vse pomembno. Eden zelo pomembnih projektov je denimo resolucija o razvojnih projektih. Tukaj bo ministrstvo za gospodarstvo nadaljevalo priprave in postopke za izvedbo projektov, ki jih zajema resolucija za obdobje 2007–2013. Namen teh projektov pod okriljem ministrstva za gospodarstvo je spodbujanje konkurenčnosti, doseganje višjih stopenj gospodarske rasti, hitrejši razvoj podjetništva, hitrejši razvoj podjetniškega okolja itd., tako da so projekti te resolucije zagotovo prednostni.

Druga prioriteta je privatizacija. Zelo pomembno je, da se le-ta nadaljuje s čim hitrejšim tempom. Ministrstvo za gospodarstvo se ukvarja tudi s promocijskimi projekti, ki so prav tako zelo pomembni. Gre za promocijo Slovenije, še posebej z vidika neposrednih tujih naložb – privabljanje tujih investorjev, pripravljanje čim večjih spodbud za tuja vlaganja ipd. Na to je vezano tudi promoviranje Slovenije kot trženjske blagovne znamke. Projekt, ki se mi prav tako zdi zelo pomemben, je centralni rezervacijski sistem na področju turizma.

Dobršen del letošnjega dela bo vezan tudi na priprave za predsedovanje EU. Vsi vemo, da gre za resnično velik zalogaj. Pomemben je še normativni del – pripraviti in skozi postopek moramo pripeljati kar 14 zakonov in 32 podzakonskih aktov. Sprašujete me, v katere projekte sem najbolj vpeta. Pravzaprav moram biti povsod zraven. Sem takšne vrste človek, ki mu je pomembna vsaka stvar, ki jo v tistem trenutku delam, in v vsaki stvari, ki jo počnem, želim dati stoddostno vse od sebe. Poleg tega lahko ministrstvo v parlamentu zastopava le minister in jaz, kar prav tako vzame precej časa.

Ministrstvo za gospodarstvo med drugim skrbi tudi za konkretni potek nekaterih privatizacij. Pri Telekomu Slovenije ste pravkar izbrali svetovalno podjetje za postopek privatizacije. Ali lahko poveste kaj več o tem primeru?

Postopek oziroma načrt privatizacije Telekoma je jasen. Ta čas izbiramo izvajalce za skrbni pregled, cenitev in svetovanje. Predvidoma v juliju bo objavljen javni razpis za odprodajo državnega deleža.

Vendar država s 25 odstotki delnic ne more preprečiti, da novi lastnik v Telekomu ne bi odpravil nekaterih funkcij oziroma jih prenesel na kakšno že obstoječo močno regijsko centralo. To bi pomenilo izgubo številnih delovnih mest, manjši obseg pobranih davkov ...

Nobena odločitev v gospodarstvu ni stoddostno zanesljiva, saj vedno obstaja določeno tveganje. Vedno je treba krmariti med različnimi mogočimi odločitvami in zdi se mi prav, da se pokrijejo tiste, ki so najpomembnejše. Telekom Slovenije za svoj razvoj potre-

buje strateškega partnerja, ki bo vanj prinesel znanje in kapital. Po mojem mnenju družbe, kot je Telekom, ne morejo ulti globalizaciji in menim, da je to nujen korak. Ta čas je cena Telekomovih delnic na borzi strašno visoka. Menim, da bomo lahko zadovoljni, če bo ta vrednost oziroma cena potrjena pri privatizaciji. Želim pa tudi poudariti, da je program privatizacije predvidel zaveze, za katere želimo, da jih strateški partner izpolnjuje, med drugim ohranitev poslovnih funkcij v Sloveniji.

Kakšna se vam zdi cena, ki je bila dosežena pri prodaji Slovenske industrije jekla?

Težko komentiram samo en dejavnik. Zdi se mi, da je bila dosežena optimalna prodajna pogodba. Zame kot gospodarstvenico je vedno pomembnejša zagotovitev dolgoročnega obstoja in razvoja, in če vprašate mene, so za Slovenijo bistveno bolj kot cena pomembna vlaganja. Vlaganja bodo pomenila razvoj podjetij, ohranitev obstoječih delovnih mest in odpiranje novih, večji obseg pobranih davkov itd. Ko pogledam ta dogovor kot celoto, mislim, da je bila dosežena optimalna pogodba.

Ali menite, da bodo novi lastniki dejansko dolgoročno izpolnjevali svoje obveze?

Kolikor kupci svojih zavez ne bodo izpolnjevali, lahko pride do razprtja pogodbe. V tem primeru govorimo o vrnitvi v prvotno stanje. Vendar teh strahov nimam.

Kako to, da se na razpis za prodajo slovenskih železarn niso prijavili tudi največji svetovni jeklarji (kot je recimo indijski Mittal Steel)? To se zdi nenavadno glede na to, da v svetu ta čas vlada močna konjunktura ter intenzivni proces združevanj in prevzemov v panogi?

Težko bi komentirala, zakaj svetovni jeklarski koncerni te naložbe niso ocenili kot strateško zanimivih zanje. Bili smo odprti, povabilo je veljalo za vse – vsi so imeli možnost kandidirati na razpisu za nakup Slovenske industrije jekla.

Kaj bo z Nafto Lendava?

Vlada je jeseni sprejela program prodaje stoddostne kapitalske naložbe v Nafti ▶

► Lendava. Postopek prodaje je v teku. Ta čas je tudi ta postopek v fazi izdelave cennitve. Postopek bo potekal dvofazno: v prvi fazi se bodo zbirale nezavezujoče ponudbe, v drugi pa bodo na podlagi razgovorov s potencialnimi kupci slednji pozvani k oddaji zavezujočih ponudb. Tudi tukaj si želimo strateškega partnerja, ki bo dolgoročno vstopil v družbo in jo razvijal v smeri vlaganj v nove donosne programe. Družba je pred velikim investicijskim projektom. Graditev tovarne biodizla z zmogljivostjo 60.000 ton letno pomeni investicije v vrednosti okoli 20 milijonov evrov. Mislim, da gre za zahtevne in potrebne projekte. Brez strateškega partnerja bi bili takšni projekti ogroženi in bi jih težko razvili.

Kateri so potencialni partnerji? Ali pogovori z njimi že potekajo? Ali je najverjetnejši kupec Lukoil?

Stvar ni še v tej fazi, da bi potekali pogovori. Zadeva je še v cennitvi. Tako kot za vse druge tudi za Lukoil težko rečem, kakšna je resnost njihovih namer. Lukoil bo imel tako kot vsi drugi odprta vrata in bo imel možnost sodelovati pri projektu privatizacije.

Ali obstaja možnost povezave Nafta Lendava in Tovarne sladkorja Ormož pri pridelavi biogoriv?

Po moji oceni je takšna povezava smiselna in smotrna, tako da bi jo vsekakor pozdravila. Vendar je to velik zalogaj, ki je verjetno vezan

najprej na vstop strateškega partnerja in posledično na močnejšo sposobnost investiranja.

Nadzorni svet Slovenskih železnic, katerega članica ste, je pred kratkim imenoval novega generalnega direktorja Slovenskih železnic. Peter Puhan je bil direktor Direktorata za notranji trg na Ministrstvu RS za gospodarstvo. Ste z njim dobro sodelovali? Kakšno stanje bo prevzel na Slovenskih železnicah?

Peter Puhan je na ministrstvo prišel iz gospodarstva. Praktično celotno delovno dobo je preživel v gospodarstvu, od tega večji del na odgovornih funkcijah. Povedati moram, da smo na ministrstvu z njim dobro sodelovali, za sabo je pustil veliko vrzel. Na žalost je po letu in pol dela na ministrstvu ugotovil, da mora nazaj v gospodarstvo, da je to nekako tisto, kar želi delati tudi naprej. Verjamem, da je Puhan za Slovenske železnice dobra izbira. Ima namreč ogromno menedžerskih izkušenj, veliko motivacijskih znanj – zelo dobro obvlada delo z ljudmi, oblikovanje timov ipd. To vse so stvari, za katere menim, da so na Slovenskih železnicah zelo pomembne. Da zmotiviraš vse zainteresirane strani vključno s sindikati, moraš biti resnično velik povezovalac in velik motivator. Verjamem, da bo Peter Puhan to delo opravil zelo dobro, čeprav ga čaka izjemno zahtevna naloga. S sprejetjem zakona mu bo to sicer malce lažje, kot je bilo dosedanjim direktorjem, saj je temelj postavljen, pot pa načrtana. Zakonske podlage za uresničitev načrtov gredo v smeri enovite organizacije. V tem

trenutku so torej dane vse podlage za to, da se poslovanje železnic vendarle obrne v pozitivno smer, tako da sem optimistična.

Kapitalska družba (KAD) in Slovenska odškodninska družba (SOD) ta čas aktivno preoblikujeta portfelje. Kako poteka preoblikovanje KAD, kjer ste predsednica nadzornega sveta? Ena od koalicijskih strank je celo zahtevala zamenjavo člana skupščine KAD, ker naj ta ne bi zagovarjal stališč stranke.

Treba je ločevati preoblikovanje portfelja KAD od preoblikovanja organizacijske strukture KAD. Seveda vse to poteka z upoštevanjem vseh sklepov, ki jih je vlada sprejela glede umika KAD in SOD iz gospodarstva. KAD mora hkrati kot odgovoren upravljavec premoženja zasledovati tudi načelo transparentnosti prodaje in doseganja maksimalnih prodajnih cen. Cilj preoblikovanja portfelja je postati portfeljski upravljavec in hkrati zagotavljati dolgoročno rast premoženja KAD. To je ključna skrb. Pomembno je tudi zmanjševanje števila naložb. V zadnjih dveh letih se je število naložb, ki jih ima KAD v upravljanju, zmanjšalo za približno 50 odstotkov. Po drugi strani se je vrednost premoženja v tem času povečala za več kot polovico. Konec leta 2006 je bilo v portfelju KAD 132 aktivnih naložb, njihova vrednost pa okoli 1,6 milijarde evrov.

Načrti predvidevajo, da bo KAD vse večji delež premoženja nalagala tudi v tujini. Ali menite, da bo pri naložbah na tujih borzih lahko vsaj toliko uspešna kot na domačem kapitalskem trgu?

Mislim, da bo tako. Organizacijsko preoblikovanje KAD je v tem smislu zelo pomembno. Predlog za preoblikovanje je nastal na podlagi ocenjenih razvojnih potencialov KAD. Če bo preoblikovanje sprejeto, bo vsekakor imelo pozitivne učinke, in to ne le na samo družbo, temveč tudi na njene lastnike in seveda zavarovance.

Nadzorni svet družbe je predlog preoblikovanja obravnaval, z njim soglašal in ga podprl. Skupščina delničarjev, ki bo imela pri tem ključno besedo, o tem predlogu še ni odločala. Ključni cilj preoblikovanja nedvomno ostaja postavitve stabilne finančne skupine, ki bo pripomogla k dolgoročni finančni vzdržnosti pokojninskega sistema. KAD je zelo pomemben del slovenskega pokojninskega sistema. Koncept preoblikovanja je zato zasnovan na zagotavljanju koristi tako sedanjim kot tudi prihodnjim generacijam upokojencev. Že upokojenim torej in tistim, ki bodo upokojenci čez dvajset, petdeset ali več let. Strategija KAD je dolgoročno usmerjena, medtem ko ima SOD točno določen rok delovanja – do poplačila vseh obveznosti iz naslova denacionalizacije v letu 2016. Ko bo opravila svojo nalogo, se bo SOD ukinila.

Kupnina od prodaje Mercatorjevih delnic je bila vložena na borzni trg in zaradi splošne rasti tečajev je že močno oplemenitena.

Ali menite, da bi KAD po organizacijskem preoblikovanju lahko aktivneje konkurirala na trgu upravljanja s sredstvi in tako postala eden ključnih igralcev poleg KD Group, NLB in drugih družb za upravljanje? Razmah varčevanja v vzajemnih skladih se namreč intenzivno povečuje.

Absolutno. Cilj organizacijskega preoblikovanja je prav v tem, da se še dodatno razširita krog delovanja in obseg konkurenčnih storitev. Verjamem, da ima KAD vse potrebne potencialne – tako kadrovske kot finančne. S tem bomo zagotavljali več sredstev za pokojninsko blagajno. Tukaj gre le za ta cilj in nič drugega. Načrti so dolgoročni, saj je treba že danes razmišljati o sedanjih in prihodnjih generacijah.

Ko ste prodajali Mercator, ste kot predsednica nadzornega sveta KAD omenili, da je KAD prodala svoj delež po najvišji mogoči ceni (171 EUR). Tečaj delnic Mercatorja je danes okoli 232 evrov, predstavnik Tuša in Mercatorja pa sta pred časom delnice Merkurja na dražbi dražila z začetnih 213 evrov do 296 evrov. Bi danes pri prodaji Mercatorja ravnali drugače?

Zelo zanimivo vprašanje, na katerega sem sicer v različnih odtenkih že večkrat odgovarjala. Primerjava Merkurja in Mercatorja je težka. Zakaj? Pri Merkurju sta bila dva zainteresirana kupca, ki sta bila pripravljena zviševati ceno na dražbi, zato je bila situacija precej drugačna. Kar se tiče Mercatorja, vsi vemo, da je bila prodaja močno, močno spolitizirana. Danes sem celo brala komentar Toneta Ropa v Financah (op. a.: pogovarjala sva se v petek, 23. marca), ki resnično kaže na dvoličnost ter namerno in načrtno zavajanje. Osredinil se je le na način prodaje, vendar je pozabil zapisati, da je bilo v njegovem mandatu na isti način kot Mercator – z metodo neposredne pogodbe – prodanih osemdeset odstotkov naložb, ki so bile prodane. Takrat se mu ta način ni zdel sporen, sedaj pa o tem piše cele kolumne. Če sem zelo direktna: prepričana sem, da je bila ta prodaja dobra in v tistem trenutku nujna. Zakaj? Predvsem zato, ker se je takrat uprava Mercatorja namesto s poslovanjem in menedžiranjem podjetja ukvarjala predvsem s takšnim ali drugačnim lastninjenjem, z načrti, kako bo uprava tista, ki bo glavni in vodilni člen pri sprejemanju vseh odločitev o prihodnjih lastniških strukturah. In to je slabo. Menedžment podjetja se mora ukvarjati z vodenjem podjetja, z investicijami, z razvojem podjetja, ne pa s takšnimi projekti, kot je to počel tedanji menedžment Mercatorja. Politiziranje prodaje Mercatorja zelo jasno kaže, da smo stopili na žulj starim oblastnim strukturam. Sprašujem se, kje bi danes bil Mercator, če do prodaje ne bi prišlo in bi tedanja uprava Mercatorja še naprej opravljala svoje aktivnosti, namesto da bi vodila podjetje. Menim, da je prav rast cene Mercatorjeve delnice odraz

Zaradi prevzema evra se kaže povečan interes tujih vlagateljev v Sloveniji. To bo sprožilo nov investicijski cikel, ki vedno povzroči večjo rast gospodarstva.

tega, da je nova uprava, ki so jo postavili novi lastniki, vse svoje resurse in aktivnosti usmerila izključno v razvoj Mercatorja. To je zagotovo pomemben dejavnik, da je cena delnice danes takšna, kot je. To me veseli, saj potrjuje, da smo se odločili prav. Drugi pomemben dejavnik je dejstvo, da je celotni borzni trg v tem letu močno zrasel, kar je bil pomemben razlog za rast cene Mercatorjevih delnic na borzi. Vendar je bila tudi kupnina od prodaje Mercatorjevih delnic znova vložena na borzni trg in zaradi splošne rasti tečajev je bila od takrat že močno oplemenitena. Odločitev o prodaji je bila pravilna in dobra tako za državo kot za lastnike in za Mercator. Kolikor bi se morala še enkrat odločiti, bi se v enaki situaciji odločila enako.

Katere bodo po vašem mnenju tri najpomembnejše spremembe v gospodarstvu, ki bodo najbolj odmevale v letu 2007?

Težko se odločim le za eno, dve ali tri možnosti. A kljub temu: umik države iz gospodarstva je vsekakor najpomembnejši, najnujnejši in bo najmočnejše vplival na razvoj. Pomembna je tudi liberalizacija trga z električno energijo. Prej sva govorila o prevzemu evra. Ocenjujem, da bo tudi to imelo veliko močnih pozitivnih učinkov na slovensko gospodarstvo. Že zdaj se kaže močno povečan interes tujih vlagateljev za neposredne investicije v Sloveniji. To je tisto, kar bo dalo nov zagon, sprožilo nov investicijski cikel, ki vedno povzroči večjo rast gospodarstva.

V kolikšnem času lahko pričakujemo kakšno novo večjo neposredno naložbo?

Prepričana sem, da smo na dobri poti, da to postane permanenten proces.

V katerih panogah je največ zanimanja tujcev za naložbe?

Na področjih, kot so energetika, bančništvo, zavarovalništvo ... Manj je interesa za vlaganje v tradicionalne proizvodnje.

Po tem, kar ste povedali, bi lahko sklepali, da bo šlo predvsem za prevzeme obstoječih podjetij in ne toliko za povsem nove t. i. »greenfield« naložbe ... Ali je veliko tujih interesentov za prevzeme slovenskih podjetij?

Po sprejetju vladnega programa za umik politike iz gospodarstva se je interes močno povečal. Oglašajo se tako strateški kot finančni investitorji. Gre za takšne in drugačne sklade z vsega sveta, tako da je težko oceniti resnost izraženih interesov, dokler zadeve ne pridejo v

fazo, ko se zainteresirani pozovejo k oddaji za-vezujočih ponudb. Načeloma sem zadovoljna z izkazanim interesom in menim, da je to pozitiven kazalnik. Gre tudi za posledico uspešne uvedbe evra, o kateri smo že govorili.

Kakšni in kako pogosti so vaši stiki s predsednikom vlade Janezom Janšo?

Korektni, delovno usmerjeni. Usmerjeni predvsem v izpolnjevanje vsega, kar smo si zastavili. Kako pogosti? Niso pogosti – do njih prihaja le takrat, ko je to nujno potrebno za uresničitev programa, ki si ga je zastavila vlada.

Kaj počnete v prostem času? Koliko ga sploh imate?

Tako kot domnevate, je prostega časa zelo malo. V celoti ga poskušam preživljati z družino. Eden od otrok je že odrasel, dva pa sta v občutljivih pubertetniških letih. Tako skupaj preživljamo lepo, a naporno obdobje. Človek po hudi prometni nesreči, kot sem jo preživel pred časom, čuti še močnejšo potrebo, da prosti čas preživlja v krogu svojih najbližjih. Pri športnih aktivnostih sem zaradi nesreče še nekoliko omejena. Vendar sem že začela z aktivnim življenjem. Po nasvetih zdravnikov sem se za zdaj omejila predvsem na hitro hojo. Žal se mi ne uspe rekreirati vsak dan, trudim pa se, da hodim vsaj petkrat na teden. Rada tudi kuham in pečem – to mi je v sprostitve in veselje. ■

(Celoten intervju je objavljen na spletni strani www.demokracija.si)

Gasparijeva Slovenska pravljica

V. M., foto: arhiv Demokracije

Maksim Gaspari je nedvomno naš najbolj priljubljeni, »najbolj slovenski« slikar. Naslikal je mnoge prizore iz zakladnice naših šeg in navad, slikal je kmečko in družinsko idilično življenje in to je zdaj prikazano v dveh knjigah Založbe Ognjišče.

Marsikateri kritik ali ljubitelj slikarstva je ob Gasparijevi umetnosti zavzdihnil: »Ah, Gaspari!« Neredko vzvišeno, čeprav je bil Gaspari vodilni vesnan, umetnik, ki je vse življenje ostajal na robu preživetja in bil kljub temu do konca vdan umetnosti. Bil je prvi dobitnik Prešernove nagrade med likovnimi umetniki. Predvsem pa je bil ustvarjalec, ki nam je podaril pravljico o Slovencih, slovensko pravljico o toplih, s slamo kritih domovih, o prijaznih cerkvicah z ošljenimi zvoniki, o zgovornih lesenih znamenjih ob poteh, predvsem pa o brhki nevesti in postavnem ženinu, o svatih in godcih, o ljubeči materi ob zibelki, o razposajenih

otročih sredi igre, o prijaznih potovkah in skrivnostnih desetih bratih, skratka, o slovenskih šegah in navadah. V upodabljanju teh motivov je bil mojster.

Gasparijanski slog Etnolog dr. Janez Bogataj je o njegovem slikarstvu zapisal. »Gasparijevo slikarstvo v celoti (še bolj neposredno razglednice zaradi narave medija) je sooblikovalo množični likovni okus, hkrati pa tudi svojevrsten odnos do posameznih sestavin naše dediščine, narodne zavesti, elementov za oblikovanje istovetnosti, naše notranje in zunanje razpoznavnosti ter berljivosti. Sooblikovalo je tudi svet simbolike in tipike ter po-

membno vplivalo na razna aplikativna področja, med katerimi moram na prvem mestu omeniti vzgojo in izobraževanje, čeprav najdemo določen vpliv

tudi na področju stikov z javnostjo in propagando.«

Gaspari je bil izjemen pojav v slovenski umetnosti, ki nam je v svojem velikanskem opusu, predvsem slik, knjižnih ilustracij, razglednic, karikatur, diplom in vinjet, ohranil starosvetno kulturo slovenskega prostora. Pri tem je razvil izviren gasparijanski slog, ki ga kasneje niso posnemali. Ustvaril je priljubljene gasparijanske motive, vse po načelu, ki se mu je zapisal že v mladosti in ki mu je kljub drugačnim tokovom takratnega in poznejšega časa ostal zvest vse svoje dolgo življenje.

Svoboda in urejenost Nekateri so ga kritizirali, da je ustvarjal

Mati Slovenija, razglednica

zaostalo folklorno in danes povsem neaktualno, skoraj rokodelsko umetnost. Ni mogoče odmisli, da je take sodbe gnalo ljubosumje na njegovo enkratno in zelo priljubljeno umetnost. Beseda Gaspari je namreč časovna formula za nekaj, kar je predvsem domače, lepo in pristrčno, da nam že ob misli nanj postane toplo pri srcu. Ustvarjal je slovensko pravljico, idilični svet, ki pa, kar je za njegove kritike porazno, ni bil izmišljen, ampak je bilo praktično vse, kar še danes lahko občudujemo na njegovih slikah, tako ali drugače resnično. Morda pa koga od kritikov motita tudi prijaznost in lepota, ki vejata iz njegovih podob? »Moderni človek« ima rad razdrt, grd svet, takšnega torej, kot obstaja v njegovem srcu. Pred lepim in prijaznim beži, saj podzavestno čuti, da se za njima skriva urejenost sveta. Moderni človek hlepi po svobodi, ne po urejenosti, in se noče zavedati, da življenje zahteva, da med ta dva pojma postavljamo *in*, ne pa *ali*.

Poslanstvo razglednic Gaspari je zaslovel z razglednicami. Tako on kot vesnani, v okviru katerih je deloval, so se slikanja razglednic lotili v času, ko na naših poljih ni bilo ničesar drugega kot kič tujega izvora. Razglednico oziroma ilustrirano dopisnico so hoteli opremiti v nekaj več kot samo kartico za pošiljanje pozdravov. Dati so ji hoteli umetniško vrednost. Razmišljali so, da si preprost človek ne more kupiti slike, razglednica pa lahko zaide v vsako hišo. Prav v tem je bila veličina njihove odločitve. Za malo denarja si je lahko vsak privoščil razglednico, drobno umetnino, ki je, opevajoč domači kraj, poveljevala kmečko delo od jutra do večera, ob petkih in svetkih, od pomladi do zime, od rojstva do smrti. Gasparijeve podobe so ljudi izobraževali in ozaveščale. V težkih trenutkih (prva svetovna vojna) so jih opogumljale ter jim budile in krepile narodnostni čut.

Šege in navade Gaspari se je na eni strani naslonil na tradicijo ljudskih noš in sporočilo ljudskih pesmi, hkrati pa je izpostavil vse pomembne mejnike slovenskega

Maksim Gaspari se je rodil leta 1883 v Selščku pri Begunjah pri Cerknici. Šolal se je na realki v Ljubljani, nato pa se je v Kamniku učil za trgovca. Tam se je srečal s svojim dolgoletnim mecenom Josipom Nikolajem Sadnikarjem. Študiral je na šoli na umetno obrt v Ljubljani, potem pa na Dunaju obiskoval grafično šolo, zasebno slikarsko šolo in akademijo, skupaj s Smrekarjem nadaljeval študij v Münchnu in se leta 1908 vrnil v Kamnik. Precej časa je živel samo od Sadnikarjeve podpore. Od leta 1928 do upokojitve leta 1948 je bil restavrador v Etnografskem muzeju v Ljubljani. Leta 1952 je prejel Prešernovo nagrado, leta 1972 je postal član SAZU, bil visoko odlikovan, umrl je leta 1980.

Avtoportret

naroda: v ospredje je postavil strahote prve svetovne vojne, gibanje za novo državo, boj za slovensko Koroško, orlovstvo, sokolstvo, cirilmetodijsko in socialno gibanje, prizadevanje za izgubljene kraje na Koroškem in Primorskem ter tudi srčno hrepenenje ljudi, ki jih je nepravilna politika pustila onstran naših meja.

Največjo priljubljenost je Gaspari dosegel z upodobitvijo božičnih in velikonočnih šeg ter navad, ki jih je slovensko ljudstvo vedno obhajalo s posebno prisrčnostjo. Na takih voščilnicah je preprosto in za vsakogar umljivo ovekovčel in ohranil bogato obredje prazničnega leta Slovencev. Zato njegove razglednice, porojene iz ljubezni do slovenskega človeka in življenjske radosti, govorijo narodovi duši in zadenejo izobraženca nič manj kot preprostega človeka.

Dvakrat Gaspari Slovensko pravljico Maksima Gasparija sta nam zdaj v svojih knjigah, ki sta izšli v kompletu pri Založbi Ognjišče, odstrla dva avtorja. Pisec prve je priljubljeni pisatelj Ivan Sivec, ki je v privlačni povesti prikazal Gasparijevo pot do slikarskega poklica. Vendar se ni zadovoljil le z literarno obdelavo popularnega slikarja, ampak je v zadnjem delu knjige dodal veliko do zdaj še neobjavljenih dokumentov iz Gasparijeve zapuščine. Knjiga obsega 166 strani, opremljena pa je s številnimi dokumentarnimi fotografijami.

Marjan Marinšek, velik poznavalec Gasparijevega dela, je v knji-

gi opisal svoje srečanje s priljubljenim slikarjem in v sklopih nanizal Gasparijeve dela, voščilnice in knjižne opreme. Na 360 straneh je objavljenih več

sto reprodukcij barvnih Gasparijevih razglednic, knjižnih ilustracij in jaslic. Gre za bogato in obsežno knjigo, saj je bogat tudi slikarjev opus. **D**

Ujemite Radio Ognjišče!

Sliši smo

(skoraj) **povsod!**

Telefon (delavnik od 7. do 14. ure):
01/512-11-26

RADIO OGNJIŠČE

Radio Krka
106.6 MHz

Mojster samospeva

V. M., foto: arhiv Demokracije

Skladatelj Hugo Wolf, genialni in z eruptivno ustvarjalno močjo nadarjeni mojster poznoromantičnega samospeva, se s svojimi umetninami uvršča med nesmrtnne velikane svetovne glasbene umetnosti. Slovenj Gradec je Wolfovo mesto.

Hugo Wolf se je rodil 13. marca 1860 v Slovenj Gradcu. Očetov praded Joseph Vouk je živel v Šentjurgu, stari oče Maximilian pa se je preselil v Slovenj Gradec leta 1760 in tam nadaljeval rod s pomemčnim imenom Wolf. Mati Katharina, rojena Nußbaumer, je bila rojena v Naborjetu v Kanalski dolini, njen stari oče Gašper pa se je pisal Orehovnik in je bil rojen v Mojstrani. Zapisovanje imen v obeh jezikih je bilo takrat nekaj običajnega.

Absolutni posluh Oče Philip je bil usnjari in trgovec z usnjem, bil pa je tudi navdušen glasbenik: igral je violino, kitaro, klavir, flavto in harfo. Prepeval je v mestnem pevskem zboru, doma pa

je ustanovil hišni orkester. Poleg svojega rednega dela je vedno našel tudi čas za muziciranje, ki mu je bilo prava strast. V njegovem domu so veliko prepevali.

Hugov prvi učitelj glasbe je bil oče. Sina je učil igrati violino in klavir. Ker je bil glasbeno zelo nadarjen (imel je absoluten posluh), je hitro napredoval. S petim letom je že sodeloval v očetovem orkestru. Igral je drugo violino. S šestim letom je prvič javno nastopil. Leta 1865 je začel obiskovati dvojezično osnovno šolo. Leta 1867 je družino prizadela huda nesreča, hišo je zajel požar in za obnovo so porabili vse svoje prihranke. To je močno vplivalo na nadaljnje šolanje Wolfovih otrok.

Hugo se je izpopolnjeval v igranju klavirja pri mestnem učitelju

Hugo Wolf v mladih letih

Sebastianu Weixlerju. Ko je bil star deset let, so ga vpisali v nižjo gimnazijo v Gradcu, nato je nadaljeval šolanje v Št. Pavlu na Koroškem in v Mariboru. Toda mladi Hugo se

je posvečal samo glasbi, učenje šolskih predmetov ga ni zanimalo. Bil je izvrsten pevec in je znal spretno igrati na klavir in orglati.

Odhod na Dunaj S petnajstimi leti je dobil očetovo privolitev, da se lahko vpiše na dunajski glasbeni konservatorij. Tako se je končno znašel v okolju, ki je v vseh pogledih spodbudno vplivalo na mladega glasbenika. Študiral je klavir, harmonijo in kompozicijo. Že po dveh letih študija je moral konservatorij zapustiti. Bil je preveč čudaškega vedenja in vročkrven, uporne narave, divje vihrav in kljubovalno vztrajen.

Edina njegova strast je bila glasba. Odločil se je, da ostane na Dunaju, kjer se je potem sam izobraževal in izpopolnjeval. Nastopila

so leta velike revščine, pomanjkanja, poniževanja ter telesnega in duševnega trpljenja. Preživel je se s priložnostnim igranjem na klavir, korepetiranjem in poučevanjem klavirja ter s pomočjo svojih prijateljev. Ob tem je vztrajno študiral dela velikih glasbenikov (Bach, Beethoven, Schubert, Schumann, Berlioz, Wagner) in pesnikov (Goethe, Heine). Redno je obiskoval koncerte, operne predstave in druge glasbene prireditve. Neizmerno je občudoval glasbo Richarda Wagnerja, ki mu je bil tudi največji vzornik.

Pot do uspeha Leta 1881 je dobil mesto drugega dirigenta opere v Salzburgu, a se je že po nekaj mesecih vrnil na Dunaj in leta 1884 postal glasbeni kritik pri časopisu *Wiener salonblatt*. Po štirih letih sodelovanja, kjer je v člankih napadal Brahmsa in poveljeval Wagnerja, je zapustil časopis in se popolnoma posvetil komponiranju.

Leta 1887 mu je nenadoma umrl oče, kar ga je zelo prizadelo. Nesreča in žalost pa sta v njem odprla neusahljiv vrelec in sprostila njegov genij. Nastopila so najplodnejša leta njegovega ustvarjanja. Založbe so začele objavljati njegova dela. Na koncertih so izvajali njegove pesmi. Prihajala so priznanja. Postajal je čedalje bolj cenjen in priljubljen. V Mannheimu so junija 1897 uprizorili njegovo prvo opero. Na Dunaju so leta 1897 ustanovili Društvo Huga Wolfa.

Ustvarjalno delo pa je ustavila neozdravljiva bolezen. Doživel je živčni zlom. V spremstvu sestre Katharine se je v začetku leta 1898 odpravil na pot proti morju (Trst, Piran, Opatija, Lovran) in takrat je zadnjič obiskal svojo mamo. Po neuspešnem poskusu samomora so ga premestili v bolnišnico za duševne bolezni in v njej je 22. februarja 1903 umrl. Pokopan je na Dunaju v bližini Beethovna in Schuberta.

Tristo samospevov Njegovi največji biseri so samospevi, ki jih je napisal več kot tristo. Izšli so v zbirkah *Goethejeve pesmi* (51), *Mörikejeve pesmi* (53), *Eichendorffove pesmi* (43), *Španska pesmarica* (30), *Italijanska pe-*

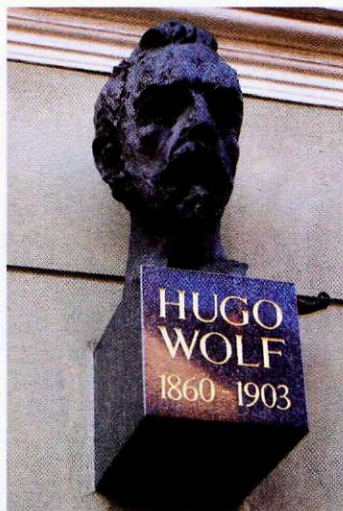
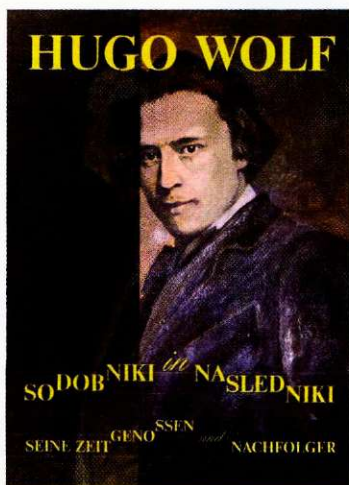

Rojstna hiša Huga Wolfa v Slovenj Gradcu

smarica (46) in več manjših zvezkov. Poleg tega je ustvaril še nekaj zborovskih pesmi, godalnih kvartetov, skladb za orkester (*Italijanska serenada*, simfonična pesnitev *Penthesilea*), opero *Corregidor* in pesmi z orkestralno spremljavo.

V samospevih je glasbo podredil ideji pesnika, melodije so nastajale iz besedila, z glasbo je slikal razpoloženje. Klavir se je zlivljal z glasom v harmonično celoto. Izrazne možnosti klavirja je povzdignil do zvočnih razsežnosti simfoničnega orkestra. Dosegel je popolno soglasje med besedilom in glasbo ter je po Schubertu največji mojster samospeva, kar jih pozna zgodovina glasbe.

Oboževalci glasbe Huga Wolfa iz vse Evrope so mu septembra 1903 na pročelju rojstne hiše v navzočnosti matere, umrla je mesec in pol kasneje, odkrili spominsko ploščo. Danes je hiša kulturni spomenik in jo vsako leto obišče veliko ljubiteljev njegove glasbe. V atrij so bile vzdane spominske plošče Hugu Wolfu in nagrobne plošče

Wolfov kip na pročelju rojstne hiše

staršem ter sestri in bratu. V hiši je glasbena šola, manjša koncertna dvorana in manjši muzej.

Wolfove čudovite pesmi so postale trajna last kulturne zakladnice človeštva.

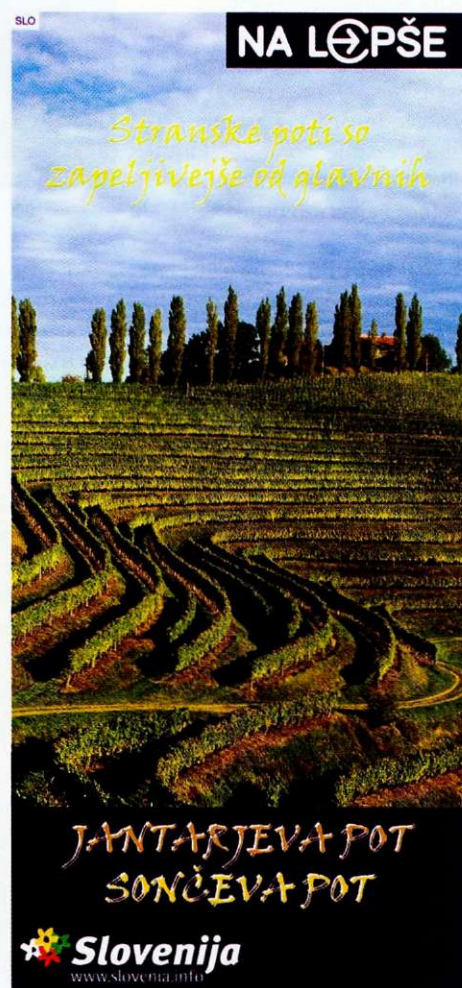
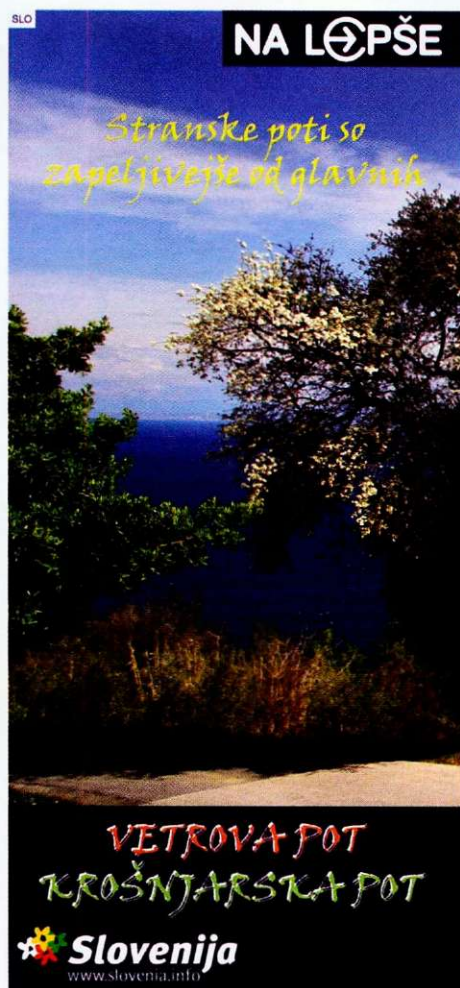
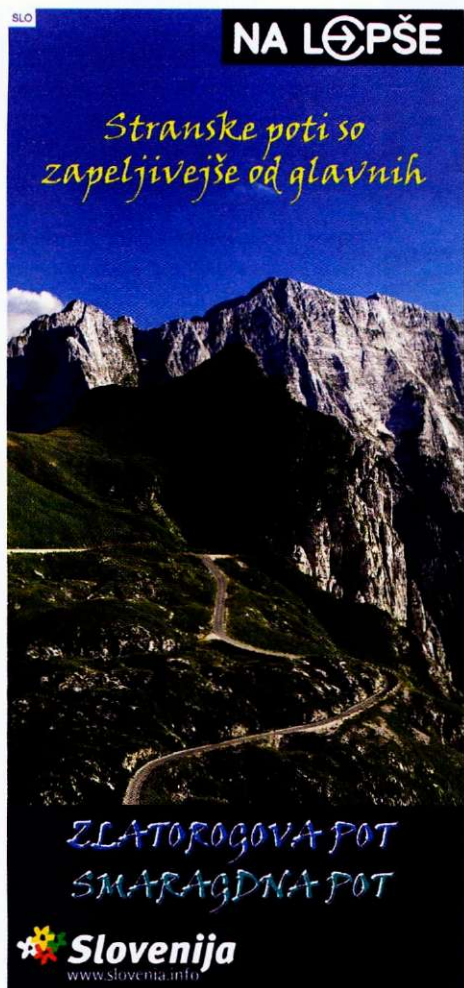
V Slovenj Gradcu V Slovenj Gradcu je bil Hugo Wolf dolgo tako rekoč zamolčan. Med drugo svetovno vojno so se nacisti trudili, da bi prav z njim dokazali, da je bil kraj »od vedno« nemški. Po letu 1990 so se stvari spremenile in danes Slovenj Gradec velja za Wolfovo mesto. Ustanovili so Društvo Huga Wolfa, ki mu predseduje Marko Košan. V skladateljevi rojstni hiši, v kateri se v težkih razmerah stiska glasbena šola, želijo vzpostaviti mednarodni dokumentacijski center Huga Wolfa, kar je tudi želja številnih društev Huga Wolfa po svetu. V hiši je novembra lani potekal 12. seminar mednarodne solopevske šole Hugo Wolf, na katerem so mladi pevci z vsega sveta pod

vodstvom Brede Zakotnik izpopolnjevali svoje znanje. Solopevska šola je nastala v sodelovanju Društva Huga Wolfa iz Slovenj Gradca ter Brede Zakotnik, profesorice za interpretacijo samospeva in oratorija na visoki šoli za glasbo in gledališko umetnost Mozarteum v Salzburgu.

O Hugu Wolfu Na Koroškem so v zadnjih letih izdali tudi nekaj publikacij, posvečenih Hugu Wolfu. Leta 1994 je založba ČZP Voranc na Ravnah izdala dvojezično knjižico *Spomini na dom s spomini Wolfove sestre Modeste Wolf-Strahser*. Leta 1997 je Društvo Huga Wolfa Slovenj Gradec izdalo zbornik *Mednarodni simpozij o življenju in delu skladatelja Huga Wolfa*. V njem so objavljeni štirje prispevki: *Hugo Wolf v naši kulturni zavesti po letu 1900* (dr. Manica Špendal), *Sprejem Wolfovih del na Slovenskem* (dr. Primož Kuret), *O obliki samospeva Huga Wolfa Prihajam z žalostno in grešno dušo ter Rojstna hiša Huga Wolfa v letu 1860 in danes* (prof. Ian Borthwick), *Glasbena struktura opere Huga Wolfa* (mag. Leopold Spitzer).

Društvo je leta 2001 izdalo dvojezični zbornik *Hugo Wolf – sodobniki in nasledniki*, ki prinaša prispevke z mednarodnega simpozija ob 140. obletnici Wolfovega rojstva, ki je bil v Slovenj Gradcu 10. marca 2000. Objavljenih je osem prispevkov: »Vsa krajina je utrip duše ...« *Hugo Wolf – sodobniki in nasledniki* (Primož Kuret), *Hugo Wolf in njegovi sodobniki. Sprejem Wolfove glasbe na Nizozemskem v obdobju do prve svetovne vojne* (Ian Borthwick), *Pogled v Wolfovo skladateljsko delavnico* (Leopold Spitzer), *Tradicija glasbeno-retoričnih figur v samospevih Huga Wolfa* (Hartmut Krones), *Hugo Wolf in Josip Ipavec – skica primerjalne biografije* (Igor Grdina), *Hugo Wolf, Gojmir Krek in Anton Lajovic* (Andrej Misson), *Anton Schwab – med medicino in glasbo* (Tomaž Faganel), *Stilni pluralizem v samospevih Josepha Marxa* (Andreas Holzer). Oba zbornika je uredil Branko Čepin. Leta 2002 je društvo izdalo *Italijansko pesmarico*, samospeve Huga Wolfa, ki jih je prevedel Igor Grdina. **D**

Na lepše – *stranske poti so zapeljivejše od glavnih*

Vljudno vas vabimo, da Slovenijo tudi letos odkrijete tako, da se pustite z glavnih poti zapeljati na stranske, in jo doživite skozi potepanje po Smaragdni, Vetrovi, Jantarjevi, Sončevi, Krošnjaški in Zlatorogovi poti.

Ni naključje, da je projekt, v okviru katerega so izšle tri zloženke, poimenovan »Na lepše«, in ni naključje, da se vodilna misel, ki vabi k raziskovanju skritih kotičkov Slovenije, glasi: Stranske poti so zapeljivejše od glavnih. Stranske poti vam bodo odkrile bogato in raznoliko ponudbo naše dežele ter široko paleto najrazličnejših doživetij za še tako zahtevnega gosta.

Vabimo vas, da si vzamete čas, ubežite vsakdanjemu vrvežu in se pustite razvajati pri ponudnikih, predstavljenih v zloženkah.

Zagotavljamo vam, da zamisli za odkrivanje raznovrstnosti Slovenije ne bo zmanjkalo!

Zloženke bodo na voljo:

- ☉ na sejmu Turizem in prosti čas, ki bo potekal med 29. marcem in 1. aprilom 2007 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, kjer bo potekala obsežna predstavitev projekta »Na lepše – Stranske poti so zapeljivejše od glavnih«;
- ☉ v poslovalnicah AMZS;
- ☉ v Turističnoinformacijskih centrih (TIC) in Lokalnih turističnih organizacijah (LTO);
- ☉ na mednarodnih vlakih;
- ☉ pri ponudnikih turističnih storitev v Sloveniji;
- ☉ na mnogih drugih lokacijah.

NA LEPŠE

www.slovenia.info/nalepse

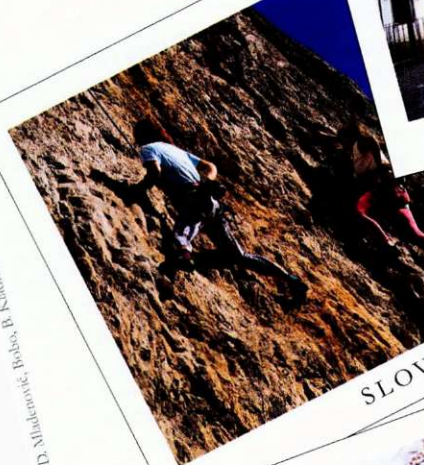
Sejmi Ljubljana Trade Fair

TIP 2007

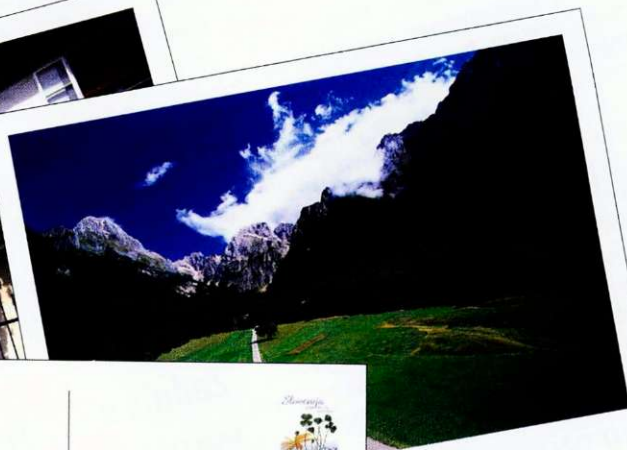
29. 3. - 1. 4. 2007

Gospodarsko razstavišče

Foto: arhiv SLO D. N. Hidenović, Bobo, P. Kladnik

SLOVENIJA

NIJA

TIP 2007 - turistično
rekreativni zbor novih
generacij in novih
rasežnosti.

Ne verjamete? Postanite del
sejma kot razstavljalci in
prepričali se boste o
nasprotnem!

Doživite Slovenijo in naj
Slovenija doživi vas na
drugačen način. Novi obrazi,
nove ideje in nova
poznanstva so naša
prednost in garancija za
popolnoma drugačne
občutke, ki vam jih bomo
pričarali v Ljubljani.

Dragi razstavljalci

in obiskovalci!

SLOVENIJA

SLOVENIJA

- novosti v turizmu • kulturni in naravni spomeniki • ponudba in oprema za kvalitetno preživljanje prostega časa
- kulinarčne posebnosti • lokalne znamenitosti kraja, regije ali države • kraji posebnega pomena • vinske zgodbe

OdTIPkajte: www.tip2007.si

DOŽIVITE SLOVENIJO

 Slovenija
www.slovenia.info

Gospodarsko razstavišče d.o.o., Dunajska cesta 18, 1000 Ljubljana, tel. 01/300 26 11; fax 01 300 26 49

Gospodarsko razstavišče d.o.o., Dunajska cesta 18, SI-1000 Ljubljana / Quadriat design

Zgodovinski časopis

Zveza zgodovinskih društev

Zadnji zvezek *Zgodovinskega časopisa* (letnik 2006, številka 3–4) objavlja devet prispevkov (uvodoma urednik Peter Štih piše ob šestdesetih letih izhajanja revije): *Martin Tourski in njegovi stiki s Panonijo* (Rajko Bratož), *Centralne funkcije škofijskega mesta v srednjem veku*. *Primer Briksna* (Gustav Pfeifer), *Kostel pod zadnjimi Langenmantli* (Stanislav Južnič), *Iz Lesc v Ljubljano po francosko*. *Prispevek k poznavanju jezikovne rabe kranjskega plemstva v prvi polovici 18. stoletja* (Marko Štuhec), *Boj za sveti zakon – 2. del* (Janez Cvirn), *Avtonomistična ideja v Slovenski ljudski stranki v letih 1923–1929 in vprašanje dekoncentracije upravne oblasti v času vlade Antona Korošca* (Mateja Ratej), *Prepletanje individualnega in kolektivnega spomina v zgodovinopisju* (Sašo Komerički), *Gospodarstvo Kočevske v prvem desetletju po 2. svetovni vojni* (Mitja Ferenc), *Ob tridesetletnici Osimskih sporazumov* (Viljenka Škorjanec).

Calvinovo pripovedništvo

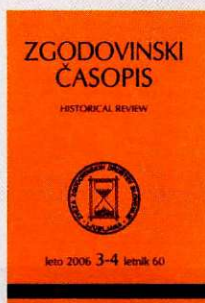
Filozofska fakulteta

V zbirki *Razprave Filozofske fakultete* je Znanstvenoraziskovalni inštitut FF izdal knjigo *Kralj v labirintu: pripovedništvo Itala Calvina med fantastiko in postmodernizmom*. V njej Tea Štoka predstavi Calvinovo pripovedno delo, njen poudarek pa je na zreli fazi, po letu 1965, ko izidejo njegova najpomembnejša dela. V njih se pisatelj intenzivno ukvarja z vprašanjem avtorstva v luči postmodernističnih predpostavk, kot so neavtentičnost, razsređičenost, ironija, citat, ponaredek. V tem času razume literaturo kot kombinatorično igro, literarno tradicijo pa kot bogato področje, iz katerega črpa in poljubno kombinira motive, teme in zgodbe za svoja pripovedna dela.

Šolska reforma

Inštitut za novejšo zgodovino

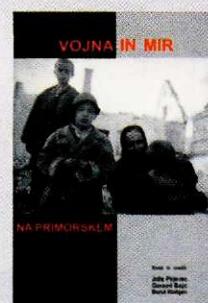
Inštitut za novejšo zgodovino je v zbirki *Razpoznavanja* izdal knjigo Aleša Gabriča *Šolska reforma 1953–1963*. Od prevzema oblasti leta 1945 je nova komunistična oblast poskušala tudi šolstvo podrediti lastnim ideološkim in političnim potrebam, vendar je do srede 50. let več pozornosti namenjala političnim in gospodarskim vprašanjem. Za korenito šolsko reformo se je odločila leta 1953. Snov je avtor razdelil na štiri poglavja: *Šolstvo v Sloveniji v začetku petdesetih let*, *Priprava novega šolskega sistema*, *Podoba novega šolskega sistema v Sloveniji in Reforma visokega šolstva*. Zakon, s katerim je socialistični režim reformiral šolstvo, je bil sprejet leta 1958. Reforma je, kot zapiše

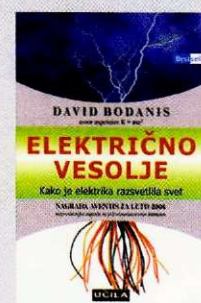
1.

2.

3.

4.

avtor, pomenila močno zarezo v šolstvu in velja za najbolj celovito reformo, kar jo je v zgodovini doživelo šolstvo na Slovenskem.

Zadnja velesovska nuna

Celjska Mohorjeva družba

Lojze Ilija se je rodil leta 1905 na Spodnjem Brniku, šolal se je na škofijski gimnaziji v Šentvidu, študiral pravo in leta 1932 sodeloval v znamenitih šenčurskih dogodkih. Med vojno je deloval v domobranskem propagandnem oddelku, po vojni se je umaknil iz Slovenije in se izselil v Venezuelo, kjer je umrl leta 1982. Med drugim je napisal prodobranski roman *Huda pravda*, ki je leta 1971 izšel v Argentini, v Sloveniji pa še čaka založnika. V tipkopisu se je ohranil njegov zadnji roman *Zadnja velesovska nuna*, ki je zdaj kot prvo Ilijevo delo izšlo v njegovi domovini (*Slovenske večernice* 156). Ta zgodovinski roman se dogaja v Velesovem ob znamenitem odpravljanju samostanov okoli leta 1782. Knjigo je uredil Janez Močnik, ki je v spremni besedi prikazal Lojzeta Ilijo, dodal pa je tudi krajši zgodovinski oris samostana v Velesovem.

Vojna in mir

ZRS

Znanstvenoraziskovalno središče iz Kopra je izdalo zbornik *Vojna in mir na Primorskem. Od kapitulacije Italije leta 1943 do Londonskega memoranduma leta 1954*. V njem so analizirani do zdaj kompleksnejše še neobdelani deli zgodovinskih procesov na območju Primorske, Istre in Trsta po drugi svetovni vojni. Posamezna poglavja osvetljujejo vojno in po vojno diplomatsko zakulisje, pogajalska ozadja in kriterije, ki so določali povojno razmejitve primorskega območja. Pozornost je posvečena tako lokalnim razmeram kot širšemu mednarodnemu okviru, kar lepo pokaže vpetost »tržaškega« in »primorskega« vprašanja v povojno evropsko zgodovino. Objavljenih je 25 prispevkov različnih avtorjev, med njimi:

Londonski memorandum 1954 (Jože Pirjevec), *Viharni september 1943 v Trstu, Gorici, Benetini in na Primorskem*. *Prva svoboda* (Milan Pahor), *Vloga in pomen primorske v delovanju protirevolucionarnega tabora v Sloveniji* (Boris Mlakar), *Pregled britanskih obveščevalnih služb ter njihovih misij, podmisij in operacij med partizani na Primorskem, v Furlaniji in v Karniji (1943–1945)* (Gorazd Bajc), *Svobodno tržaško ozemlje – politika levih strank v času do sprejetja resolucije informbiroja* (Nevenka Troha), *Med tradicionalnimi stereotipi in novimi strahovi: Slovenci na Tržaškem in Goriškem v očeh ezulškega tednika L'arena di Pola* (Sandi Volk).

Franz Werfel

Založba Mladinska knjiga

V zbirki *Kondor* je pod naslovom *Med nebom in peklom* izšlo izbrano delo Franza Werfla (1890–1945), enega velikih avstrijskih judovskih klasikov z začetka prejšnjega stoletja. Pisal je liriko, dramatik in tudi prozo, s katero je zaslovel in je znan še danes. Pričujoča knjiga posega po vseh treh zvrsteh, vključuje pa tudi njegove, celo v nemškem prostoru neznane sentence, ki pričajo o avtorjevem razburkanem duhovnem življenju. Ni se ukvarjal le z leposlovjem, temveč se je poglobljaj tudi v usodo svojih judovskih sobratov, od katerih pa se je kasneje oddaljil. Spremni študiji sta napisala Tim Oliver Wüster in Vid Snoj.

Električno veselje

Učila

David Bodanis, priljubljeni pisec poljudnoznanstvenih knjig, v knjigi *Električno veselje* predstavlja zgodovino znanstvenih odkritij, povezanih z elektriko, in tako svojim bralcem odškrne vrata v kraljestvo, ki vlada svetu, v katerem živimo. Pri tem se osredinja predvsem na spoznanja 19. in 20. stoletja, ki so omogočila izdelavo naprav, od katerih je človeštvo prej lahko le sanjalo (žarnica, telefon, računalnik ...).

USTANOVA IVANA CANKARJA ZA ŠTIPENDIRANJE Komenskega 11, 1000 Ljubljana

Na podlagi 6. in 7. člena Statuta Ustanove Ivana Cankarja za štipendiranje, uprava

objavlja javni razpis

za pridobitev štipendije.

Na razpisu lahko sodeluje vsak državljan Republike Slovenije. Pri pridobitvi pravice za štipendijo se bodo kot temeljna merila upoštevala zlasti socialni položaj družine, učni in drugi uspehi ter nekaznovanost. Kandidati morajo k vlogi obvezno priložiti tudi ustrezna dokazila (o vpisu v tekoče šolsko leto, spričevalo o uspehu v preteklem šolskem letu, o višini letnih prejemkov družine). V nasprotnem primeru se vloga ne bo obravnavala.

Rok za oddajo vlog je petek, 13. april 2007. O izboru boste obveščeni v roku 30 dni. Vaše vloge posredujte na naslov:

**Ustanova Vrtnica Ivana Cankarja za štipendiranje
Komenskega 11, 1000 Ljubljana.**

Ustanova Ivana Cankarja za štipendiranje
Tone Kuntner,
predsednik uprave

USTANOVA VRTNICA ZA POMOČ LJUDEM V STISKI Komenskega 11, 1000 Ljubljana

Na podlagi 6. in 7. člena Statuta Ustanove Vrtnica za pomoč ljudem v stiski, uprava

objavlja javni razpis

za dodelitev finančne in materialne pomoči.

Na razpisu lahko sodeluje vsak državljan Republike Slovenije. Pri pridobitvi pravice do finančne in materialne pomoči se bosta kot temeljni merili upoštevali zlasti socialna ogroženost ter telesna in duševna prizadetost. Kandidati morajo k vlogi obvezno priložiti tudi ustrezna dokazila (o višini mesečnih osebnih prejemkov, o brezposelnosti, o bolezenskem stanju). V nasprotnem primeru se vloga ne bo obravnavala.

Rok za oddajo vlog je petek, 13. april 2007. O izboru boste obveščeni v roku 30 dni. Vaše vloge posredujte na naslov:

**Ustanova Vrtnica za pomoč ljudem v stiski
Komenskega 11, 1000 Ljubljana.**

Ustanova Vrtnica za pomoč ljudem v stiski
Dušan Strnad,
predsednik uprave

Ustanova Ivana Cankarja za štipendiranje in Ustanova vrtnica za pomoč ljudem v stiski

Brezplačna objava

Ni statusa? Ni panike.

Študent ali dijak, ki izgubi status, se prijavi na zavodu za zaposlovanje ali pa se prvič zaposli, potrebuje **dopolnilno zdravstveno zavarovanje**.

ZAKAJ?

Obvezno zdravstveno zavarovanje študentu ali dijaku, ki izgubi status, stroškov zdravstvenih storitev ne krije več v celoti, zato moramo del cene kot **doplačilo plačati sami**. Ta doplačila so lahko **zelo visoka**, izognemo pa se jim lahko s sklenitvijo **dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja pri Vzajemni**.

KAJ LAHKO NAREDIM?

Pri Vzajemni lahko sklenem poseben **paket VzajemnaMladi**, ki vključuje:

- o **dopolnilno zdravstveno zavarovanje VzajemnaZdravje**,
- o **darilo za nove člane**:

- majica Vzajemne
- darilni bon v vrednosti 20 EUR
- sodelovanje v nagradni igri z bogatimi nagradami

Zabavajmo se skupaj!

- o in **ugodnosti** za zavarovance Vzajemne.

www.vzajemna.si/mladi

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

www.vzajemna.si

080 20 60

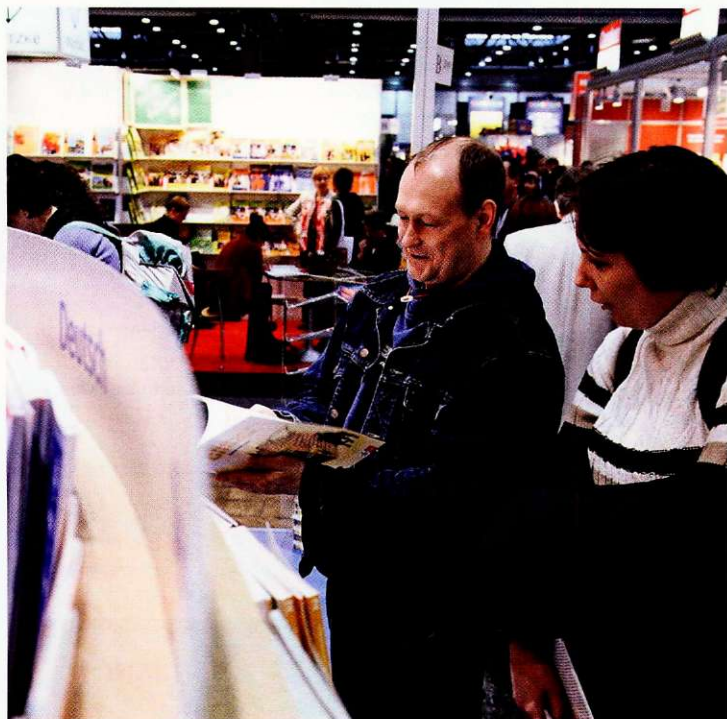
Pri sklenitvi zavarovanja preko www.vzajemna.si nudimo **najvišji zakonsko dovoljeni 3 % popust**.

Več informacij o darilih in ugodnostih na www.vzajemna.si ali na brezplačni telefonski številki 080 20 60.

Slovenija se predstavi

Lucija Horvat, foto: Leipziški sejem

V Leipzigu je med 22. in 25. marcem potekal najstarejši knjižni sejem v Evropi. Osrednja pozornost je letos pripadla Sloveniji in njeni literarni ustvarjalnosti. Vodji projekta sta povabila literate, ki se lahko pohvalijo s prevodi v nemščino.

Leipziški knjižni sejem je privabil veliko obiskovalcev.

Slovenska stojnica na sejmu v Leipzigu

Knjižni sejem v Leipzigu se je začel torej tudi po slovensko. Četrtekovega branja slovenske poezije v Kafe Neubau se je udeležilo lepo število ljubiteljev slovenske literature. Nosilec slovenskega gostovanja v Leipzigu je bila Študentska založba, financiralo pa ga je ministrstvo za kulturo. Slovenijo so predstavljali Boris Pahor, Drago Jančar, Tomaž Šalamun in Suzana Tratnik pa tudi drugi slovenski ustvarjalci, ki so se zadrževali ob slovenski stojnici in se vključili v bogat program. Sodelovali so pri literarnih branjih in okroglih mizah, med katerimi kaže omeniti okrogli mizi Germani in Slovani: Jezikovne delikate, Kaj se potemtaka dogaja z Mitteleuropo? ter Literarni uspehi onstran in tostran maternega jezika. Posebnost leipziškega sejma je tudi prireditelj Leipzig bere, ki je največji

bralni festival. Zanimivo je, da literati navadno berejo povsod, kjer se le da, tudi na najbolj neobičajnih mestih, kot so frizerski saloni in lokali. Suzana Tratnik, Uroš Zupan, Aleš Čar in Josef Haslinger, ki je bral iz del Draga Jančarja, so se predstavili v podzemni srednjeveški trdnjavi Moritzbastei, preurejeni v sodoben klubski center.

Dvojno zrcalo Na petkovi okrogli mizi Literarni uspeh onstran in tostran maternega jezika je slovenska pisateljica Brina Svit, ki že dolgo živi v Parizu in je pred kratkim začela pisati tudi v francoščini, dejala, da po svoji izkušnji pisanja v slovenščini in v francoščini ne bi več rada pripadala samo eni, nacionalni književnosti. S tem je odprla vprašanje o zavezanosti državi. Kot Slovenka in pisateljica ima v Parizu tudi nalogo, da je izve-

denka za politična vprašanja o Sloveniji. Sicer pa je prepričana, da dvojezično pisanje ni izdajstvo, ampak omogoča pogled na besedilo v dvojnem ogledalu. Večer se je začel in sklenil s poezijo, slovenski filozof Slavoj Žižek pa je dejal, da Slovenija v nasprotju z zahodnimi državami nima industrijsko-militantnega vodila, temveč poetičnega. Poetični glas pa je tisti, ki ima revolucionarno vlogo. Na okrogli mizi Kaj se potemtaka dogaja z Mitteleuropo so razmišljali pisatelji Boris Pahor, Drago Jančar in Ludwig Hartinger, nemčistka Neva Šlibar pa se je s kolegi, slavistom in zgodovinarjem Thomasom Reckom ter urednico revije Literaturen Frauke Meyer-Gosau, pogovarjala o slovenskih in nemških klišejih. Strinjali so se, da veliko podob o Sloveniji in Nemčiji temelji na klišejih, in ugotovili, da

drug drugega nikakor ne smemo interpretirati avtomatizirano.

Novodobni skopuhi V soboto, 24. marca, je bil leipziški sejem še posebej oblegan, saj so si ga obiskovalci lahko ogledali brezplačno, če so si omissili kostum. Tega dne se je pisateljica in novinarka Mojca Kumerdej s filozofom Mladenom Dolarjem pogovarjala na temo Paradoks potrošništva: skopost. Mladen Dolar je o pojavu skoposti v dobi potrošništva razmišljal v svoji knjigi, ki je pod istim naslovom izšla le v izvirniku. Za slovenske bralce bi utegnil biti zanimiv roman Mara Kogoj Kevina Vennemanna, ki je izšel letos pri Suhrkampu. V njem so predstavljeni pogledi mladega Nemca na Koroško in njeno zgodovino. Po besedah Urške Černe roman govori proti kolektivnim zatiralskim mehanizmom in je demitologizacija odnosov med Slovenci in Avstrijci. **D**

Menjava denarja

Potem ko je Slovenija uspešno prešla na evro, so na pobudo Ustanove Franca Rozmana - Stana v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije pripravili razstavo o menjavi denarja v Sloveniji v 20. stoletju. V poslovalnici Nove Ljubljanske banke na Trgu republike so na razstavi prikazana obdobja menjav bankovcev vse od kovancev iz časa Avstro-Ogrske do evra. Slovenija je svetovni fenomen, saj je v zadnjih sto letih zamenjala kar sedem valut. Član uprave NLB Matej Narat je še posebej opomnil na denar, ki so ga Slovenci v ilegalnih tiskarnah tiskali na osvobojenem ozemlju v času 2. svetovne vojne. Tudi denar je takrat ljudem vlival samozavest ter pomembno pripomogel k izgrajevanju narodove identitete. Na razstavi so na ogled tudi dinarji Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v letih 1919–1923, bankovci banke Kraljevine Jugoslavije med letoma

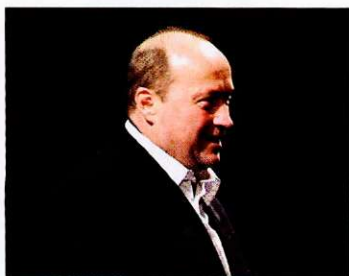
Denar v Sloveniji v 20. stoletju

1929 in 1941 ter menjava dinarjev v okupacijske valute v obdobju med letoma 1941 in 1945, so koncept razstave opisali v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije. Posebno pozornost so namenili prikazu partizanskih plačilnih sredstev in delovanju Denarnega zavoda Slovenije. Po menjavi okupacijskih valut v dinarje leta 1945 je nastopil čas za nov denar. V Novi Ljubljanski banki je tako na ogled serija, ki je bila v obtoku med letoma 1946 in 1990. Sklepni del razstave je namenjen menjavi dinarjev v vrednostne bone in tolarje Republike Slovenije ter uvedbi evra leta 2007. L. H.

Čaša nesmrtnosti

Nagrado čaša nesmrtnosti za sto vrhunskih slovenskih verzov, ki jo simbolizira bronasti kip Jureta Smoleta, je ob svetovnem dnevu poezije na prireditvi Akademija Poetična Slovenija v Velenju prejel Milan Vincetič. Vincetič je pesnik, pisatelj, esejist, slovenist in urednik, doslej pa je objavil več kot 20 knjig poezije in drugega avtorskega leposlovja. Za svoje delo je prejel tudi nagrado Prešernovega sklada. Živi in ustvarja v Prekmurju. Umetniško-strokovna žirija v sestavi dr. Sonja Hudej, Zoran Pevec in predsednik žirije Ivo Stropnik je nominirance izbrala med 158 še neobjavljenimi pesniškimi cikli. Med

nominiranci so bili še Iztok Geister, Jurij Hudolin, Brane Mozetič in Vinko Möderndorfer. Pesmi petih nominirancev in dodaten izbor pesmi 21 slovenskih pesnikov so objavljene v pomladanski številki revije za poezijo Lirikon 21, ki je specializirano nadaljevanje revije Poetikon in ki je s posebno izdajo pospremila svetovni dan poezije in pesniško akademijo v Velenju. Nagrada čaša nesmrtnosti je bila prvič podeljena lani, prejel pa jo je Andrej Medved. Na prireditvi je mestna občina Velenje tudi prvič javno predstavila svoj del kandidature za Evropsko prestolnico kulture (EPK) 2012. Velenje se je na razpis ministrstva za kulturo za izbor mesta za nominacijo za EPK prijavilo skupaj s petimi drugimi mestnimi občinami. Prijavitelj projekta je mestna občina Maribor, vsaka občin partneric pa je prevzela koordinacijo aktivnosti na posameznih področjih. Velenje je tako koordinator področij Otroški programi, Industrijska dediščina in Literatura. L. H.

Pesnik Milan Vincetič

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 29. 3. 2007

19.30 MGL: Kim Komljanec: Škart

19.30 SNG Drama: Arthur Schnitzler: Prostrana dežela

20.00 SNG Drama: Fernando Pessoa: Mornar

19.30 Križanke: Katja Meljnikov, violončelo & Maja Savnik, violina – klasična glasba

PETEK, 30. 3. 2007

19.30 SNG Drama: V. Bartol: Alamut

20.00 MGL: F. M. Dostojevski/Uršula Teržan: Dvojno zlo – plesna predstava

21.00 Dvorana Tivoli: Joan Baez (ZDA) – folk

SOBOTA, 31. 3. 2007

17.00 Cankarjev dom: Desa Muck: Blazno resno slavni – gledališka predstava. Za mladino od 10. do 15. leta.

19.30 MGL: Jean-Marie Chevret: V drugo gre rado

19.30 Šentjakobsko gledališče: J. Jacobs, W. Casey: Briljantina – muzikal

20.00 MGL: F. M. Dostojevski/Uršula Teržan: Dvojno zlo – plesna predstava

NEDELJA, 1. 4. 2007

17.00 Mini teater Ljubljana: P. Polák: Trije prašički – lutkovna predstava. Za otroke od 3. leta dalje.

20.00 Cankarjev dom: Evripid: Bakhantke. Izvajata: Stalno slovensko gledališče Trst in SNG Nova Gorica.

PONEDELJEK, 2. 4. 2007

19.30 Mestna hiša: Ervin Luka Sešek, violina & Damir Fajfar, klarinet – klasična glasba

19.30 SNG Drama: Jean-Baptiste P. Moliere: Tartuffe

19.30 MGL: Jean-Marie Chevret: V drugo gre rado

TOREK, 3. 4. 2007

16.00 MGL: J. Boko: Gledališka ura

19.30 Slovenska filharmonija: Večer komorne glasbe, posvečen skladatelju Sašu Šantlu

19.30 SNG Drama: Boris Pahor: Spopad s pomladjo. Gostuje: Slovensko stalno gledališče Trst.

20.00 MGL: G. Čušin: Hagada

SREDA, 4. 4. 2007

19.30 MGL: Jean-Marie Chevret: Kim Komljanec: Škart

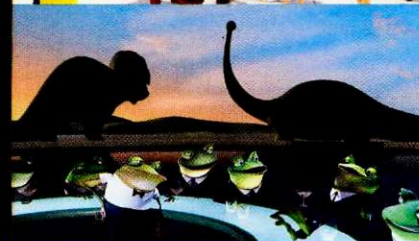
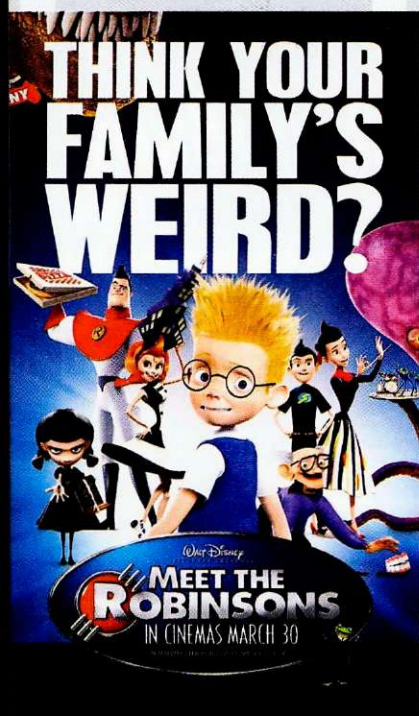
20.00 SNG Drama: Barbara N. Kolenc: Molière. Gostuje Muzeum Ljubljana.

20.00 Gledališče za otroke in mlade: Anton T. Linhart: Županova Micka. Gostuje: Mladinsko gledališče Ptuj.

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Odštekaní Robinsonovi

Monika Maljevič

Komaj 12-letni Lewis je premeten izumitelj, ki ustvari čitalnik spominov, da bi odkril, kdo so bili njegovi starši, toda fantastično napravo mu ukrade zlobni znanstvenik.

Lewisu pomoč nepričakovano ponudi Wilbur in ga s pomočjo časovnega stroja odpelje v prihodnost, polno neverjetnih naprav in čudaških bitij, prav tako nevsakdanja pa je tudi Wilburjeva družina – Robinsonovi. A kot se izkaže, ključ do vseh Lewisovih vprašanj tiči prav pri njih pa tudi zlobni profesor še ni rekel zadnje besede.

Če mislite, da je vaša družina nenavadna, drugačna od drugih, počakajte, da spoznate Robinsonove. So družina iz fantastične, osupljive, domiselne prihodnosti, kjer je vse mogoče.

Zgodba se začne oziroma zgodbo začne Luka (Lewis), genialni deček, ki obožuje igračke, robote in podobne naprave in ves čas živi v upanju, da bo nekoč spoznal svoje prave starše. Luka namreč živi v sirotišnici, kamor ga je takoj po rojstvu odločila mati. Toda njegova izumiteljska žilica in neumorna želja po družini ga bo popeljala v kraj, kakršnega si niti on ni drznil zamišljati, nekam, kjer besede nemogoče ne poznajo več: v prihodnost.

Ko spozna skrivnostnega tujca z imenom Wilbur Robinson, ga ta odpelje na potovanje njegovega življenja – na polet s časovnim strojem –, in kot bi mignil, bo za časovni korak naprej nekje, kjer spozna družino, ki ji ni enake. Neizmerno smešni, izvirni, futuristični Robinsonovi mu bodo pomagali odkriti vrsto fantastičnih in srčnih skrivnosti o njegovih lastnih neomejenih sposobnostih. Hkrati pa bo prišel navzkriž z zlobnejšem čisto posebne sorte, takšnim, ki besedi zloben prej škodi kot koristi – možakom s polcilindrom (g. Klobučnik), ki ukrade Lukovo edino prevozno sredstvo za vrnitev domov. V slogu edinstvene dediščine Disneyjevih animiranih filmov nam film

Meet the Robinsons

Režija: Stephen J. Anderson

Scenarij: Michelle Bochner in Daniel Gerson po zgodbi Williama Joyca

Produkcija: John Lasseter, Clark Spencer, Dorothy KcKim

Igrajo: Tom Selleck, Laurie Metcalf, Angela Bassett, Nicole Sullivan, Adam West, Harland Williams, Tom Kenny

Premiera: 29. 3. 2007, v dvoranah XpanD v Koloseju v Mariboru in Ljubljani predvajanje različice 3D

Distribucija: Cenex

Spoznajte Robinsonove odkriva osupljiv svet jutrišnjega dne in ob tem razvije zgodbo o veri v družino, samega sebe in prihodnost brezmejnih možnosti. Robinsonovi bodo slovenskim gledalcem spregovorili v slovenščini, sinhronizirani v studiu Ritem.

Enkratni 3D "Osrednja tema našega filma je vodilo Walta Disneyja, ustanovitelja animiranega studia, ki je vsem generacijam po svetu dal številne nepozabne risane filme," pripoveduje režiser Robinsonovih Steve Anderson. To vodilo je: Vedno glej naprej, v prihodnost.

Anderson je z Robinsonovimi uresničil zahteven projekt, ki pretanjeno niha med povsem novo dimenzijo vizualnega in tradicionalnim Disneyjevim načinom pripovedovanja zgodbe, ki se razgrne pred gledalcem v vseh odtenkih od popolnoma smešne in nemogoče do dostojanstveno čustvene.

Številne nenavadne like mu je uspelo prikazati tako s čudaške kakor preproste človeške plati. Poleg tega Robinsonovih ni le režiral, marveč je svoj glas posodil hudobnemu možaku s polcilindrom in še nekaterim drugim likom.

V Sloveniji bomo med redkimi v Evropi, ki bomo Robinsonove lahko spoznali skoraj na otip: film bo namreč na ogled tudi v dvoranah XpanD v Ljubljani in Mariboru, kjer bodo predvajali različico 3D. V njej bomo še od bliže doživeli prelepi svet najsodobnejše računalniške animacije in stopili korak bliže prihodnosti kinozabave. Različice 3D Spoznajte Robinsonove, ki si jo boste lahko ogledali ekskluzivno v dvoranah XpanD, ne bodo predvajali s klasičnega filmskega traku, ampak z digitalne kopije; tako bo to prvi hollywoodski film, ki si ga bomo v Sloveniji ogledali v digitalnem formatu in v različici 3D. **D**

KAJ MI BO PRINESEL VELIKONOČNI ZAJČEK?

V TOREK, 3. APRILA,
OB NAKUPU VEČERA:
**CD LJUDSKE
PRAVLJICE ZA
SAMO 4,15 EUR**

V torek, 27. 3. ✓

V torek, 10. 4.

V torek, 17. 4.

Zagotovite si pravljice še pred prazniki!

Naročniki Večera lahko CD-je naročite na naslovu: ČZP Večer, 2504 Maribor. Naročila sprejemamo tudi po e-mailu knjiga@vecer.com in telefonu: 02/23 53 326, 02/23 53 322 ali 02/23 53 500. Ob hitrem naročilu vam bo vse štiri CD-je prinesel raznašalec na dom še pred velikonočnimi prazniki, plačilo bo po položnicah za Večer. Zaloge so omejene.

VEČER
www.vecer.com/trgovina

Z nahrbtnikom med ovinke

Tekst in foto: Miha Dovč, SAGA Institute

Ford focus karavan 1,8 TDCi sport

Ford focus. Prva asociacija: odlično podvozje. Kar so pri Fordu znali narediti okoli podvozja starega focusa, je bila osnova focusa druge generacije. In čeprav je ta karoserijska izpeljanka 'najbolj družinska', še ne pomeni, da

ga tudi sosedi ne bodo zavidali. Tisto, kar vam bi zavidali, pa je očem prikrito. Podvozje focusa je bilo in je še vedno lahko zgled vsem vozilom 'golfovega' razreda in si ga med drugim deli z nekaterimi volvi in mazdo3. Tokrat je zaradi drugačne razporeditve mas

se boste primorani odpovedati hitrejšemu sukanju volana med ovinki. Prtljažnik mu pri tem ni prav velika ovira.

Športni kombi Focus karavan ni videti športnik, pravzaprav deluje precej zadržano. S temnejšimi žarometi, nekaj kroga in s platišči iz lahke litine, ki so na spisku opreme 'sport', sicer želi delovati nekoliko bolj dinamično, vendar novejši focus, ki že sam po sebi ni vozilo, ki bi nase vleklo pozornost (razen ST), v karavanski različici to še manj odraža. Na cesti se ne boste ozirali za njim, zato vam

za odtенок manj suvereno kot v 'običajni' izpeljanki, vendar za potrebe povprečnega voznika več kot zadostuje. Škoda je edino le, ker se ne moremo zanesti na pomoč ESP, ki v tem paketu opreme serijsko ni na voljo. Vendar je vozilo v normalnih voznih razmerah povsem vodljivo tudi brez tega elektronskega pomagala. Voznik se nad svojim delovnim prostorom ne bo pretirano pritoževal, če ga ne moti visoko sedenje. Tiste z daljšimi spodnjimi okončinami lahko ovira obvolanska ročica na voznikovi levi strani za upravljanje avdiosistema. Volanski obroč s štirimi prečkami, ki v sebi skriva še neosvetljene komande tempomata, res ni zgled športnosti, vendar še vedno dobro sede v dlan, in kar je še pomembnejše, odlično sledi zahtevam voznika ter vzorno posreduje informacije o dogajanju pod kolesi. Daljše vožnje vozniku lajša že omenjeni tempomat, kakovosten avdiosistem znamke Sony, dvopodročna klimatska naprava in z nekam malo informacijami založen potovalni računalnik.

Menjalnik navduši Pogonski sklop tvori petstopenjski ročni menjalnik in 1,8-litrski turbodizelski agregat. Menjalnik si bržkone zasluži same pohvale glede predstavljanja, saj razmeroma kratka

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	FORD FOCUS KARAVAN 1,8 TDCI
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1.753
moč v kW (KM) pri vrt./min	85 (115) pri 3700
največji navor v Nm pri vrt./min	280/300 pri 1900
menjalnik	ročni, petstopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4.472 x 1.991 x 1.609
medosna razdalja v mm	2.640
prtljažnik v litrih	482 – 1.525
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1449 (501)
največja hitrost v km/h	190
pospešek 0-100 km/h v s	10,9
poraba (po normah EU) v l/100 km	6,8/4,4/5,3
poraba na testu v l/100 km	7,3
cena vozila v EUR	18.984

menjalniška ročica dovoljuje bliskovita prestavljanja. Zamerimo mu lahko le, da je za vožnjo naprej namenjenih samo pet prestav. Ta pomanjkljivost je še toliko očitnejša, ker agregatu malenkostno primanjkuje elastičnosti. Od 1000 do 2000 vrtljajev se pod motornim pokrovom premalo dogaja. Agregat, ki je eden tišjih dizlov, odlikuje funkcija 'overboost', kar v teoriji pomeni, da motor začasno ponudi 20 Nm navora več kot sicer, ampak v praksi tega ne bi opazil, če ne bi pogledal v specifikacije vozila. Še nekaj me je zmotilo, ampak menim, da je to le posledica 'težkih novinarskih kilometrov'. Pri okoli 2000 vrtljajih v minuti,

ko motorju konkretno priskoči na pomoč turbinski polnilnik, je začel oddajati nekakšen 'nezdrav' zvok, vendar s preizkusom drugih različic vem, da to ni vsakdanji pojav in mu zato nisem posvečal skrbi. Tudi žeja ni njegova odlika, tako da ne boste prepogost obiskovalec bencinskih servisov.

Kompromis v paketu Prtljažni prostor v osnovi meri 482 litrov, kar je več od nekaterih tekmecev v tem razredu. Z zlaganjem zadnjih sedišč pa pridemo na 1.500 litrov. Ker pri družinskem življenju ni nikoli preveč prostora v prtljažniku, mu to lahko štejemo le v dobro. Ford je pripravil paketek, kjer je dovolj prostora za otroški voziček in druge rekvizite, hkrati pa nič kaj 'kombijevski', kar se tiče voznih lastnosti. Naraščaj v družini še ne pomeni, da se je treba odpovedati bolj dinamični vožnji. **D**

Novici

MAZDA BT-50 Novi Mazdin pick-up je od svojega predhodnika B2500 podedoval zelo malo. Ni samo še bolj uporaben kot njegovi predhodniki, je tudi močnejši in varčnejši, voznika in potnike pa razvaja z limuzinskim udobjem in kakovostjo. Zunanja oblika nove mazde BT-50 že na prvi pogled sporoča svojo moč in visoko kakovost izdelave, udobje v notranjosti pa je bila temeljna tema pri razvoju prvega zoom-zoom pick-upa. Listnate vzmeti toge zadnje preme so podaljšane, s tem so poleg boljšega blaženja zadnjemu delu povečali nosilnost. Le-ta znaša v izvedbah s štirikolesnim pogonom do 1.225 kg. Izboljšana je tudi varnost. BT-50 je slovenskemu trgu na voljo s tremi paketi opreme: CE, TE in GT. Za pogon je na voljo le en 2,5-litrski agregat. Od predhodnika zmore 34 KM več moči ter 64 Nm več navora. Dodatno skrb za okolje omogoča sistem za pospešeno segrevanje motorja. BT-50 je tudi poslej na voljo s petstopenjskim menjalnikom v dveh izvedbah pogona: 2WD ali s kombiniranim 2WD/4WD.

FIAT 500 Točno petdeset let po tistem, ko je na torinske ceste prvič zapeljal legendarni fiat 500, bodo Italijani predstavili nov model z enako oznako, ki je oblikovno zelo blizu izvirniku iz poznih petdesetih let. Njegova evolucijska izpeljanka iz leta 2007 je zrasla v vseh smereh (dolžina 3,55 metra, širina 1,65 metra in višina 1,49 metra), cilja pa predvsem na dosedanje kupce minijev in podobnih 'lifestyle' izdelkov s štirimi kolesi. Motor in pogon sta nameščena spredaj, ker je mali Italijan zasnovan na skrajšani pandini platformi z medosno razdaljo 2,30 metra. V notranjosti so štirje sedeži. Za premikanje osnovno opremljene izvedbe bo skrbel 1,2-litrski bencinski motor z osmimi ventili (69 KM), njegovi nadgradnji predstavljata 1,3-litrski dizelski motor multijet s 75 KM ter 1,4-litrski bencinski motor iz pande 100 HP, za še zahtevnejše pa bo na voljo dražja inačica z usnjem in drugimi trendovskimi dodatki ter s še močnejšim pogonskim 1,4-litrskim agregatom s 150 KM. Začetek prodaje je predviden takoj po predstavitvi v juliju, po neuradnih informacijah bo osnovno motorizirana in opremljena izvedba olajšala kupca za 9.990 evrov.

ULTRAC
— S E S S A N T A —
GIUGIARO
D E S I G N

cim

CIM d.o.o. / Želodnik 1, 1233 Dob / tel: (01) 72 95 235 / www.cim.si

VREDESTEIN

DESIGNED TO PROTECT YOU

Civilizacijska težava: zaprtje

Lucija Horvat, foto: arhiv Demokracije

Zaprtje je čedalje pogostejša težava pri Zahodnjakih, saj se vedno manj gibljemo in delovne dneve preživljamo najpogostejše sede. Lahko je znak resnejše bolezni in povzroča splošno slabo počutje, včasih pa tudi resnejše težave, kot so hemoroidi.

V službi preveč sedimo.

Hrana se giblje po črevesju s pomočjo peristaltike, nezavednega ritmičnega gibanja črevesja, in se hkrati prebavlja. Zadnja postaja hrane na prebavni poti je debelo črevo ali kolon, ki je dolgo približno meter in pol. V njem prebivajo različne bakterije, glivice kvasovke in drugi mikrobi, ki razstrupljajo blato in varujejo pred okužbami. Njihovo pravo ravnotežje uravnava tudi odvajanje blata, preprečuje zaprtje in drisko. Zdrav odrasel človek bi moral odvajati blato od trikrat na dan do trikrat na teden, majhni otroci pa nekoliko pogostejše. Povprečno ljudje z zdravim črevesjem izpraznijo drobno enkrat na dan, ko pa se postarajo, se lahko črevesje poleni. O zaprtju se govori, kadar je blato pri odvajanju trše, ko je odvajanje oteženo in manj

pogosto, kot bi bilo treba. Zaprtje lahko povzroči glavobol, zadah iz ust, polt brez sijaja, utrujenost in včasih celo vročino.

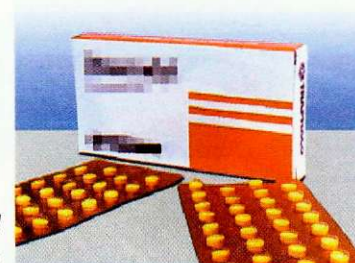
Lahko kriva zdravila Pri večini ljudi kakšnega posebnega vzroka za zaprtje ni najti in navadno je za njihovo tako imenovano funkcionalno zaprtje kriva slaba prehrana. Zelo prečiščena hrana z malo vlaknin in premalo tekočine skoraj zagotovo upočasnijo prebavo. Drugi vzroki za zaprtje so lahko premalo gibanja, dolgotrajen stres, na primer na potovanju zaradi spremembe kraja bivanja, in nosečnost. Zaprtje povzročajo tudi nekatera zdravila, kot so antidepressivi, diuretiki za izločanje vode iz telesa, nekatere tablete proti visokemu krvnemu tlaku, sredstva proti bolečinam, antibio-

tiki, nekatera protivnetna zdravila in kontracepcijske tablete. Tudi redno uživanje odvajal lahko povzroči zaprtje, saj odvajala oslabijo peristaltiko in polenijo črevesje. Včasih je zaprtje lahko tudi posledica resne bolezni: raka na debelom črevesu, premalo dejavne žleze ščitnice ali bolezni živčevja.

Premalo gibanja Kot že rečeno, so ljudje, ki se premalo gibljejo in v telo vnašajo premalo tekočine, veliko bolj dovzetni za zaprtje kot drugi. Zato bi morali poskrbeti, da bi jim prišlo v navado čim več gibanja in pitje čim več tekočine. Hrana, ki jo uživamo, je prepogosto nasičena s kalorijami v obliki

maščob, beljakovin in lahko prebavljivih ogljikovih hidratov, vlaknin pa je običajno premalo. Če premalo pijemo, voda v črevesju, zlasti v debelem, ves čas prehaja v kri. Zato postaja črevesna vsebina, čim dlje je v črevesju, čedalje bolj suha in trda. Pri zaprtju ostaja blato v debelem črevesu po več dni. Pogosto ima težave z zaprtjem več članov iste družine, vendar je dnevne dejavnike zelo težko potrditi. Z večjo gotovostjo bi trdili, da je podobnosti bolj »kriv« način življenja: pomanjkanje gibanja in nenehna naglica, zaradi katere se zanemarljivo samoumevna, a potrebna opravila: redno hranjenje in redno odvajanje. Zavedati se moramo, da je zaprtje civilizacijska bolezen, saj je človeški organizem prilagojen za več premikanja in drugačno prehrano, kot jo ima večina ljudi sedaj. Ljudstva, ki živijo z naravo, težav z odvajanjem blata ne poznajo.

Kako se izogniti Da do te neprijetnosti ne bi prišlo, je dobro uživati čim več vlaknaste hrane in se izogibati mastni, preveč predelani hrani. Vseeno hrani raje ne dodajajte pšeničnih otrobov, ker lahko samo razdražijo črevesje in ne naredijo veliko koristi. Če bi jih že radi dodali, uporabite riževe ali ovsene otrobe, ki so nekoliko blažji. Pomikanje odpadnih snovi po prebavnem traktu pospešujejo sadje, zelenjava, polnozrnat kruh in rjavi riž. Zelo koristna so tudi

Predolgo jemanje odvajal povzroča zaprtje.

živila z dovolj magnezija: oreški, morske školjke, semena in fižol. Glede magnezijevega dodatka k prehrani pa se je dobro posvetovati z zdravnikom. Nadalje je za dobro prebavo treba popiti vsaj šest kozarcev vode na dan, količino popite vode pa morajo visoki in telesno zelo aktivni ljudje še povečati. Črevesno peristaltiko zelo dobro spodbujajo tudi sadni in zelenjavni sokovi, ki jih pripravimo sami, saj so sveži in brez dodatkov najboljši.

Kako zdraviti Če pride do zaprtja, je treba vedeti, da ga je nujno treba zdraviti, saj zaprtje povzroča samo še večje zaprtje. Najprej je treba doseči, da se črevesje izprazni in se tako ustvari prostor za novo blato brez zasušenih čepov. To navadno dosežemo z močnimi odvajali in s pomočjo klistirja. Paziti je treba, da se odvajala ne jemljejo predolgo, saj zlasti stimulatívna odvajala, ki spodbujajo krčljivost črevesja, lahko povzročijo okvaro črevesnega živčevja, kar zaprtje

še poslabša. Pri zaprtju pomaga tudi masaža trebuha, vendar je z njo treba nehati takoj, ko začutimo nelagodje. Pomagajo tudi obkladki, in sicer vroči in mrzli, ki jih je treba menjavati od 10 do 20 minut, ter pitje špinacnega in grozdnega soka ali soka iz vodne kreše. Vsako jutro je dobro popiti sok iz sliv, zvečer pa jesti slive ali fige.

Laneno seme Tudi jogurti z živo kulturo, ki pomaga uravnovesiti črevesno floro, ki so jo prizadeli antibiotiki, dobro pomagajo, tako kot ena čajna žlička sladkornega sirupa na dan. Kadar se odločite in vzamete zdravilo, pripravljeno iz lanenih semen, morate spiti še več vode kakor navadno. Zdravilo iz lanenih semen se pripravi tako, da eno ali dve čajni žlički semena namočite v skodelici vroče vode, tekočino s semeni vred pa popijte tik pred spanjem. Pri uravnavanju črevesne flore pomagajo tudi česnovne kapsule. Če imate raje zeliščne pripravke, si pripravite čaj iz sladkega korena, ingverja,

Redno prehranjevanje pomeni redno izločanje.

korenine kislice, navadnega repinca in regratove korenine ter ga pijte trikrat na dan.

Da se ne ponovi Ko je črevesje enkrat prazno, je treba paziti, da ne bo spet prišlo do zaprtja, zato je treba poiskati in odpraviti vzroke zanj. Pomembno je, da potrebe po odvajanju blata ne zadržujemo, ampak takoj odidemo na stranišče. Vzdrževanje rednega odvajanja je težje, če je človek trpel za kroničnim zaprtjem.

Takrat je še posebej pomemben red pri prehrani in gibanju pa tudi spanju in počitku. Za vzdrževanje rednega odvajanja so na voljo tudi zdravila, o katerih se pozanimajte v lekarni ali pri svojem zdravniku. Če zaprtje traja predolgo in ga ne morete odpraviti sami v treh dneh, če je blato črno ali krvavo, če boli trebuh in je temperatura povišana ali če menite, da bi za zaprtje lahko bilo krivo novo zdravilo, nemudoma obiščite zdravnika. **D**

**RADIO
CENTER** 102.4, 103.7 MHz

**102.4
103.7**

WWW.RADIOCENTER.SI

Veliki Malysz

Peter Avsenik, foto: Bor Slana

Planiški praznik je v celoti pripadel polskemu orlu Adamu Malyszu, saj je zmagal na vseh treh tekmah. S spodobnimi izidi in celo tretjim mestom Jerneja Damjana v petek pa je žarek sonca končno posijal tudi v slovenski skakalni tabor.

Malysz je s hat-trickom v Planici zmagal v skupnem seštevku svetovnega pokala in osvojil že četrti kristalni globus, s čimer je izenačil dosežek legendarnega Finca Mattija Nykänena.

»Nisem Nykänen« »Še sam sebe sem s tem presenetil, saj so mi pred tem vsi dopovedovali, da sem dober le na manjših skakalnicah, na večjih pa ne,« je svoje občutke po nedeljski zmagi strnil 29-letni Malysz, ki ima primerjav z Nykänenom že vrh glave. »Če bi si pred prihodnjo sezono denimo za cilj postavil osvojitve osmih zmag, s katerimi bi ujel Mattija, jih zagotovo ne bi dosegel, ker se ne bi mogel sprostiti in osrediniti na svoje skoke. Zdaj se moram predvsem dobro odpočiti. Nisem več najmlajši,« je presrečen dejal simpatični Poljak. Svetovni pokal je dobil z naskokom več kot 100 točk, sledita mu Norvežan Anders Jacobsen, ki je Malyszu športno prepustil rdečo majico vodilnega, ki jo je nosil večino sezone, ter Švicar Simon Ammann. Po leg slednjega se je v Planici, kjer je bilo letos dovolj snega (za izpeljavo nedeljske druge serije pa

Poljski orol Adam Malysz je prekosil vso skakalno smetano.

še preveč), z dvema tretjima mestoma izkazal tudi Martin Koch.

Državni rekord Kranjca Slovenski tabor pod vodstvom finskega strokovnjaka Arija Pekke Nikkole je tokrat po dolgem času doživel svetle trenutke. Četrtek trening se je sicer začel s hudima padcema slovenskih mladincev Jerneja Košnjeka in Primoža Rogliča, katerih stanje pa je po podatkih planiškega organizacijskega ko-

miteja stabilno. V nadaljevanju so, kot rečeno, tudi naši orli na čelu z Jernejem Damjanom pokazali, da še znajo leteti. Tako je Damjan že v petek stopil na tretjo stopničko, nato pa osvojil še solidni 11. in 12. mesto. »Po tem uspehu sem ostal kar brez besed. Vesel sem, da sem našel sproščenost, o kateri sem govoril že po Willingenu. Zdaj sem tudi vam dokazal, da znam skakati, sebi sem že na treningih, lepo pa je, če to potrdiš tudi na tekmah,«

je po petkovem uspehu dejal Damjan. Za to sezono kar dobre rezultate so te dni v Planici na krilih glasne množice pravzaprav dose-

Ni manjkalo niti veseljačenja.

PRIMORKA
tv

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

DNEVNIK TV PRIMORKA

Od ponedeljka do petka ob 20.00

gli tudi preostali slovenski skakalci, še zlasti Robert Kranjec, ki je bil na prvi tekmovalni dan tik za petami Damjanu, na petkovem treningu pa je dosegel celo najdaljši letošnji polet in slovenski državni rekord – 229 metrov. Naj spomnimo, da je deset metrov več pred dvema letoma za svetovni rekord poletel Norvežan Bjørn Einar Romøren.

Jernej Damjan je poletel do stopničk.

Pozitivni moštveni duh Konec tedna pod Poncami, ki že dolgo ni več le praznik Slovencev, ampak tudi svetovne skakalne smetane, je minil v znamenju množičnega obiska in prvovrstne organizacije. Samo v soboto so organizatorji našli 23 tisoč ljubiteljev poletov (med njimi je bilo tudi nekaj častilcev hmeljevega napitka oziroma še opojnejših substanc), skupaj v treh dneh pa kar 55 tisoč.

Prešerno razpoloženje v dolini pod Poncami je poleg nenadkriljivega Poljaka letos globoko v dno doskočišča poneslo tudi slovenske orle. »Zadovoljen sem, ker so fan-tje iz tekme v tekmo rasli kot ekipa

in skakali bolje. Najpomembneje je, da dobro delujejo kot ekipa,« je dejal finski strokovnjak Ari Pekka Nikkola, ki se še ni dokončno odločil, ali bo ostal v Sloveniji. Za našimi skakalci je ena najslabših sezon. To je gotovo tudi posledica nerazumljivih potez vodstva slovenskega skakalnega športa, zlasti vmešavanja direktorja nordijskih reprezentanc Primoža Ulage v delo prejšnjega trenerja Vasje Bajca. Njegov skandinavski naslednik je poskušal le rešiti, kar se je rešiti dalo; tudi s spodbujanjem pozitivnega moštvenega ozračja, ki je v vsakem športu eden temeljnih pogojev za vrhunske dosežke. **D**

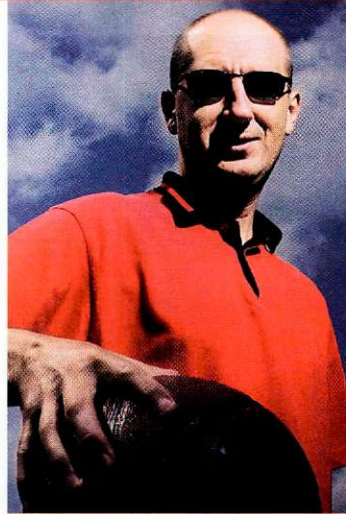
V Planici je bilo letos vendarle dovolj snega.

Hokejisti **ZM OLIMPIJA** so minulo nedeljo osvojili naslov slovenskih državnih prvakov. Enajsto zvezdico so osvojili v peti tekmi finala proti Banque Royale Slaviji. Tekma se je po kazenskih strelah končala z izidom 4:3.

Slovenska nogometna reprezentanca pod vodstvom trenerja **MATJAŽA KEKA** je kljub blede predstavi z gostovanja v Albaniji preteklo soboto odnesla točko v boju za nastop na sklepnem delu evropskega prvenstva.

Točka brezupa

Esad Babačić

Verjamem, da so se naši nogometaši bojevali do zadnjih moči, da bi iztržili neodločen izid proti Albaniji, toda to vendarle ni bil cilj, ki smo ga hoteli doseči.

Kajti remi je bil za nas enak porazu. Z njim smo namreč dokončno izpadli iz igre za evropsko prvenstvo. Kar stemnilo se mi je pred očmi, ko sem moral poslušati objektivne komentarje v slogu – čestitamo našim za točko. Morda kdaj drugič! Res ne vem, ali smo športni novinarji na Slovenskem res tako trezni in realni, da ne vidimo, kdaj je treba udariti po mizi. Težava je namreč v tem, da je bila tekma v Skadru tudi sicer vredna kritike, kar že vnaprej izključuje možnost za vsakršne hvalospeve. Po drugi strani se sami sebi zdimo dovolj močni za enakopravno soočenje z Nizozemci, ki so reprezentanca prihodnosti. Kot argument za optimizem se navaja tudi remi Romunije proti izbrancem Van Bastna, kot da smo tudi sami v rangi Romunije in Bolgarije. In še nekaj. Res ne vem, zakaj niso naši več tvegali proti Albaniji, ko pa je bilo jasno, da nam upanje ohranja le zmaga. Kdo tu koga brani pred kom, se sprašujem. Očitno se je Kek ustrašil zmage na svoji prvi uradni tekmi in zato žrtvoval še zadnje upanje naše izbrane vrste. Si morda preveč domišljam, ko kopljem po ranah naše reprezentance, ki ne sodi več niti v drugi razred evropskega nogometa? Morda res. A to še ne pomeni, da je treba vreči puško v koruzo in se z objektivnostjo braniti pred resnico, ki je res boleča. Takšna stagnacija namreč vodi še globlje v podzemlje, kjer je že nekaj časa naš klubski nogomet. Zato apeliram na slovenske športne medije, naj se vendarle predramijo in začnejo poročati manj razumsko. Prav nogomet nas je naučil, da so čudeži mogoči, zato jih moramo še naprej izzivati. S tem ne mislim ulivanja lažnega upanja, ki ni pomagalo še nobenemu posamezniku, kaj šele moštvu. Slovenski nogomet lahko dvigne le nekdo, ki je dovolj pogumen in sposoben in ga seveda ni strah neuspeha. Ziheraštvo na tekmi, s katero bi lahko le dobili, po moje ni bilo na mestu. Tudi zgodba o boljšem občutku za prihodnost, ki naj bi si ga pridobili s to ubogo točko, se mi zdi malce za lase privlečena. Če bi ostali neporaženi proti kakšni močnejši reprezentanci, bi se še strinjal, tako pa ne vidim posebnega razloga za optimizem. Prav novinarji pa smo tisti, ki lahko stvari premaknemo z mrtve albanske točke in storimo nekaj dobrega za slovenski nogomet, drugače bo to postala točka brezupa. Toda včasih je treba imeti za resnico tudi jajca. Pač.

V požaru je bilo za dva milijona evrov škode.

Predstavniki policijske uprave Ljubljana so razkrili osumljenca.

Čudno maščevanje z ognjem

Bogdan Sajovic, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Policija je odkrila krivca, ki naj bi bil januarja požgal smledniško graščino. Požigalec naj bi bil Zoran Mezga, nekdanji gojenec popravnega zavoda, ki je bil nekdanj v graščini.

Kaže, da so našli krivca za januarski požig gradu Smlednik. Policija je namreč prišla 37-letnega Zorana Mezga, ki nima stalnega naslova in prebivališča.

Mezga je osumljen, da je enaindvajsetega januarja letos okoli druge ure zjutraj podtaknil požar v smledniški graščini, potem pa jadrno zapustil poslopje. V požaru je zgorelo pohištvo v dveh sobanah, dim pa je pošteno poškodoval tudi omet in freske. Tako je bil uničen dolgoletni trud restavradorjev, ki so poskušali graščini vrniti njen nekdanji sijaj. Škodo so strokovnjaki ocenili na približno dva milijona evrov.

Zoran Mezga je naši javnosti bolj znan kot sostanovalec razvpitega Silva Pluta. Plut je bil pred nekaj meseci obsojen na trideset let zapora zaradi umora

Ljubice Ulčar na Dolgem Brdu. Pred tem umorom pa sta si Mezga in Plut delila isto zemljanko, ki je bila skopana na bregu Save v ljubljanskih Črnučah. Mezgi je Plut ob odhodu k Ulčarjevim celo pustil poslovljni pozdrav, pismo, v katerem je zapisal, da se vidita »pri Satanu«.

Smledniška graščina je bila pred drugo svetovno vojno last baronov Lazarinijev. Kot večino tedanjih lepih zgradb je »ljudska oblast« graščino nacionalizirala

in ji spremenila »namembnost«. Najprej so v njej prebivale vojne sirote, potem pa so v njej odprli prevzgojni zavod.

Nekdanji gojenec Zoran Mezga je bil eden od gojencev tega zavoda. Menda se mu takrat tako zameril, da se je zdaj maščeval, čeprav je čudno, da se je maščeval šele zdaj, ko so graščino obnavljali.

Družina Lazarini je z denacionalizacijo graščino dobila nazaj že pred 15 leti, a je bilo poslopje tako zapuščeno, da je bilo treba vanj vložiti precej denarja. Tako so letos obnovili dve dvorani, ki naj bi ju slovesno odprli za kulturni praznik. A zajel ju je ogenj in uničeno je bilo starinsko pohištvo, parket in restavrirane freske.

Mezga je kot gojenec smledniškega prevzgojnega doma sicer

obljubil, da bo živel po zakonih. Šel je na pomorsko šolo, a kmalu spet zabredel v kriminal. Po bogatih zaporniških izkušnjah je zdaj spet za rešetkami, kajti takoj po požigu smledniške graščine si je privoščil še kriminalni »oddihi«; dvakrat je brutalno posilil 43-letno Ljubljančanko, jo grobo pretepel, za finale pa jo je še oropal. Zaradi teh surovosti so ga prijeli v Kopru in ga zaprli. Zdaj čaka na sojenje. Tako se je pravzaprav odzval na Plutovo napoved, da se bosta srečala pri Satanu; no, srečala se bosta bržkone na Dobu, kjer bosta nekaj let sostanovalec, saj bo sodišče zagotovo kakšno leto Mezgi dodalo tudi za požig smledniške graščine. Res pa je, da naših zaporov ne moremo primerjati s satanskimi. Srečanje pri Satanu Pluta in Mezga še čaka. **D**

Mladeniča žrtvi Mangarta

Snežni metež je bil močnejši od sicer izkušenih planincev. Na Mangartu je zahteval dve mladi življenji.

Žrtvi sta bila izkušena alpinista, čeprav je Jurij Uršič Jurc iz Jazen štel šele 26 let, Davorin Likar iz Otaleža pa komaj 21 pomladi. Dobro opremljena sta se na Mangart odpravila v soboto zvečer in v goro vstopila v nedeljo zjutraj. A tega dne je začelo močno snežiti in tudi pihati. Očitno sta se v težavah, zato sta se v nedeljo zvečer po mobilniku javila v regijski center za reševanje. Tu so jima svetovali, naj sestopita po italijanski smeri. A kot kaže, sta bila preutrujena in sta bivakirala na približno 2.600 metrih. V ponedeljek zjutraj, ko sta se zadnjič s SMS oglasila z gore, se je iz Bovca proti njima odpravila osemčlanska eki-

pa gorskih reševalcev, a je morala zaradi močnega sneženja in vetra odnehati. Še posebej zato, ker je grozila tudi nevarnost plazov.

V torek so se gorski reševalci, tokrat so se jim pridružili še kolegi iz Tolmina, spet napotili na Mangart, popoldne pa je proti gori poletel tudi helikopter, iz katerega so opazili truplo Jurija Uršiča. Spravili so ga v dolino, iskanje njegovega kolega Davorina Likarja pa do zdaj ni obrodilo sadov. Helikopter je prinesel v dolino le opremo obeh planincev.

Iskanje izginulega Likarja je zaradi visokega snega oteženo, zato je mnenje, naj bi bil zdrsnil v prepad, le ugibanje. B. S.

CIGARETE ZA ANGLIJO Po uspešnem zasegu večje količine cigaret so slovenski cariniki dosegli nov uspeh. Na mejnem prehodu Dobovec se jim je v zanko spet ujel tovornjak, ki je tihotapil tobačne paličice. V nasprotju s prejšnjima zasegoma je bilo vozilo tokrat last slovenskega prevoznika in tudi voznik je bil naše gore list. Voznik se je izgovarjal, da ni vedel, da tihotapi cigarete, skrite v posebno prirejenem delu tovornega prostora. Koliko bo njegov zagovor veljal na sodišču, je vprašanje, cigarete pa so bile namenjene na angleški trg.

»PEKLENSKI« KOVČEK Zaradi čedalje pogostejših groženj s terorističnimi napadi je vsakdo pozoren, če naleti na zapuščen kovček ali kakšen drug kos prtljage. Tako je pred dnevi nekemu ljubljancu padel v oči sumljiv kovček, ki je ležal brez lastnika na klopci med sodno palačo in Metalko. Takoj je obvestil policijo in ta je poslala strokovnjaka za razminiranje. Še prej so seveda zaprli bližnje ulice, v kovček pa so usmerili vodni top, da ga je raznesel. Preplah je bil odveč, kajti v kovčku je bilo le nekaj listov papirja in nekaj obleke.

PREKLOPITE!

NA KANAL C44

(Frekvenca 655, 25 Mhz)

V kabelskem sistemu
UPC TELEMACH

Sodelujte v nagradni igri in odpotujte s turistično agencijo

NA SANJSKO POTOVANJE V
DUBAJ
ZA 2 OSEBI

Nagradno vprašanje:

Na katerem kanalu v kabelskem sistemu UPC Telemach je vidna televizija RTS?

a) K 57
b) C 44

SMS s praviim odgovorom pošljite na:

št. 3030

Pravila in pogoje za sodelovanje najdete na:
www.rts-tv.com

Nagrada je potovanje v Dubaj. Nagradna igra traja od 1. 2. do 28. 2. 2007. Zrebanje nagrade bo potekalo 3. 3. 2007 v oddaji Živa Režutali bodo objavljeni na straneh <http://www.smcstv.net/rtnagrade> in na www.rts-tv.com. Akcija je do konca leta 2007. V nagradni igri sodelujejo vsi imetniki mobilnih telefonov, ki na telefonsko številko 3030 pošljejo sms z vsebino RTS A oz. RTS B (sms storitev je mogoča v omrežjih MobilTel, Simobil, Debitel). Vsak, ki nato z DA potrdi splošne pogoje sms storitve RTS, objavljen na strani <http://www.smcstv.net>, postane član RTS sms kluba. Člani RTS sms kluba bodo napoved 5 (pet) krat na mesec prejeli plačilo (0,83450 EUR oz. 200 SIT z DDV) sms sporočilo. Za odjavo je potrebno poslati sms RTS STOP na številko 3030. Poslan SMS je po ceni operatorja. Organizator nagradne igre je Tele 58 d.o.o., ponudnik storitve je ThreeAnts Koban & Co. d.o.o.

ELEKTROPROM

Že 40 let z vami!

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zagorju 22
1412 Kisovec
www.elektroprom.si

uprava 03-56-57-150
trgovina EVJ Center Kisovec
03-56-71-234
trgovina EVJ Trbovlje
05-90-23-203
storitve 03-56-57-150

- elektroinstalacije
- strojne instalacije
- projektiranje za področje strojnih in elektro instalacij
- geodetske storitve
- daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- kabelsko komunikacijski sistemi
- grafitne ščetke
- trgovine EVJ Center
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar Sedmica

lokalna televizija ETV

<http://etv.elektroprom.si>
komerciala:
03-56-57-150
uredništvo:
03-56-57-177

tel.: 03/ 897 50 05

www.radiovelenje.com

107,8 MHz

www.radiovelenje.com

RADIO VELENJE

Foto: Boštjan Tacol/Zurnal

Jurij Zrnec je blestel v vlogi voditelja.

In viktorja dobi ...

Minulo soboto se je odvrtel največji spektakel na področju medijev in popularne kulture. Nominiranci in dobitniki viktorjev že nekaj časa niso presenečenje in tako je bilo tudi tokrat. Pozitivno je presenetil voditelj Jurij Zrnec, ki je s parodijo na našo medijsko sceno zadel v polno.

Očitki, da se v posameznih kategorijah vsako leto pojavljajo bolj ali manj iste osebe in oddaje, so že stalnica viktorjev. Prav tako je stalno tudi dejstvo, da posamezniki z nacionalke »bojkotirajo« prireditve. Pa tudi večina predstavnikov vlade. Sicer pa je letošnja podelitev medijskih nagrad doživela ogromno pohval, največ po zaslugi voditelja Jurija Zrneca.

In viktorja so prejeli ... Viktorja za najboljšo informativno TV-oddajo je že tretje leto zapored prejela paradna oddaja POP TV 24UR. V kategoriji voditelja

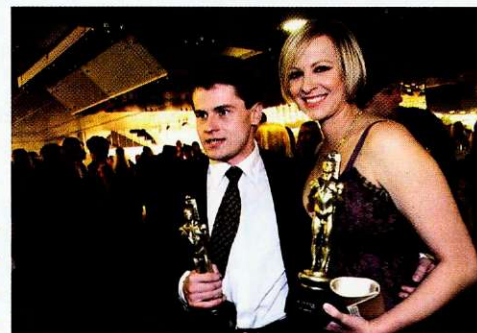
informativne oddaje je viktorja prejel Slavko Bobovnik, ki je premagal Boštjana Lajovca in Uroša Slaka. Kipec za voditelja zabavne TV-oddaje je prejel Lado Bizovičar, ki je za seboj pustil Mojco Mavec in Saša Hribarja. Viktorja za obetavno medijsko osebnost je prejel nadarjeni Jure Godler. V kategoriji igrane TV-oddaje oz. filma je viktorja, tako kot je zadnja leta že v navadi, prejela nani-zanka Naša mala klinika. Viktorja za zabavno TV-oddajo je prejela oddaja Tistega lepega popoldneva, ki je bila po mnenju Akademije Viktor boljša od oddaj Čez planke in Hribar. Kipec za dokumentarno TV-oddajo je prejel Sašo Podgoršek za film Kaj boš počel, ko prideš ven od tu?. Viktorja za otroško in mladinsko TV-oddajo je tako kot lani prejela oddaja Knjiga mene briga.

Kipec za televizijsko osebnost je prejel Lado Bizovičar, ki je tako postal edini dvojni dobitnik večera. Viktorja za TV-oddajo je prejela nedeljska oddaja Tistega lepega popoldneva. Kipec za najboljšo lokalno, regionalno ali kabelsko TV-postajo je prejela MTV Adria. Viktorja za glasbenega izvajalca so glasovi ljudstva (kot zadnjih nekaj let) namenili ro-

Jonas Žnidaršič je na podelitvi zaigral ugrabitev.

Jure Godler je bil kot vedno duhovit.

Knjiga mene briga in njeni ustvarjalci

kerjem skupine Siddharta, kot najboljšo radijsko postajo pa so nagradili Radio Hit. Špela Močnik z Radia Hit se je razveselila viktorja za radijsko osebnost leta, kar pomeni, da so imeli razlog za dvojno praznovanje.

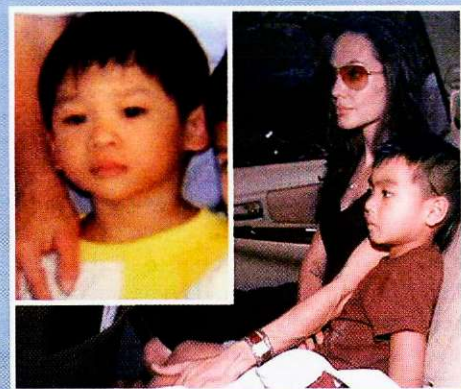
Prvega viktorja za posebne dosežke so dodelili skupnemu projektu lanskega svetovnega prvenstva v nogometu; dobila sta ga Pro Plus in RTV Slovenija. Drugi kipec za posebne dosežke pa je režiser Dušan Jovanović podelil Jonasu Žnidaršiču za populariziranje blogovske kulture. Viktorja za življenjsko delo so podelili legendarnemu Jožetu Hudečku. B. P.

Povečana družina

Družina Jolie-Pitt je dobila novega člana. Novi posvojenec slavne ameriške igralka Angeline Jolie, triletni vietnamski deček Pax Thien, je prejšnji teden dobil ameriški potni list in imigracijski vizum ter je tako lahko s slavno mamico odpotoval v novo domovino. Pridobitev ameriških dokumentov za otroka je bila sicer še zadnja formalnost, ki jo je moral deček prestati, preden se je lahko pridružil svoji novi družini. Pax, ki ga je Angelina posvojila kot mati samohranilka (vietnamski

predpisi namreč ne dovoljujejo posvojitve neporočenim parom), bo tako postal četrti otrok Angeline in njenega slavnega partnerja Brada Pitta. Namesto z drugimi vietnamskimi sirotami se bo poslej igral s petletnim Maddoxom iz Kambodže, dveletno Zaharo iz Etiopije in pravo hčerko igralskega para Shiloh, ki jo je Angelina lani povila v Namibiji.

Ime Pax Thien je kombinacija latinske besede za mir in vietnamske za nebesa.

Prostovoljne žrtve

Začetek novega resničnostnega šova Big Brother je v pompoznem slogu napovedal novo tragikomično limonado. Gledanje in opazovanje 12 »psihološko zanimivih« značajev je za marsikoga postalo pravi obred. Predstavitvena oddaja je bila ena najbolj gledanih na slovenskih televizijah med aktivnimi mladimi gledalci, starimi od 18 do 49 let. Big Brother je dosegel kar 10,5-odstotno gledanost oziroma je oddajo v povprečju spremljalo kar 36 odstotkov vseh gledalcev. Nadpovprečen odziv pa je oddaja dosegla med gledalci, starimi od 18 do 34 let, v povprečju z 11,6-odstotnim ratingom in 49-odstotnim deležem. (Vir: AGB Nielsen Media Research).

Največji resničnostni šov se je začel v soboto, 17. marca. Na prostoru pred stavbo Kanala A se je zbrala množica ljudi, ki je pospremila prostovoljne žrtve v hišo. Udeleženci so lahko uvodni spektakel spremljali v živo na velikem zaslonu. Voditeljica Nina Osenar je v studiu poleg gledalcev gostila stilista Milana Gačarnoviča, nekdanjo barovko Almo in novinarja Braneta Kastelica.

Z vselitvijo se je šest fantov in šest deklet popolnoma izoliralo od zunanjega sveta, v hiši bodo imeli na voljo le najnujnejše stvari za preživetje. Kakovost njihovega življenja bo odvisna od uspešno ali neuspešno opravljenih tedenskih nalog.

Vsako nedeljo se bodo stanovalci med seboj nominirali za izselitev. Od trenutka, ko bodo nominacije znane, bodo gledalci prek telefonov odločili, kdo ostane in kdo gre. Tisti, ki bo ostal v hiši najdlje, bo prejel 75.000 evrov nagrade.

Tako že nastajajo novi instantni zvezdniki, ki s svojim vedenjem delujejo skoraj bizarno in so v prvi vrsti vredni posmeha, ne pa kovanja v zvezde. Čim bolj bodo v hiši počeli neumnosti, bolj bo rasla gledanost. Veliki brat gleda vse!

Gledanost resničnostnih šovov je neverjetna.

12 ljudi se je izoliralo od sveta.

Laibach na rodni tleh

Znameniti glasbeniki so pretekli konec tedna (končno) nastopili na domačih tleh. V trboveljskem Delavskem domu so poslušalci prisluhnili skladbam iz aktualnega studijskega izdelka (Volk), na katerem so zbrane (pre)interpretacije nacionalnih himen, med drugimi himne NSK, ki jih je skupina posnela v sodelovanju z duetom Silence.

Skupina Laibach je nastala v Trbovljah leta 1980, Volk pa je njen dvanajsti studijski album. Poleg obsežne diskografije ima skupina po več kot 26 letih delovanja za seboj tudi 15 gledaliških produkcij, ducat videospotov, o njej so bili posneti številni dokumentarci in izdane teoretske razprave. Zadnji studijski izdelek so pospremili z dvema videospotoma za skladbi America in Slovenia.

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kablinskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kablanskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro.

Vremensko napoved "6 dni" najdete tudi na Mobilnem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Big Brother

Magični gledalec

Kanal A, ki se v zadnjem času kar uspešno vključuje v tekmovanje v gledanosti programov, se je opogumil in v večerni termin uvrstil oddajo Big Brother.

Gre za aluzijo na Velikega brata iz Orwelovega dela 1984, ki je nadziral vse in vsakogar. No, pri našem Velikem bratu so nadzirani le tisti, ki so se za to odločili sami. Da pa bi se raje odločili, je seveda za zmagovakca razpisana dokaj zajetna nagrada. Skratka, skupina dvanajstih državljanov Slovenije (eden je prišel celo iz Avstralije) se dovoli 24 ur na dan snemati pri vsakdanjih opravilih – od dolgočasnih in nepomembnih do intimnih in tudi spetakljivih. To razkazovanje bo trajalo 84 dni, če kdo vseeno ne bo iz takših ali drugačnih vzgibov obupal. Dva sta že obupala.

Gledalci, to smo torej mi vsi, morda celo otroci, bomo na koncu izbrali najzaslužnejšega opazovanca, ki bo potem pobral nagrado. Sicer pa tisti firbci, ki nimajo kaj početi sami s seboj, lahko za plačilo kupijo kartico, da gledajo te silne dogodivščine vseh 24 ur dnevno.

Seveda ob tem nastane dilema, kajti dvanajst oseb ima eno skupno točko, to pa je, da so to ljudje, ki so očitno žrtvovali ne le svojo zasebnost, ampak tudi svojo osebnost. Kajti vsak, ki se prostovoljno tako razgali (pa čeprav za potencialno nagrado), izgubi tudi svojo osebnost. A recimo, da je denar pomembnejši ...

In zato ti ljudje delujejo kot nekakšni klo-ni; zato je morda še bolj kot vsakodnevno opazovanje teh ljudi zanimivo, kako se bodo obnašali, ko bo Veliki brat svojo kamero ugasnil. Morda bi kakšen psiholog lahko napovedal, da se za marsikoga to »špeganje« ne bo končalo čisto brez posledic. Te so seveda lahko celo pozitivne, kot se je to zgodilo Almi v oddaji Bar, lahko pa seveda (in verjetneje) negativne, kar se je tudi zgodilo nekaterim iz Bara. Zanimiva pa je izkušnja madžarske TV, ki nas je z Velikim bratom

prehitela časovno pa tudi po svoji drznosti, saj je pri njih Veliki brat »obdarjen« z več spolnosti in alkohola. No, če smo Slovenci pri spolnosti malce na tesnem, bomo to nadomestili pri alkoholu. Sicer pa nam je že v eni prvih oddaj ena od Jasmin iz dvanajsterece odigrala striptiz, do dna; in čudno, da je eden od nastopajočih fantov skoraj podlegel tej skušnjavi. Da pa seveda Slovenci ne zao-stajamo za drugimi, nam da vedeti tudi tista dobra mati, ki je za tri mesece pustila svojega otroka v nežnih letih v varnem zavetju doma, kjer jo lahko spremlja po televiziji.

Sicer pa je v Sloveniji itak navada, da ni vse tako, kot je videti. Nekateri, ki naj bi bili bolj poučeni, namreč pravijo, da je vse skupaj zrežirano. A če je treba posebej režirati, da nekdo zjutraj vstane, opravi malo in veliko potrebo, poje zajtrk in opravlja podobna vsakdanja opravila (pa čeprav kuri ogenj), potem gre za trop slabih igralcev; no, če bi bilo res tako, bi lahko ocenjevali potencialne talente za igral-ski poklic, sicer pa lahko gledamo le osebe brez lastnega jaza. **D**

RadioDur
za slovensko
manjzino
v slovenski

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Zdi se, da ste že iz največje gneče in pripravljeni sprejeti vse lepo, kar vam ponuja življenje in ljubezen. Kljub temu se ne prepuščajte nepotrpežljivosti. S svojim šarmom in zabavnostjo boste zlahka vse uredili, kot je treba.

Bik
21.4.-21.5.

Ali resnično mislite na nekoga ali na nekaj koristnega? Premislite! Mogoče bi lahko bolje poskrbeli zase in za svoj blagor. Zasluzite si namreč veliko več, kot dobivate zdaj. Imeli boste neverjetno dobre občutke glede posla, ki pa se bo pokvaril.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Vse, o čemer sanjate, pa naj bo to druga služba, menjava stanovanja, osvežitve ljubezenske zveze, lahko dosežete v začetku tedna, ki prihaja. V petek in soboto bo zagotovo čas za romantiko. Razveselili se vas bodo.

Rak
22.6.-21.7.

Najbolj vam bo koristilo, če boste svoja čustva imeli pod nadzorom, saj vam bo popuščanje samo škodovalo. Preporod na službenem področju vam bo zelo dobro del. Poiščite si kakšnega prijatelja, da se boste z njim pogovorili o vsem.

Lev
22.7.-21.8.

Življenje postaja čedalje bolj zanimivo in zabavno, saj srečujete veliko najrazličnejših ljudi, ki vam lepšajo dni. Prijatelji vas bodo spravili v akcijo in kmalu boste porabili svojo odvečno energijo. Nedelja bo kot nalašč za počitek in lenarjenje po napornem delu.

Devica
22.8.-21.9.

Prepustite se trenutnemu navdihu, sledite mu in kmalu boste ustvarili veliko novega. Veseli boste, ko boste tisto, kar vam je bilo podarjeno, delili z drugimi. Nikar ne bodite preveč nepripravljeni na kritike, ki lahko priletijo.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Pripravljeni boste na kompromis s sodelavcem, prijateljem ali partnerjem, saj vam drugega ne bo preostajalo, ker vam bo zaradi vsega skupaj zmanjkovalo časa. Naslednjega dela se lotite postopoma, ker boste boljše prišli skozi.

Škorpion
23.10.-21.11.

Vaša kondicija bo te dni nekoliko v krizi, saj se boste premikali manj kot ponavadi. Vsekakor pa boste ohranili svoj vsakdanji ritim pri delu, kar vas bo pri vseh stresih reševalo. Zelo se boste morali potruditi pri nekem pogovoru.

Strelec
22.11.-20.12.

Igra skrivnic se bo začela, zato pazite na svoje adute! Zagotovo boste odkrili vse, kar bi vam drugi radi prikrili. Po drugi strani pa bo nekdo do vas zelo pozoren in vas prav lepo presenetil. Potrudite se, da boste imeli prosto soboto!

Kozorog
21.12.-19.1.

Sorodnik ali moder prijatelj vam lahko pomaga narediti neko stvar še bolje kot bi jo sicer. Dober premislek vam bo prinesel veliko dobrih rezultatov, delo pa se bo obrestovalo. Pazite le, da se ne boste pustili zatreti.

Vodnar
20.1.-18.2.

Rojevajo se neverjetne nove ideje in različni načini, kako bi jih uresničili. Staknite glave z najbližjimi sodelavci in našli boste ugodno rešitev za izvedbo projekta. Doma bo rahla zmeda, ker vas pogosto ni doma, vendar se bo do konca tedna vse pomirilo.

Ribi
19.2.-20.3.

Ali mogoče nekaj skrivate? Bolje bo, če poveste vse po resnici, sicer se ne boste počutili dobro. Poiščite svoj lastni ustvarjalni izraz in se ne prepuščajte naključju. Nedelja bo lepa in privoščite si izlet v naravo!

od prvih večstrankarskih volitev do mednarodnega priznanja
(april 1990–maj 1992)

Rojstni list
slovenske države

- predstavitev zgodovinskih dejstev
- kronološko urejena fotokronika
- objava faksimilov najpomembnejših državotvornih dokumentov
- izbor iz takratnega časopisnega in revijalnega tiska (članki, karikature)

Cena: 12.800 SIT (53,41 €)
Za člane kluba Samorog: 9.984 SIT (41,66 €)
Možnost nakupa na tri obroke

Več o knjigi na spletnem naslovu: www.samorog.com

SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	PREDMET V OBLIKI DROGA	UČENEC V DOHJASKEM DOMU	DRUŽINA IT. IZDEL GODAL	ITALIJANSKI FILMSKI IGRALEC	VDOVA PO JOHNU LENNONU (YOKO)
GLASBILO S STRUNAMI						
DISCIPLINSKI UKREP						
ITALIJANSKI POLITIK PRODI						
GRŠKA BOGINJA LJUBEZNI						DEMOKRACIJA
PLAST PLASTI NAD MLAJŠ.						PROTES- TANTSKI DUHOVNIK
KUB. REŽ. (TOMAS)						
		JOŽICA AVBELJ	PEVKA PRODNIKOVA	PRIPOVEDNA PESNITEV		
				LITERAT MURNIK		
		KNJIŽEVNICA MUSERJEVA				
		NEKDANJI SVEDESKJ TENISAČ WILANDER				
		BARVA, KI JEMLJE				
		PALESTINA PRED JUDI				
HOKEJSKI KLUB			MAKEDONSKO KOLO			
EKONOMIST ŠIK			ODPR. PRED KURISCEM			
				ANJA RUPEL		
				MLEČNI IZDELEK	SLIKAR IN ILUSTRATOR MAVEC	DEMOKRACIJA
						ALOJŽ GRADNIK
ALPSKA SMUČARKA KOSTELIČEVA						
KONJU PODOBNA BAJESLOVNA ŽIVAL						

ELEMIR, LETALO, ETALON,
KATAR, TK, VIČ, IR, PANO,
OMAMA, SLOVES, SATEK,
PONOS, SR, PREDIVO, SZ,
ALA, ANE, KRAKOVJAK,
STANE, TAVLIANI, POGIN,
ME, NATIČ, ONON, RANDI,
ONA, NERA, JAKAC, LAN,
ACA, ARARA, ARI

1. nagrada: **MILKA IGLIČ CERAR,**
Bukovica 24, 1310 Ribnica

2. nagrada: **OLGA BREGAR KRETIČ,**
Adamičeva 8, 1000 Ljubljana

3. nagrada: **JERICA OBLAK,**
Vrtnarija 1/b, 1360 Vrhnika

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošlejo svojo davčno številko.

1. nagrada:	knjiga Enotni v zmagi
2. nagrada:	knjiga Enotni v zmagi
3. nagrada:	knjiga Enotni v zmagi

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do **5. 4. 2007** pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka"

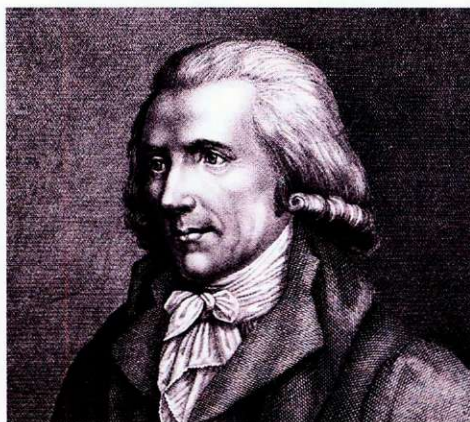
VČERAJ, DANES, JUTRI ...

- **26.3.1838** se je na Brodu pri Bohinjski Bistrici rodil slovenski pisatelj Janez Mencinger.
- **26.3.1848** je Matija Majar Zilski prvič izrazil zahtevo po Zedinjeni Sloveniji.
- **26.3.1934** so v Britaniji uvedli obvezne šoferske izpite.
- **26.3.1995** je začel veljati schengenski sporazum, sprejet leta 1985, s katerim so države Evropske unije odprle medsebojne meje.
- **27.3.1713** se je začel veliki tolminski punt.
- **27.3.1713** si je Velika Britanija z mirovno pogodbo zagotovila oblast nad Gibraltarjem.
- **27.3.1941** je padla jugoslovanska vlada, ker je podpisala pristop Jugoslavije v trojnemu paktu. Vojska je na čelo države postavila kralja Petra II.
- **27.3.1992** so Srbi v BiH razglasili Republiko srbsko.
- **28.3.1989** so Srbi s spremembo ustave odpravili avtonomiji Kosova in Vojvodine.
- **28.3.1994** je slovenski parlament na predlog predsednika vlade Janeza Drnovška odstavil obrambnega ministra Janeza Janšo.
- **29.3.1779** Se je rodil Franc Hladnik, ki je leta 1810 ustanovil ljubljanski botanični vrt.
- **29.3.1848** je 44 na Dunaju živečih Slovencev podpisalo "adreso kranjskim deželnim stanovom", v kateri so protestirali proti germanizaciji.
- **29.3.1874** se je rodil slovenski general in pesnik Rudolf Maister.
- **29.3.1991** je slovenski parlament sprejel zakon o obrambi in zaščiti. Do tega je prišlo po polletnem političnem boju Demosa z opozicijo, ki je zagovarjala zamisel o demilitarizaciji.
- **29.3.1991** je slovenska skupščina prvič v celoti sprejela samostojen proračun.
- **30.3.1810** se je v Vipavi rodil eden najvidnejših dunajskih odvetnikov, Slovenec Matija Dolenc. Bil je član državnega sodišča, zastopnik banke Rotschild in mnogih bogatašev. Bil je tudi ena osrednjih osebnosti dunajskega narodnega in političnega društva Slovenija.
- **30.3.1990** je bila ustanovljena Konfederacija novih sindikatov Slovenije – Neodvisnost.
- **31.3.1915** je škof Jeglič v svojem dnevniku zapisal, da sta skupaj z dr. Šuštaršičem in s katoliškimi Hrvati sestavila tajno spomenico svetemu očetu o položaju Slovencev in Hrvatov.
- **31.3.1991** so v Moskvi razpustili vojaški del Varšavskega pakta.
- **1.4.1875** se je rodil britanski pisatelj kriminalističnih romanov Edgar Wallace. Rekel je: "Lahko je biti filozof, če opazuješ skrbi drugih."
- **1.4.1992** se je v samostojni Sloveniji začelo usposabljanje vojakov nabornikov v učnih centrih in s služenjem vojaškega roka.

POGLED NAZAJ (OD 26. 3. DO 2. 4.)

Rumfordska juha

V letih 1816 in 1817 je na Slovenskem zavladala takšna lakota, da so revežem na Kranjskem in Primorskem brezplačno delili tako imenovano rumfordsko juho. Poimenovali so jo po ameriškem fiziku Benjaminu Thompsonu Rumfordu, ki se je rodil **26. marca 1753**. Med osvobodilno vojno je pobegnil iz Amerike in delal na bavarskem dvoru kot obrambni minister. V Münchnu je zasnoval Angleški vrt in na Bavarskem uvedel krompir.

Rumfordska juha je bila po pisanju Janeza Bleiweisa tako izdatna, da je lahko z njo človek preživel. Bleiweis je spraševal: "Iz česa neki obstoji ta juha, da je tako tečna?" Spisek sestavin nas negativno presenetli: voda, kis, sol, krompir, grah, ječmen in kruh. Včasih so v juhi kuhali tudi kaj mesa ali kosti, prilili pa so ji lahko še nekoliko krvi.

Leta 1816 je bilo vreme mrzlo in deževno. Zavoljo stalnega dežja niso mogli kmetje ne orati in ne sejati. Njive, vrtovi in polja so ostali večinoma neobdelani in prazni, če pa je že kdo kaj posejal, setev ni rasla. Spomladi 1817 so ljudje stradali tako, kakor že dolgo ne. Stradajočim so razdeljevali razna živila, največkrat pa rumfordsko juho, ki so jo po možnosti zabelili s koščkom slanine.

Irci in Angleži

28. marca 1800 sta se združila irski in britanski parlament. Tako je postala Irska del Velike Britanije, del otoka pa se je kasneje osamosvojil. Irci so sicer potomci Keltoev. Deželo so naseljevali že v 6. stoletju pred Kr. Rimljani so deželo imenovali Hibernia, vendar je niso nikoli osvojili. Irci so napadali Britanijo, premagali pa so tudi Vikinge oziroma Skandinavce in imeli pred njimi od leta 1014 mir.

Angleški monarhi so si 400 let prizadevali podrediti Irsko. Henrik VIII. je uvedel protestantizem, kraljica Elizabeta pa je začela v Ulstru naseljevati Angleže in Škote. Cromwell je še povečal število protestantskih naselij. Praktično je to izvir sedanjega nasilja oziroma nasprotij med irskimi katoličani in protestanti. Tako sedaj na irskem otoku ne gre samo za nasprotja med narodom, ampak za boj med katoličani in protestanti.

JLA in Slovenija

Pripravljeno gradivo, ki naj bi ga bilo sprejelo vodstvo ZKJ na seji **29. marca 1988** kot svoje stališče do napadov na JLA v Sloveniji, je bilo naperjeno proti slovenskemu političnemu vodstvu kot tistemu, ki naj bi ustvarjalo možnosti za napade na JLA. Štiri dni pred sejo se je v politično razčiščevanje vloge in položaja JLA vključil tudi njen vrh z razmišljanjem o akciji v Sloveniji, med katero naj bi aretirali tiste, ki so bili vojski najbolj nenaklonjeni. Vojaški svet je menil, da v Sloveniji poteka »kontrarevolucija«.

Po seji je admiral Mamula naročil generalu Višnjiću, naj se pri slovenskem notranjem ministru Tomažu Ertlu pozanima, kakšni bi bili v Sloveniji odzivi na morebitni kazenski pregon, ki bi ga sprožil vojaški tožilec zoper pisce člankov o JLA v slovenskem časopisju. Višnjić je vprašal Ertla, ali bo slovensko

notranje ministrstvo kos položaju, to je protestom ljudi na ulicah, do katerih naj bi po pričakovanju vojske prišlo zaradi aretacij. Po Višnjićevih besedah naj bi bila naloga vojske, če bi se to res zgodilo, zavarovati vojašnice in vojaške osebe, Ertlu pa je ponudil pomoč pri zadušitvi predvidenih nemirov.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pism, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 11/7

Zmerno optimistični rojaki (1)

V Demokraciji je bil zanimiv prispevek o večjem optimizmu glede reševanja odprtih vprašanj naše manjšine na Koroškem. Tudi predsednik Republike Slovenije je v pogovoru za ORF v Celovcu napovedal hitrejšo reševanje težav z dvojezičnimi napisi. Seveda je zelo pomembno, da neugodni deželni glavar izgublja vpliv na Dunaju, še pomembneje pa je, da se poenotijo stališča krovnih slovenskih organizacij. Avstrijska politika je več kot pol stoletja uspešno izkoriščala ideološko delitev zamejcev, ki so jo vzpodbujali iz Ljubljane in Beograda. Skrajnežem na Koroškem so kimali tako rdeči kot črni in vsi skupaj so potisnili razdeljeno manjšino v pospešeno asimilacijo. Očitno se današnji nosilci manjšinske politike na Koroškem tega zavedajo. Poenotena slovenska narodna manjšina ne bo imela le široke podpore demokratičnih sil Avstrije, ampak tudi matične države na sončni strani Alp. Tako

bomo verjetno v kratkem času doživeli sprejemljiv dogovor o dvojezičnih napisih.

Slovenci v matični domovini bomo lahko veseli uspeha zamejskih rojakov, saj bo omogočeno še boljše sodelovanje s severno sosedo. Žal pa se nam doma o pomembnih vprašanjih ne uspe poenotiti. Vlada poskuša pridobiti opozicijo za hitrejši razvoj družbe ali enotni nastop pri reševanju odprtih vprašanj s Hrvaško. Na drugi strani se predsednik države ne ozira na druge nosilce odgovornosti za dobro Slovenije. Začel je z mednarodnimi medijskimi aktivisti, nadaljeval s Kosovom, Darfurjem in seveda s spornimi odločitvami na notranjepolitičnem področju.

Predsednik države deluje kot vodja opozicije proti vladni politiki. Zadnje presenečenje je preko ORF sporočil ob podpisovanju prevoda svoje nove knjige v Celovcu. Dal je všečno izjavo za avstrijske bralce, ko se je zavzel proti graditvi drugega reaktorja v Krškem. Problem je, ker v Sloveniji o tem še ni odločitve, a vlada intenzivno analizira to možnost. Ne gre le za Drnovškovo nasprotovanje vladi, ampak tudi evropskemu energetskega kompromisu. Zavedati se moramo, da nam močno primanjkuje energije. Jedrski reaktorji so res velika grožnja, a ta nima meja. Na drugi strani pa so države, ki zavračajo jedrsko energijo, od leta 1990 močno povečale izpust toplogrednih plinov v okolje.

Ernest Pušnik, Hrušica

Vsemogočna LDS

Zanimivo bi bilo izvedeti, kaj si mislijo vsi tisti volivci in volivke v Sloveniji, ki so desetletje in pol glasovali za vsemogočno LDS, stranko, ki je dobesedno omogočala krajo stoletja in bogatenje svojih članov

in prisklednikov. Stranka razpada, njeni najvidnejši člani pa iščejo svoj varni pristan. Stranko, ki je nastala iz nekdanje mladinske organizacije oziroma podmladka komunistov, si bodo državljani zapomnili tudi zato, ker je kar dvanajst let vladala z največjo aroganco. Na čelo vlade je pripeljala problematičnega Janeza Drnovška, ki je bil leta 1992 na stranskem tiru. Razni Školči, Anderlič in drugi so našli varen pristan. Imeli so rezervirana prva mesta in v proporcionalnem sistemu zagotovljena dobro plačana mesta v državnem zboru. Anemični in za državo škodljivi Drnovšek je kot predsednik vlade omogočil največje razslojevanje prebivalstva. Vendar so ga volivci vselej nagrajevali. Zavedal se je, da imamo opravne možgane, zato je bil večni drugi na lestvici priljubljenosti, takoj za »ljubljenim« vodjem Kučanom. Žal Slovenci radi malikujemo tiste, ki so na oblasti, čeprav so največji škodljivci in nesposobneži. Zanimivo je bilo leto 1994. Takrat so se jim pridružili vsi, ki so upali, da jim bo vladavina LDS koristila. Tako je tudi sedaj. Nekateri vidijo priložnost v Pahorjevi SD, stranki, ki je samo po imenu socialdemokratska. Vodja nekdanje ZL Pahor je velik manipulator. Samoljubnež, povzpetnež in v bistvu velik škodlivec, ker bo zapeljal množico naivnežev, predvsem žensk, da mu bodo dale svoj glas. Tudi tisti, ki bodo prestopili iz LDS, so kristalna slika obeh strank, tako imenovane levce. Njihov temeljni cilj je biti pri državnih jasliah. V veliko pomoč so jim nekdanji in sedanji komunistični sindikati, organizacija, ki ji je malo mar za delavstvo. Dolgi dvanajst let niso niti s prstom mignili, da bi preprečili krajo stoletja. Njihovo rovarjenje proti demokratični vladi je čisto sprenevedanje, žal pa jim ljudje nasedajo. Nič niso naredili za upokojece, ki so jih Drnovškova in Ropova vlada do-

besedno okradli. Nič niso naredili ob razpadu celih sistemov v tekstilni, obutveni in kovinski industriji. Tudi tedaj so molčali, ko so mnogi tako imenovani sanatorji bogatelji na račun delavcev, ki so bili mesece brez plač in odpravnin – seveda, takrat sta bili na oblasti LDS in ZL! Sedaj ko imamo solidno gospodarsko rast, ko se zmanjšuje brezposelnost, ko pokojnine rastejo, ker se redno revalorizirajo, sindikati rovarijo in lažno prikazujejo stanje v državi. Menim, da bi morali volivci sedanji razpad LDS imeti jasno pred očmi, da ne bodo nasedali raznim agitatorjem in samoljubnemu Pahorju, ki mu gre le za to, da bi bil prvi v državi.

A tako kot propada oziroma razpada LDS, se lahko zgodi tudi vsem tistim strankam, ki pozabljajo na svoje volivce in se posvečajo le sami sebi. LDS in SD imata globoke korenine v pretekli totalitarni oblasti in nekateri njihovi člani še vedno posedajo v državnem zboru. Mnogi so si zgradili vile in nagrabili veliko premoženje, vendar osebno niso srečni, saj imata laž in prevara kratke noge.

Alojz Dragoš, Ljubljana

Beg iz LDS

Zakaj vidni člani iz LDS bežijo iz svoje stranke in se priključujejo Pahorjevi SD?

Po moje zato, ker je tej stranki ta čas javno mnenje dokaj naklonjeno. Ubežniki pa mislijo, da bo SD na prihodnjih volitvah zmaga. Pričakujejo, da bodo znova zasedli položaje, ki so jih na zadnjih volitvah izgubili. Lahko se zgodi, da bodo prevzeli SD, saj dvomim, da bi se v sestrski stranki strinjali z nepomembnim članstvom in podrejenimi položaji brez omembe vrednih funkcij.

Časa za ustanavljanje nove stranke pa ni dovolj.

Mihaela Afner, Celje ►

► »Izbrisani«?

Slovenija je med letoma 1945 in 1991 sprejela vsako leto 15.000 novih priseljencev z juga in jim morala dati vso infrastrukturo, natančneje »na ključ«, otroške vrtce in primerne službe, ker so bili nepismeni. Na dan razglasitve neodvisnosti 25. 6. 1991 pa je v uradnem listu nove države RS izšel zakon o državljanstvu, ki je omogočal pridobitev slovenskega državljanstva vsem naključno mimoidočim instant sprehajalcem, ki niso imeli drugega dela. Vojne na Balkanu v 90. letih so imele značaj etničnega čiščenja, pri čemer je bila najbolj radikalna Srbija, ki je hotela etnično očistiti dvomilijonsko Kosovo in je genocidno pobila nekaj sto tisoč Bošnjakov, tisoč dni zverinsko držala v obroču štiristotisočglavo Sarajevo ter izgnala na tisoče drugih, skrbi pa je prizadejala tudi Hrvatom. Slovenija se je po desetih dneh vojni izognila s tem, da je poleg vseh prej nasilno naseljenih v času socializma uvozila še novih 180.000 duš na podlagi 40. člena zakona o državljanstvu. Dne 26. 2. 2007 je haaško sodišče zavrnilo tožbo BiH proti Srbiji in Črni gori zaradi jasnega genocida in s tem tudi možnost odškodnine, 27. 2. 2007 pa se je Matevž Krivic hvalil z novo tožbo »izbrisanih« za odškodnino proti slovenski državi. Kot je dejal eden od »izbrisanih«, naj bi mu bila slovenska država kot pravna država odvzela »15 let življenja«. Ali pa je po 60 letih slovenska država že sploh začela postopek ugotavljanja krivcev za poboj 20.000 vojnih ujetnikov po letu 1945 v Kočevskem rogu?

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
+ 05 38 11 886
+ 05 38 11 674

RADIO
96,4 MHz *Ta pravi!*
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106,2 MHz
UKV, STEREO, RDS

Zdi se, da je treba biti nepravna država vojnih zločincev, množičnih sistematskih posiljevalcev in genocidarjev, da si v Bruslju deležen trepljanja po rami. Da je Krivic sin Krivica, odgovornega za dachavske procese proti mučencem v nemških zaporih, je menda dovolj zgovorno samo po sebi. Komur ni prav, pa naj gre nazaj v svojo drago balkansko morijo!

Peter Zaplotnik, Kranj

Revizionisti vseh dežel

Predsednik ZZB NOB Slovenije g. Janez Stanovnik je v svojem prispevku z gornjim naslovom v Sobotni prilogi Dela 24. februarja zapisal nekaj medvojnih zločinskih ukazov najvišjega italijanskega fašističnega vodstva. Spomnil nas je na Mussolinijev ukaz, da je treba Slovence pokončiti z ognjem in mečem, da je to povelje izvrševal general Robotti, ki je lastnoročno napisal: "Ubija se premalo." Seznanil nas je tudi, da so italijanski okupatorji pobili 1.569 Slovencev, ter o mnogih preminulih med 30.000 interniranimi v italijanskih koncentracijskih taboriščih. Seveda so to grozljiva in težko doumljiva dejstva, ki jih je treba večkrat javno omeniti in zapisati. V tem delu ima g. Janez Stanovnik prav in mu čestitam.

Problematičen pa je njegov zapis v nadaljevanju, kjer omenja, da vse to ni pripeljalo do "pohoda sovraštva", ampak je po kapitulaciji Italije slovensko prebivalstvo celo pomagalo razoroženim vojakom pri vrnitvi v domovino. Prav tu pa je g. Stanovnik "pozabil" napisati nekaj zelo pomembnih podatkov. Namreč, prijateljski in ustrežljiv odnos partizanske voj-

ske do Italijanov po 8. septembru 1943 je bil pričakovan. Dveletno skrivno, a tesno sodelovanje med partizanskim in italijanskim vodstvom je ves čas kazalo, da slovenski partiji ne gre toliko za osvoboditev domovine kot za boj proti domačim nasprotnikom. Pri pobijanju domačih izdajalcev (izdajalec je bil vsak, ki ni razmišljal enako kot partija) je bila v letu 1943 že povsem "mirujoča" italijanska vojska partizanom v veliko pomoč. Obe vojski sta se skoraj dnevno skrito dogovarjali (kolaborirali). Nemogoče se mi zdi, da predsednik ZZB NOB Slovenije o tem ne bi nič vedel. Vse to kaže in potrjuje še vedno veliko moč in navzočnost partijskega duha v mnogih Slovencih. Potrjuje, da naša polpreteklost ni dorečena in očiščena komunistične dogme, ki se še vedno kaže kot resnica sama po sebi in ki je zato ni treba dokazovati.

Na koncu prispevka pa je žal "ugledni mož" spet zašel s poti resnice. Napisal je, da je po kapitulaciji Italije slovensko prebivalstvo pomagalo razoroženim vojakom pri vrnitvi v domovino. Primerno in spodobno bi bilo, da se v tem delu g. Stanovnik opraviči vsem Slovencem, kajti pri vračanju Italijanov Slovenci niso imeli nič. Tudi tu je imela glavno besedo slovenska partijska vojska. Partizani so gojili naklonjenost do Italijanov ves čas dotlej, po italijanski kapitulaciji pa sta njihova vdanost in podložništvo do zločinskega okupatorja znova bruhnila na dan. Gre torej za kontinuiteto doslej neslavnih in skrivnih kolaboracij med dvema sovražnima vojskama, ki jih je združevala in nago-varjala k sodelovanju skupna komunistična miselnost in cilji.

Gospod Stanovnik, ne prelagajte krivde na slovenski narod, ki je resnično krvavel in umiral. Pošteno povejte in napišite predvsem tisti del zgodovine druge svetovne vojne, ki je bil doslej zamolčan. Napišite, kdaj, kje, kako in kolikokrat so partizani kolaborirali z Italijani, kolikokrat z Nemci, kako se je Ivan Maček-Matija poslavljajal od italijanskih vojakov in od njihovega generala Ceruttija ...

Res je, včasih se o tem ni smelo pisati, toda danes so drugi časi. Gospod Stanovnik je vendarle pokončen mož, z močno hrbtenico. Prepričan sem, da je sposoben slovenske bralce presenetiti in pojasniti marsikatero skrivnost s "temne strani meseca".

Ive A. Stanič, Kočevska Reka

Zasebno šolstvo

Društvo Pobuda za šolo po meri človeka si od vsega začetka svojega delovanja prizadeva, da bi tudi v Sloveniji imeli javne, zasebne, modelne, cerkvene ... šole. Svoja stališča utemeljujemo s sledečim:

- v demokratični družbi moramo dati možnost izbire, zdrava konkurenca je tudi na področju šolstva zelo zaželena.

Po zdajšnji zakonodaji je ustanavljanje zasebnega šolstva sicer mogoče, vendar morajo starši prispevati kar velik del sredstev. In res je, da bi v tako zasebno šolo bili lahko vključeni le otroci dobro situiranih staršev.

Zaradi omenjenih vzrokov je stališče društva jasno.

1. Podpiramo ustanavljanje različnih šol (javne, zasebne, modelne, cerkvene ...).
2. Za vse šole je treba zagotoviti enake pogoje financiranja.

3. Delo vseh šol mora biti transparentno.
4. Velik pomen je treba v vseh šolah dati strokovni kadrovski zasedbi in stalnemu izobraževanju učiteljev.
5. Uvesti je treba večji nadzor, spremljanje in ugotavljanje kakovosti na celotnem področju življenja in dela šole. Od analize anketnih vprašalnikov je treba preiti na neposredno spremljanje dela. Društvo predlaga reorganizacijo Zavoda RS za šolstvo in šport v sve-tovalno-nadzorno službo. Tudi ravnatelj je treba v največji mogoči meri razbremeniti, da bodo resnično postali pedagoški vodje svojih šole. Za tako odgovorno vlogo pa se morajo tudi ravnatelji več strokovno izpopolnjevati.
6. Treba je zagotoviti konkurenčno klavzulo, ki bo onemogočala, da bi bil ravnatelj javne šole lahko hkrati še ravnatelj zasebne šole.

S spremembo zakonodaje na tem področju in z možnostjo ustanavljanja različnih šol bomo tudi v Sloveniji sprostili togost na tem področju in dali možnost vsem tistim, ki želijo tudi na tem (najpomembnejšem družbenem pod-sistemu – šolstvu) iskati drugačna rešitve. Do izraza bo prišel še pred nedavnim tako opevani stavek: Vsak drugačen – vsi enakopravni!

Glavni cilj pa nam mora biti javna, zasebna, cerkvena ali modelna SODOBNA IN KAKOVOSTNA ŠOLA, ki bo vsakemu učencu ponudila vse pogoje, da do maksimuma razvije svoje sposobnosti. Zavedati se moramo, da je vsak otrok unikat, zato je delo na tem področju zelo zahtevno in odgovorno.

Dr. Hubert Požarnik,

Pobuda za šolo po meri človeka

Neprevozne Brežice

Ernestina Rožman je izlila veliko jeze v svojem pismu 19. marca letos v časopisu Delo: kritizira pre-novo mesta po dolgem in počez; trdi, da se nič ne dogaja, nato pa zapiše: »Ta čas pa v tem mojem in Vizjakovem mestu nastane luknja, kot avtobus velika in globoka, zdaj tu zdaj tam ...« Vizjaku predla-ga, da bi Brežice prodali kakšne-

mu ruskemu Dumašu, dotakne se bank in na koncu se vpraša, ali ni vsega tega kriv usodni referen-dum pred dobrimi petnajstimi leti – naša osamosvojitev torej.

Po prenovi bodo Brežice tako lepe, da ni nevarnosti, da bi jih kupil kakšen Dumaš, saj bi ga preveč stale. Strinjam se s tujim deležem kapitala, ne pa z većin-skim, ker bi lahko zelo hitro po-stali hlapci na svojem dvorišču. Če ste tako mislili, ga. Rožmano-va, se z vami strinjam.

Ljudem je res hudo, ker so ob nekaj zaslužka zaradi arheoloških raziskav in prenove srednjeve-ških Brežic. A ni tako hudo, kot je bilo v času kmečkih puntov, ko je bilo mesto popolnoma požga-no, ali leta 1917, ko so Brežičani doživeli zelo hud rušilni potres. Ne vzdrži primerjava prenove mestnega jedra s sodobno gra-dnjo objektov, ki so tudi monta-žni. Imam nasprotno pomisleke. Če bo prenova potekala prehitro, bo prišlo do posedanja pločnikov in cestišč, saj se množica cevi in drugih naprav namešča tudi več kot štiri metre globoko. Takrat bi bila kritika upravičena!

Mesto doživlja največji poseg v zadnjih nekaj sto letih. Tu gre zagotovo priznanje ministru Viz-jaku in županu Molanu.

V jamah, kamor bi Rožma-nova spravila avtobus, so bile opravljene arheološke raziskave, ki so po najdbah dvignile Breži-ce med najpomembnejša mesta v Evropi. Arheologi so odkrili naselbino iz bronaste dobe in ostanke severnih mestnih vrat iz 16. stoletja, ki so bila sestavni del obrambnega obzidja na strateški legi nad reko Savo.

V mestu bo vsa napeljava pod zemljo, nič več ne bo napeljav po strehah, fasadah in po zraku; tudi odplake se ne bodo iztekale več v gramoz, kar so odkrili pri nekaj hišah.

In da boste vedeli, »bratje slo-venski«, tako Rožmanova, kaj vse se gradi na največjem gradbišču v Brežicah novega: električna, plinska, telefonska napeljava, vodovod, kanalizacija, kabel-ska televizija; mesto bo dobilo kamnite pločnike, kamnite rob-nike, novo razsvetljavo na dro-govih s po dvema svetilkama, nekaj luči bo na pomembnejših

Junaška skromnost

Marija Vodišek

Ko sem v Sobotni prilogi Dela 17. marca 2007 prebrala »pomislek« pisatelja Draga Jančarja z naslovom Umetnost in herojska krepost, sem izrekla besedo, ki ni primerna za objavo. Komu neki je padlo na um, da začne postopek beatifikacije (blaženstva) velikega, svetovno znanega umetnika, arhitekta, Slovence Jožeta Plečnika? Znano je, da je bil skromen človek, da tudi pred vojno ni želel javnega razkazova-nja svojega zasebnega življenja. Zakaj pravim pred vojno? Zato, ker so ga po vojni skrivali, kolikor je bilo mogoče, ker pač ni bil »čisto naš«. Leta 1986 je bila od 12. marca do 26. junija v Pompidoujevem centru v Parizu razstava njegovih umetniških stvaritev po Evropi. Moj takratni direktor predstavništva Renault v Ljubljani Noël Favre-liere, velik ljubitelj umetnosti, mi je, ko se je vrnil v Ljubljano in si pred tem ogledal Plečnikovo razstavo, rekel: »Kje ste ga pa skrivali?« Odgovorila sem mu, da mora dodati še: ZAKAJ? Kaj neki bi Plečnik, če bi mogel, rekel tem pobudnikom, ki mu hočejo poleg vseh njego-vih talentov, s katerimi je vse svoje življenje tako vrhunsko ustvarjal, dodati še svetniški sij? Pravi umetnik, kar je Jože Plečnik nedvomno bil, ljudem podarja svoje stvaritve, ne pa svojega zasebnega življenja. To je bilo in je za zmeraj njegova življenjska in posmrtna pravica. Vsi vemo, da je bil arhitekt Jože Plečnik globoko veren, da je gradil cerkve, božje hrame, Žale pa tudi posvetne palače, mostove, vse, kar mu je bilo kot umetniku omogočeno. Še bolj kot doma so ga cenili v tujini. V Avstriji, na Češkem in povsod po Evropi. Kot vsak umetnik ima pravico, da ga občudujejo tako verni kot neverni. Nedvomno je Italija dežela, ki ima največ umetnikov vseh vrst. Njihova dela že stoletja občudujejo tako poznavalci kot navadni ljubitelji umetnosti. Gradili so cerkve, jih poslikavali, upodabljali svetnike in svetopisem-ske osebe. So katerega od teh umetnikov razglasili za svetnika? Ne! Omenimo samo enega, Michelangela (1475–1564), in od mnogih le eno njegovo vrhunsko umetnino, Dantejevo Božansko komedi-jo, upodobljeno na stropu Sikstinske kapele v Vatikanu. Pri njego-vem slikanju v skrajno težkih razmerah ga je neprestano priganjal in nadlegoval eden od kardinalov. Michelangelo ga je v »zahvalo« upodobil v peklu. Ko je papež Sikst IV. s spremstvom prišel gledat umetnino, mu je kardinal, ki se je prepoznal v peklu, rekel: »Sveti oče, posredujte, prosim.« Papež mu je odvrnil: »Če bi bil v vicah, bi lahko, ker pa si v peklu, ne morem nič.« Slovenija »uradno« še nima svetnika, za sedaj le blaženega A. M. Slomška. Ima pa armado muče-nikov. To so ustreljeni talci okupatorjev, to so ustreljeni borci politko-misarjev in vsi po vojni umorjeni in pometani v slovenska brezna. So ti mučeniki umirali z molitvijo ali s kletvico? Kdo ve? Je kdo od njih manjši mučenik od drugega? In kateri od njih bi lahko bil svetnik? V srcu in spominu staršev, žena in otrok so za vedno ostali taki, kakr-šne so videli zadnjikrat. In dokler se jih kdo spominja, živijo.

fasadah, cesta bo dobila prvotni naklon proti sredini s koritnico iz granitnih kock, s kockami bodo tlakovani vsi dovozi na dvorišča, za invalide bodo po-globljeni dostopi s ceste na ploč-nik po posebnem detajlu.

Vse to smo dosegli z zglednim sodelovanjem Zavoda za varstvo

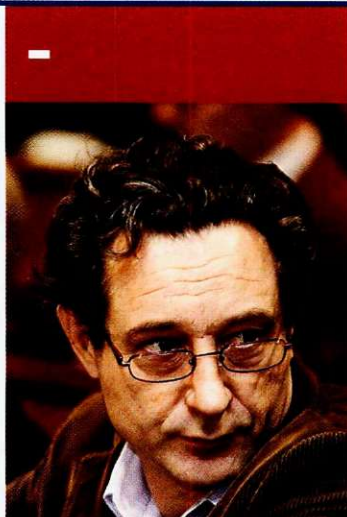
kulturne dediščine Slovenije, Ob-močna enota Novo mesto.

Prav pa je, da izvajalci del po-skrbijo, kar so tudi dolžni, da bi življenje v mestu tudi med gradi-tvijo potekalo čim manj moteče.

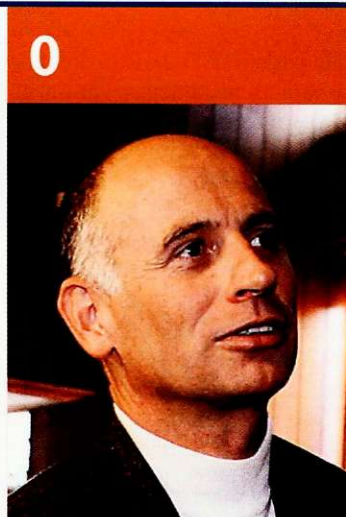
Karl Filipič,

univ.dipl. arh., predsednik Društva za oživitve Brežic

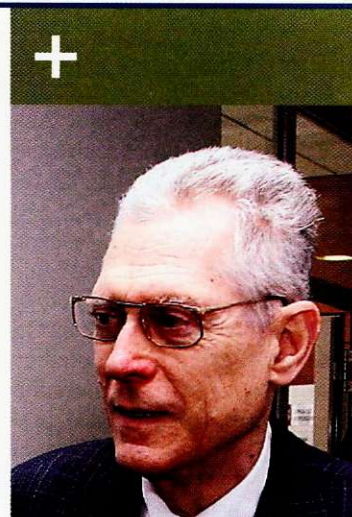
Politični semafor

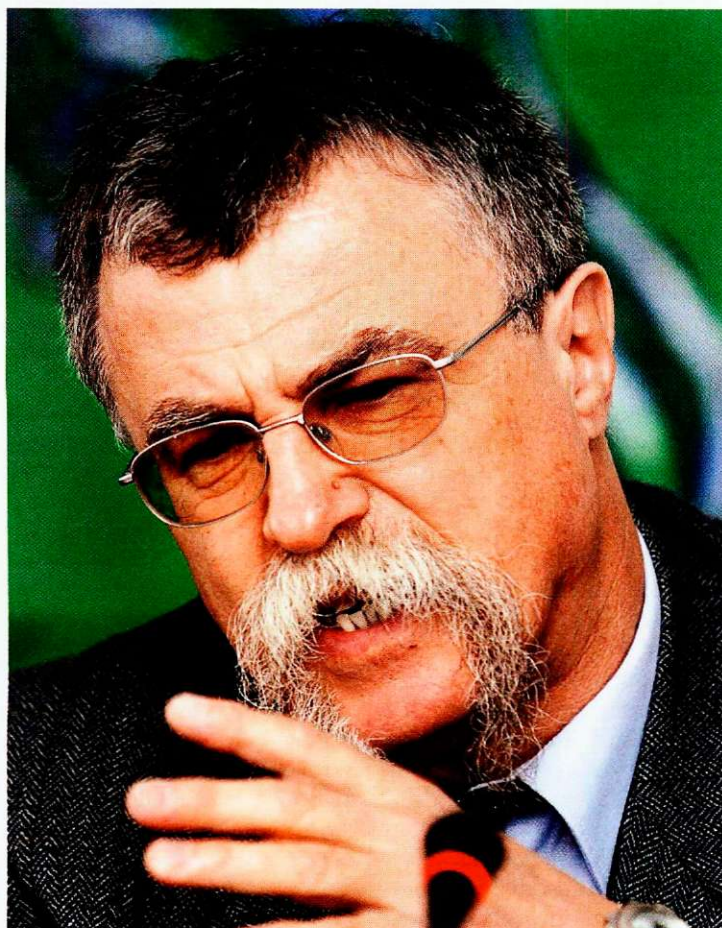
Še en mandat Sindikat vzgoje in izobraževanja je pretekli teden podaljšal mandat predsedniku Branimirju Štruklju, kar je verjetno najslabša novica predvsem za njegovo članstvo. Štrukelj se namreč, odkar je na oblasti Janševa vlada, ni izkazal kot najboljši zagovornik interesov svojega članstva, saj se zdi, da ga pri delu vodijo predvsem politični interesi. Vtis je, da vsakemu predlogu vlade nasprotuje samo zato, da mu nasprotuje in ne glede na to, ali je za članstvo dober ali ne.

Nesojeni predsednik? Za nekdanjega ministra za delo, družino in socialne zadeve Janeza Drobniča je v zadnjem času slišati, naj bi si želel zasedi mesto predsednika Nove Slovenije, ki ga zdaj zaseda Andrej Bajuk. Želja se bo Drobniču le stežka uresničila, saj nekateri menijo, da ga velik del članstva te stranke ne podpira. Nekateri so celo prepričani, da stranka v primeru, če bi jo prevzel Drobnič, na prihodnjih volitvah ne bi prišla v parlament.

Proti previsokim tarifam Potem ko je pravosodni minister Lovro Šturm pred letom dni notarje prisilil, da so znižati svoje tarife, se bo, kot kaže, tokrat lotil odvetnikov. Šturm je tako nedavno v sobotni prilogi največjega slovenskega dnevnika napovedal, da se bo ministrstvo zavzelo za bistveno znižanje odvetniških tarif. Pozitivno je tudi razmišljanje, da bi bili odvetniki dodatno nagrajeni, če bi jim uspelo doseči poravnavo, še preden bi zadeva prišla pred sodišče.

Zanikal politično ozadje

Potem ko je koprski župan Boris Popovič na zaslišanju pred preiskovalno komisijo DZ, ki preiskuje razmere na tožilstvu in morebiten vpliv politike na tožilce, pred časom izjavil, da je bil v njegovo aretacijo leta 2003 kot del politične naveze z Milanom Kučanom vpleten tudi nekdanji koprski kriminalist Ljubo Volmut, je pretekli teden ista komisija zaslišala tudi Volmuta. Volmut je zanikal, da bi imela preiskava zoper Popoviča politično ozadje, Popovičeve navedbe pa označil kot "klasično Popovičevo natolcevanje". Koprski kriminalisti so začeli zbirati obvestila o Popovičevem delovanju že dosti prej, preden je postal župan. "Ideja o udbomafiji je zrasla v njegovi glavi. To je način njegove obrambe pred bodočim kazenskim postopkom," je dejal Volmut. Dodal je še, da ni imel stikov z nekdanjim predsednikom Milanom Kučanom, ki naj bi bil po Popovi-

čevih trditvah v ozadju njegovega pripora, prav tako pa ne s predsednikom komisije za preprečevanje korupcije Dragom Kosom. Ni pa znal odgovoriti na vprašanje predsednika komisije Dimitrija Kovačiča, na podlagi katerega kaznivega dejanja so Popoviču odredili pripor. Dejal je le, da je pripor predlagal tožilec. A. K.

NAROČILNICA**NAROČILO** (označite z x):

- ☐ Tone Kuntner: **Mati Slovenija**
- ☐ Dušan S. Lajovic: **Med svobodo in rdečo zvezdo**
- ☐ Milan Zver: **100 let socialdemokracije**
- ☐ Albert Svetina: **Od osvobodilnega boja do banditizma**
- ☐ Janez Janša: **Okopi**
- ☐ Janez Janša: **Premiki**
- ☐ Jaklič in Toplak: **Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili**
- ☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): **Državna ureditev Republike Slovenije**
- ☐ Viktor Miklavčič: **Pričevanja**
- ☐ **NOVO** Matjaž Klemenčič, Vladimir Klemenčič: **Prizadevanja koroških Slovencev za narodnostni obstoj po drugi svetovni vojni**
- ☐ **NOVO** Silvin Eiletz: **Skrivnost komiterne**
- ☐ Jan F. Triska: **Pozabljena fronta prve svetovne vojne**
- ☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: **Ušli so smrti**
- ☐ Vasja Klavara: **Predel 1809**
- ☐ Tomaž Butkovič: **Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske**
- ☐ Jože Dežman: **Moč preživetja**
- ☐ Jože Hubad: **Dolga slovenska pot v svobodno Evropo**
- ☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: **Slovenija brez meja**
- ☐ Jože Dežman, Marjan Linas: **Med kljukastim križem in rdečo zvezdo**
- ☐ Jože Dežman: **S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe**
- ☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: **Nacistična Avstrija na zatožni klopi**
- ☐ Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.**
- ☐ Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.**
- ☐ Tamara Griesser-Pečar: **Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora**
- ☐ Eiletz: **Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918**
- ☐ Andrej Rahten: **Pozabljeni slovenski premier**
- ☐ Dieter Blumenwitz: **Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)**
- ☐ Vasja Klavara: **Koraki skozi meglo**
- ☐ Milan Zver: **Demokracija v klasični slovenski politični misli**
- ☐ Tita Kovač Artemis: **Baron Janez Vajkard Valvasor**
- ☐ Ive A. Stanič: **V objemu osvoboditeljev**
- ☐ Jože Zemljič: **Življenje je večna borba**

9,18 EUR / 2.200,00 SIT

25,87 EUR / 6.200,00 SIT

9,18 EUR / 2.200,00 SIT

27,95 EUR / 6.700,00 SIT

9,18 EUR / 2.200,00 SIT

9,18 EUR / 2.200,00 SIT

20,82 EUR / 4.990,00 SIT

35,46 EUR / 8.500,00 SIT

20,44 EUR / 4.900,00 SIT

32,00 EUR / 7.668,48 SIT

23,96 EUR / 5.741,77 SIT

22,95 EUR / 5.500,00 SIT

16,29 EUR / 3.906,00 SIT

28,07 EUR / 6.727,00 SIT

22,95 EUR / 5.500,00 SIT

27,16 EUR / 6.510,00 SIT

4,13 EUR / 990,00 SIT

45,27 EUR / 10.850,00 SIT

20,82 EUR / 4.991,00 SIT

27,16 EUR / 6.510,00 SIT

22,11 EUR / 5.300,00 SIT

4,52 EUR / 1.085,00 SIT

4,52 EUR / 1.085,00 SIT

18,56 EUR / 4.449,00 SIT

27,94 EUR / 6.696,00 SIT

17,65 EUR / 4.232,00 SIT

16,02 EUR / 3.840,00 SIT

26,95 EUR / 6.460,00 SIT

18,36 EUR / 4.400,00 SIT

12,51 EUR / 3.000,00 SIT

10,43 EUR / 2.500,00 SIT

8,34 EUR / 2.000,00 SIT

Izpolnjeno naročilnico pošljite
na naslov:**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**
ali na faks 01 230 06 61.*Poštino po veljavnem ceniku Pošte
Slovenije plača naslovnik ob prevzemu.
Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.**Obvestilo potrošnikom:
Informativne cene v evrih so preračunane
iz tolaških cen po centralnem paritetnem
tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.***Ob naročilu**2 (dveh) knjig:
darilo lonček "Demokracija"3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija"4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija" +
knjiga (po našem izboru)

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: ☐ NE ☐ DA ID za DDV: _____

Midva, kjerkoli že sva

Povezana s prijaznim telefonom.

**Penzion
Plus
Paket**

Uporabniku prijazen telefon, ki ga odlikuje visoko kontrasten zaslon. Velike črke in številke so zato odlično vidne tudi na močni dnevni svetlobi in soncu. Kljub trpežnemu ohišju ostaja telefon privlačno oblikovan, predvsem pa dovolj lahek in tanek, da ga lahko pospravite v vsak žep. In ker je izboljšana tudi zmogljivost baterije, bodo vaši pogovori z najbližjimi lahko dolgi in brezskrbni.

Motorola F3

0,90 EUR

215,68 SIT

Akcijska ponudba aparatov traja do odprodaje zalog in velja za vse naročniške pakete, razen za osnovni SOS paket, paket Podatkovni bonus, Enotni paket, paket Telemetrija in izbrani paket na podrejeni številki v storitvi Avtotelefon. Sklenitev/podaljšanje naročniškega razmerja Mobitel GSM/UMTS za **12 mesecev**. Velja za vse, ki nimate veljavnih aneksov podpisanih pred 5. 2. 2005, oziroma nimate veljavnega aneksa GSM št. 8/2005.

- lahko berljiv zaslon na dnevni svetlobi in soncu
- velike črke in številke

